

Službeni vjesnik

Mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske

biskupije

Mostar

1976.

Broj: 4

S a d r Ź a j: Strana:

PORUKA SV. OCA ZA KORIZMU 1976.. 3

PAPINA RIJEČ NA ZAVRŠETKU SVETE GODINE 4

DOKUMENTI SVETE STOLICE:

1/ Adhortatio Apostolica:
De Evangelizatione in mundo huius temporis.... 5

2/ Declaratio de quibusdam quaestionibus
ad sexualem ethicam spectantibus 6

BEATIFIKACIJE O. LEOPOLDA MANDIĆA..... 7

HRVATSKA MARIJANSKA GODINA..... 8

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA

1/ Poruka Sv. Oca za Korizmu 1976. 10

2/ Okružnica Biskupa o proslavi Marijanske godine 11

3/ Blagoslov i posveta ulja na Sv. Četvrtak 11

4/ Anticipacija uskrсне vigilije.....12

5/ XIII Svjetski molitveni dan za duhovna
zvanja..... 12

6/ Prednacrt ovogodišnje kan. vizitacije..... 13

7/ Proljetni koronski sastanak..... 13

8/ Datum jurisdikcionalnih i trienalnih ispita... 16

9/ Nošnja crkvenih osoba..... 16

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

Smrt Vrhbosanskog Nadbiskupa..... 17

Smrt Dr. Josipa Salača, pom. Biskupa..... 21

Naši Biskupi primljeni u audijenciju kod Sv. Oca.. 23

Održano V. redovno zasjedanje MV pri BKJ..... 23

Pregled građevinskih radova u god. 1975..... 25

Radovi na gradnji nove katedralne crkve..... 27

Važna obavijest u vezi s novim izdavanjem šematizma..28

USKRŠNA PORUKA I ČESTITKA NAŠIH BISKUPA..... 31

x x

x SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE x

x B I S K U P I J E x

x Izdaje povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru za x

x isključivu upotrebu svećenstva navedenih biskupija /Čl. 15 x

x Zakona o štampi. Odgovorni urednik Dr. PETAR ČULE, biskup, x

x 79000 MOSTAR, Četalište JNA 18. Umnoženo vlastitim strojevima. x

x x

P O R U K A S V E T O G A O C A Z A K O R I Z M U

- 1 9 7 6 -

Dragi sinovi i kćeri!

Dok smo još ispunjeni duhom i milošću Svete godine, evo nam počinje liturgijsko vrijeme Korizme. To je povlašteno vrijeme duhovnoga produbljenja u kojemu je svatko pozvan da se u molitvi zapiše i da prema tome djeluje.

Dajmo da u nama zavlada istina i ozbiljnost kako bismo se mogli pripremiti da ponovno proživimo s Crkvom otajstva Isusa Krista koji je za nju i za sve ljude trpio, umro i uskrsnuo.

Stoga vas, ljubljani sinovi i kćeri, "opominjemo da ne primate uzalud milosti Božje" / 2 Kor 6, 1/. Bog je ljubav i dar samoga sebe, te vam ponavljamo preporuku koju donosimo kao jedan od zaključaka Svete godine: "... Ljubite svoju braću, ljubite ljude kojima je potrebna vaša ljubav i vaša služba /usp. I Iv, 19-21/. To će biti bratska i međuljudska ljubav, koja se ponovno oživljuje i umnožava u dobrim djelima i koja neće biti samo svjedočanstvo naše vjernosti Svetoj godini, nego će isto tako pokazati njezinu plodnost i suvremenu važnost u budućim godinama..." /Nagovor na generalnoj audijenciji od 17.XII. 1975. - L'Osservatore Romano od 18.XII. 1975/.

Kako biste doprinijeli svoj udio uspostavljanju pravde i kako biste mogli biti svjedoci Evandjelja Ljubavi, dijelite ono što posjedujete s onima koji su oko vas: pravi siromah otkriva uvijek onoga koji je siromašniji od njega. Sudjelujte velikodušno u međucrkvenoj pomoći odazivajući se pozivu koji će vam, kao svake godine, uputiti vaša Crkva, da biste mogli pružiti pomoć onima koji, daleko od vas, trpe od gladi i oskudice.

Tada ćete, očišćeni i otvoreni prema drugima, biti spremni da udjete u uskrsni život, život u duhu uskrsloga Gospodina.

U toj nadi, dragi sinovi i kćeri iz čitavoga svijeta, mi vas blagoslivljamo u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

PAVAO PAPA VI

PAPINA RIJEČ NA ZAVRŠETKU SVETE GODINE

Sinovi i kćeri Crkve,

Braćo i sestre u cijelom svijetu,

počujte našu zaključnu riječ za Svetu Godinu!

Na početku ove Svete godine molili smo Božje milosrdje za Nas same, za Crkvu, za svijet. Otvaranje svetih vratiju bio je pravi simbol potresne stvarnosti i nužde da svi moramo moliti za oprostjenje i poštići ga. Inače bi morali zdvajati i ne bi smjeli ući u kuću Božju.

Iz nutarnjeg nemira ispitali smo naš odnos prema Bogu. Uvidjeli smo, da je konačno samo On bitan za naš život. Istovremeno smo iskusili, da vlastitom snagom ne možemo uspostaviti pravi odnos prema Bogu. U našem strahu bili smo blizu srozavanja i išli smo rubom provalije. Mi - ljudi ovog stoljeća, koji živimo u krasnom vremenu - kao nekoć biblijski Babilon.

Sa strahom i ujedno odvažno kod otvaranja Svete godine kucali smo na vrata Očeve kuće, koju smo objesno napustili. Želimo biti načisto s Tobom, Bogom pravednosti i dobrote.

Ova Sveta godina - nećemo to nikada zaboraviti - bila je religiozni pakt. Bio je to uspješni pokušaj našeg takozvanog modernog vremena života - našeg svakidašnjeg, povjesnog, društvenog života, kakav je uvijek bio: ujedinjujući, skeptičan, ravnodušan ili još pobožan i vjerujući - bio je to pokušaj, da se opet dodje u vezu s Tobom o Bože, s Tobom, prvim, pravim, jedinim, neizrecivim izvorom života, koji se nikada ne gasi i posvuda sjaji. Ništa ne može Tebe nadoknaditi, Tebe tajanstvenog Boga mira i sreće.

Sagriješili smo. Ipak smo nadvladali našu ludu oholost, naše samozadovoljstvo i nerazboritost. Naša savjest, u autentičnoj i mudroj poniznosti, opet je osjetljiva za zahtjev poruke Božjeg kraljevstva. Kršćanska metanoja, unutarne obraćenje, pokazala nam je pravi put, put spasa predodređen Božanskim planom. Ovaj izbor stoji pred kršćanima od njihova krštenja: a u ovoj Svetoj godini je potvrđen. Mi smo obraćeni kršćani.

Upravo u tome leži drugo značenje Svete godine: da su vjera i život jedno. Vjera je život, jer ona kuša nadvisiti granice naših spoznajnih i ljubavnih sposobnosti i time doći bliže Bogu. Bliže Tebi, oceanu bivstvovanja; bliže Tebi nedokučivom nebu zemlje i kosmosa, koje je znak Tebe, beskrajnoga, koji si iznad prostora i vremena i Otac si svega bivstvovanja. Ti si, o Bože, život. Ti si sretno svjetlo u polutami našeg krnjeg iskustva u kontaktu sa svjetom, s povješću, s našom tajnovitom nutarnjom osamošću. Ona treba ovo uzvišeno svjetlo tim više što je dalja i nepoznatija opća slika koju znanost i kultura otvaraju našem još uvijek kratkovidnom pogledu koji traži.

I ovo će ostati: mi ćemo iz vjere, čiji je početak Krist, Riječ Božja, primiti dodatno svjetlo, koje je potrebno ljudskoj znanosti, da mogne slobodno i pouzdano nastaviti svoj napredni put.

Novi čovjek ove Svete godine neće zaboraviti molitvu. Kod ovog nečuvenog govora djece Božje vratit će mu se sjećanje na njegovo vlastito djetinjstvo. Crkva će ga uputiti i njegovu molitvu primiti u svoj sveopći kor.

Da, ali kamo mi sada idemo u imponantnom veselju preko ponovno pronadjene i uvijek nove sreće onog unutarnjeg mira, koji je energija i poticaj k još većoj velikodušnosti i ljubavi bližnjemu? Krist se je postavio za pastira naših hitrih koraka. Hoćemo li od danas u tako kratkom i prolaznom vremenu, u kojem se moramo pokazati praviim Tvojim učenicima, dostići razuman i dohvatljiv cilj? Hoćemo li shvatiti, da je ljubav bližnjemu "znak vremena"?

Ti, Isuse Kriste, učio si nas da ljubimo svakog čovjeka. Svakog čovjeka koji je potreban razumijevanja, pomoći, potpore i žrtvovanja. I onda kad ga osobno ne poznajemo, kad nam je dosadan ili neprijatelji raspoložen. Svaki čovjek ima neisporedivo dostojanstvo da bude naš brat. Mudrost ljubavi bližnjem označila je put Crkve kroz povijest krepostima i dobrima djelima, koji se s pravom kršćanskim nazivlje. Ona se obnavlja i ojačava prodorom kao sretno svladavanje sebičnosti, kao bitni elemenat zajedničkog ljudskog života. Neće biti odlučujuća mržnja, otpor i gramzljivost, nego ljubav. Ljubav izaziva uzajamnu ljubav ako ne ide za prolaznim i mračnim interesima ili je samo reakcija na gorko iskustvo, nego ako je nosi ljubav Kristova.

Iz ljubavi, Tebi Kriste, koga prepoznavamo u svakom čovjeku, koji trpi u nevolji. Društvo koje obilježuje ljubav prema bližnjemu nadvladat će sva društvena razračunavanja i darovat će svijetu željeni preobražaj jednog konačnog kršćanskog čovječanstva.

S ovim mislima, s ovim obećanjem zaključujemo Svetu godinu pred Bogom i ljudima, našom braćom. Odvažno i radosno nastavimo naš put. Put k onom zadnjem i odsudnom susretu za koji već sada molimo: "Dodji, Gospodine Isuse" /Otkr. 22,20/.

DOKUMENTI SVETE STOLICE

1/ ADHORTATIO APOSTOLICA:

DE EVANGELIZATIONE IN MUNDO HUIUS TEMPORIS

Prigodom 10-godišnjice završetka II Vat. Sabora, 8. prosinca 1975. objavljena je Apostolska Egzhortacija Pape Pavla VI, koja počinje riječima "Evangelii nuntiandi" o naviještanju Evandjelja u suvremenom svijetu. Dokumentat je objavljen u A.A.S. vol. LXVIII, 1976. Nr. 1. pag. 1 - 76.

Kraći prikaz sadržaja Dokumenta objavljen je u "Glas Koncila", broj 1/1976. str. 4. Najavljen je hrvatski prijevod tog važnog i opsežnog dokumenta Sv. Stolice. Ordinarijat će naručiti za sve naše župske urede po jedan primjerak, koji će župnici moći isplatiti na teret crkvene blagajne i sačuvati ga u župskom arhivu s drugim službenim stvarima ureda.

Dokumentat bi trebao biti kao "vademezum" u prevažnoj službi "Naviještanja Evandjelja", koju bismo svi morali vršiti većom ljubavlju, većom brigom i radošću.

2/ Sacra Congregatio pro Doctrina Fidei:

D E C L A R A T I O

DE QUITBUSDAM QUAESTIONIBUS AD SEXUALEM ETHICAM SPECTANTIBUS.

Po nalogu Sv. Oca Pavla VI. Sv. Kongregacija za nauk vjere izdala je 29. prosinca 1975. DEKLARACIJU o nekim pitanjima koja se odnose na seksualnu etiku, u kojoj se pobijaju razna kriva mišljenja i pogubne prakse u ovoj materiji i izlaže zdravi kršćanski nauk.

Ovdje donosimo kraći prikaz Dokumenta, a kad bude Dokumentat preveden na hrvatski jezik, Ordinarijat će se pobrinuti da svaki župski ured u našim biskupijama dobije po jedan primjerak za župski arhiv i ured.

Na prvom mjestu Deklaracija odlučno odbacuje kao protivno nauci Crkve mišljenje, prema kojemu bi ljudima bilo dopušteno stupati u predbračne seksualne odnose, što je teško grješno pa i u takvim slučajevima gdje među strankama postoji prava ljubav i čvrsta odluka stupiti u brak, i to i onda, kad privremeno vanjske okolnosti onemogućuju sklapanje braka.

Zatim se Deklaracija obara na homoseksualnost tvrdeći da je ona u svojoj biti zla i nemoralna i stoga uvijek grješna, pa i u slučajevima prirodjene pogrešne čovjekove konstitucije. U ovom posljednjem slučaju subjektivna je krivnja umanjena i duhovni pastiri trebaju prema ovakvim jadnicima imati samilosti i blagosti, ali nikad ne smiju proglasiti, da je dopušteno što sam naravni moralni zakon zabranjuje kao u sebi grješnu stvar.

Na trećem mjestu IZJAVA naglašuje, da je Crkva u cijeloj prošlosti gledala na hotimičnu masturbaciju kao na objektivno težak grijeh. Statistički podaci sabrani od nekih sociologa govore doduše o velikoj učestalosti toga grijeha, ali statistička fakta ne mogu davati normu o prosudjivanju moralnosti ljudskih čina. Norma je Božji zakon upisan u samu ljudsku prirodu.

Širenju seksualne pokvarenosti i omalovažavanju kreposti čistoće mnogo je doprinijela pornografija, koja se širi kao neza- jažljiva poplava svijetom, te nezdrav odgoj u obiteljima i društvu, koji ne pogoduje naporu i žrtvi, nego prohtjevu uživanja.

Posebno pogubno djeluje na ovom području sustavno nasto- janje i tobože naučno dokazivanje, kako u konkretnom životu ljudi ili uopće nema teških grijeha ili da su oni vrlo rijetki. Tako ima nekih, koji naučavaju, da se ima smatrati teškim grijehom samo direktno i formalno odbacivanje Boga. Na seksualnom području to se ne događa. Jer seksualni se grijeh ne čini iz opozicije prema Bogu ili mržnje na Boga, nego iz slabosti i sklonosti ljudske tjelesne naravi. Stoga in materia sexus, da nema teškog grijeha, što je skroz krivo.

Po nauci Crkve teški se grijeh počinja ne samo formalnim i direktnim odbacivanjem Boga i njegove ljubavi, nego svakim činom kojim se slobodno krši bilo koji moralni zakon u teškoj stvari. A to biva u činima bludnosti.

Deklaracija ističe, da se u seksualnim grijesima može lakše dogoditi, obzirom na njihovu prirodu i uzroke, da ne dodje do potpunoga pristanka volje, zato je potreban oprez i razboritost u sudu o subjektivnoj odgovornosti grješnika. Ali to nikako ne znači da se na ovom području teško ne griješi.

Na koncu ističe se u Dokumentu, da njegova svrha nije samo u tome, da se vjernici upozore na izvjesne zablude i pogriješne prakse, od kojih se imaju čuvati, nego da ih se potakne, da uzljube i vrše krepost čistoće. Svi mi po riječima Apostola nosimo u svojim udovima zakon, koji se protivi zakonu našega duha, ali kršćanski život baš u tome stoji, da svoje tijelo podvrgavamo svome duhu, imajući na umu, da ćemo samo noseći svoj križ za Kristom postati dionici njegova uskrsnuća i slave.

BEATIFIKACIJA SLUGE BOŽJEGA O. LEOPOLDA MANDIĆA

U "Glas Koncila", broj 5/1976. od 7. ožujka objavljen je proglas predsjednika BKJ i zagrebačkog Nadbiskupa Mons. Kuharića, da je Sv. Otac Pavao VI odredio nedjelju 2. svibnja 1976. kao dan Beatifikacije sluge Božjega O. Leopolda Mandića, kapucina, rodom iz Herceg Novog, u Boki Kotorskoj.

Datum je Beatifikacije malo kasno objavljen, ali unatoč tome iz naše se domovine sprema veliko nacionalno hodočašće da prisustvuje Beatifikaciji O. Leopolda Mandića.

Obaviješteni smo da željenički TT biro iz Sarajeva nudi Nadb. Ordinarijatu svoje usluge za putovanje vlakom i autobusima u Rim. Za sada nisu još mogli ponuditi detaljan program putovanja i cijenu koštanja, jer i poduzeću treba nekoliko dana, da sve izvidi, ispita i dogovori.

Vjernici i svećenici koji žele prisustvovati svečanosti Beatifikacije O. Mandića, imat će prigodu kao i ranijih godina da se pridruže hodočasnicima. A poželjno je da se taj dan nadje što više hodočasnika iz naših krajeva.

Naš pomoćni Biskup-Koadjutor uspio je na vrijeme urediti za jedan autobus hodočasnika, i o tome su svi naši župski uredi obaviješteni i zamoljeni da to saopće vjernicima i da ih oduševе za to hodočašće u Rim.

Ovdje ponavljamo u glavnim crtama putovanje u Padovu i Rim, kako je uredio naš pomoćni Biskup-Koadjutor:

Na put idu obadvojica Biskupa iz Hercegovine. Na put se polazi dne 30. travnja u pet sati izjutra ispred zgrade biskupije. Hodočasnici koji nisu iz Mostara, mogu se priključiti bilo gdje, na putu od Mostara prema Metkoviću i u Solinu, oni koji budu iz duvanjskoga kraja. U Solinu bit će sv. Misa, a zatim nastavlja se put prema Trstu. Pod večer stiže se u Duino kod Trsta, tu je večera, noćenje. Na 1. svibnja nastavlja se put prema Padovi, sv. Misa na grobu O. Leopolda, posjet bazilici sv. Ante, ručak oko 10 sati, i nastavak putovanja prema Rimu, gdje se stiže oko 7 sati navečer. Smještaj osiguran u Pensionato s. Paolo kod bazilike sv. Pavla. U Rimu se ostaje dva dana, prisustvuje se Beatifikaciji, ostalo vrijeme razgledanje Rima, vraća se iz Rima 4. svibnja rano izjutra preko Pescara, brodom u Split, odakle u Mostar. Cijena koštanja za sva četiri dana, uz puni pansion svagdje iznosi samo 180.000 SD.

Svaki hodočasnik mora sam pribaviti putnicu /pasoš/, te osigurati potrebna devizna sredstva, koja može sa sobom nositi, ali uz potvrdu nadležne banke iz koje je pridigao. Svećenici trebaju sa sobom ponijeti potrebno za sv. Misu osim kazule.

Prijaviti se treba najkasnije do 31. ožujka 1976. na adresu: PAVAO ŽANIĆ, biskup 79000 MOSTAR, Šetalište JNA 18

x
x HRVATSKA MARIJANSKA JUBILARNA GODINA x
x x

U prošlogodišnjem Sl. Vjesniku broj IV/1975. donijeli smo PROGLAS Katoličkih Biskupa povodom jubilarne Marijanske godine i Upute naših Biskupa za proslavu tisuće obljetnice svetišta Gospe od Otoka u Solinu /Str. 96-99/.

"Glas Koncila" Br. 5/1976. od 7. ožujka 1976. donosi na str. 11 jedan prikaz priprema za proslavu Marijanske Godine u Solinu.

Prema Proglasu naših Biskupa pojedine župe, dekanati i biskupije tokom jubilarne Marijanske godine trebaju organizirati hodočašća u Solin. Za naše biskupije, koliko smo obaviješteni, predviđena je nedjelja, dne 18. srpnja 1976.

Naši Biskupi uz suradnju Hrvatskog Mariološkog Instituta spremaju posebnu ediciju u vezi s proslavom Marijanske godine i hodočašćima u Solin. Edicija će izaći ili u formi novina ili kao posebna edicija u nakladi "Glasa Koncila", pa je potrebno da to svećenici i župnici što bolje iskoriste u svrhu pripreme i raspoloženja naših vjernika za naše dijecezansko hodočašće i kasnije za zajedničko nacionalno hodočašće u Solin.

Bude li potrebno, Ordinarijat će kasnije dati detaljnije upute u vezi s hodočašćem u Solin.

Ovdje pak donosimo OKRUŽNICU NAŠIH BISKUPA u vezi s proslavom Hrvatske Marijanske Godine:

B r a ć o s v e ć e n i c i,

D r a g i v j e r n i c i,

Naši Biskupi hrvatskog jezičnog područja na jesenskom zasjedanju BKJ proglasili su ovu godinu, u trajanju od 8. rujna 1975. do 8. rujna 1976. HRVATSKOM MARIJANSKOM GODINOM. Povod je dala proslava 1000-obljetnice Marijine crkve u Solinu kod Splita, koju je sagradila hrvatska kraljica Jelena Gospi na čast. Želja je naših Biskupa, da u ovoj godini oživimo, učvrstimo i povećamo svoje štovanje Majke Božje. Mi ćemo se želji i poruci naših Biskupa rado odazvati. Katolički puk Hercegovine uvijek je na poseban način slavio svoju nebesku Majku. Dokazom su tolike župske crkve Gospi posvećene. Ali i gdje nije crkva Gospi posvećena, u njoj se nalazi Gospin oltar ili barem Gospin kip i Gospina slika. Pa i u privatnim kućama posvuda nalazimo Gospine slike ili kipiće.

U objema našim biskupijama posebno se slave mjeseci Gospi posvećeni, svibanj a naročito listopad. Nakon što su još za vrijeme posljednjega rata obje naše biskupije bile Srcu Marijinu posvećene, razmahao se po župama i pokret slavljenja prvih subota u mjesecu.

Biskupi su odredili, da se ova Marijanska godina slavi hodočašćima u Gospina svetišta po svim našim pokrajinama. Ali glavna hodočašća imaju ići u Solin. Marijanska godina i završit će se velikim narodnim hodočašćem na Malu Gospu u Solin ove godine. Ali osim ovoga općega i zajedničkoga hodočašća treba upriličiti tokom godine i razna manja hodočašća na razini biskupije ili dekanata ili župe. Za Hercegovinu su predviđena takva manja hodočašća u mjesecu srpnju. Organizatori hodočašća trebaju stupiti u vezu sa upravom Marijina svetišta u Solinu i dogovoriti se o danu, kada misle dovesti svoje vjernike u Solin Gospi na poklon. Ova manja hodočašća mogu se bolje i pobožnije, pa stoga i s većim duhovnim plodom izvršiti nego opće zajedničko nacionalno na Malu Gospu, jer zbog velike svrtloge tada će biti manje prilike, da pojedinci i manje skupine udovolje svojoj pobožnosti.

Ali nisu hodočašća glavna stvar u štovanju Gospinu. Mnogo je važnije nutarnje nego li vanjsko štovanje. Vanjsko štovanje uopće nema vrijednosti, ako ga ne prati nutarnje štovanje.

Gospu mi moramo neprestano i svaki dan štovati i njezinu se majčinu zagovoru preporučivati. Već i stoga, što je Ona naša nebeska Majka. A još više, jer je Ona opća Majka naše Crkve, a najviše jer je Ona Majka Boga i Spasitelja našega. U današnjem planu Providnosti bez Marije ne bi bilo moguće naše otkupljenje i spasenje. Uz pristanak njezine volje nebeski je Otac vezao Utjelovljenje svoga Sina. Pa jer smo po Mariji dobili Spasitelja, po Njoj dobivamo od Boga i sva duhovna dobra, koja nam je Isus zaslužio. I ako to nije od Crkve proglašeno kao vjerska istina, da je Marija Posrednica svih milosti, to jest, da preko njezinih ruku nama dolaze sve milosti, ipak tu istinu naučavaju mnogi ozbiljni i uvaženi učitelji vjerske nauke, da u nju ne trebamo ni najmanje sumnjati. Naš put ide preko Marije do Isusa, a preko Isusa do nebeskoga Oca.

Stoga nikad se ne može dovoljno preporučiti štovanje Gospe. Nju smo mi i dosada štovali. Nije nužno dosadanjim pobožnostima nadodavati nove. Nego stare i uobičajene pobožnosti trebamo obavljati sa više žara, ljubavi i pobožnosti. Molimo stoga uvijek i što pobožnije Pozdrav Gospin, kad nas crkvena zvona na to pozovu. Molimo Gospi svaki dan na čast njoj tako dragu kronicu. Tko zbog prevelike zaposlenosti ne može izmoliti cijelu kronicu, neka izmoli barem jedan desetak krunice. Svetkujmo s ljubavlju Gospine svetkovine, po mogućnosti ne samo

sudjelovanjem kod Mise nego i svetom Pričesti. Nastojmo na čast Gospi i više puta u životu obaviti pobožnost prvih subota.

Majke neka uče djecu, čim ova počnu progovarati, da zivaju Gospu. Dobro će učiniti majke, ako svoje dijete još dok ga nose pod svojim srcem, Gospi posvete, a kad se dijete rodi i mognu ga ponijeti u crkvu, neka ga prikažu Gospi i povjere njezinoj zaštiti pred Gospinom slikom ili kipom u crkvi.

Ali sve naše štovanje Gospe, ako se ograniči samo na razne pobožnosti, nije kako bi trebalo biti. Gospa se najbolje štuje slijedeći primjer njezinih kreposti. I naše molitve Gospi među ostalim uvijek trebaju imati i tu nakanu, da po Gospinu zagovoru postignemo sve potrebne kreposti. Gospa se posebno odlikovala velikom vjerom, potpunom čistoćom, savršenom poslušnošću zakonu Božjem, a najviše neizrecivom ljubavi prema Bogu i ljudima.

Molimo Gospu, da nam isprosi te kreposti u velikoj mjeri i nasljeđujemo njezin majčinski primjer.

Preporučujući Vas Gospinoj zaštiti i pomoći svima šaljem svoj biskupski blagoslov!

V a š i B i s k u p i :

+ PETAR I PAVAO.

```
x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x
x
x
x
x
      OKRUŽNICE      BISKUPSKOGA      ORDINARIJATA
x
x
x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x
```

Broj: 231/1976.

PORUKA SVETOGA OCA PAVLA VI. ZA KORIZMU 1976.

Naprijed objavljenu PORUKU Sv. Oca za korizmu 1976. pročitati vjernicima s oltara u prvu nedjelju po primitku ovoga broja Sl. Vjesnika Biskupije pod svim sv. Misama.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 232/1976.

OKRUŽNICA BISKUPA O PROSLAVI MARIJANSKE GODINE

Naprijed objavljenju Okružnicu Biskupâ Hercegovine o proslavi jubilarne hrvatske Marijanske godine pročitati vjernicima s oltara pod svim sv. Misama u prvu slobodnu nedjelju po primitku ovoga broja Sl. Vj. Biskupije, možda na Blagovijest ove godine.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 233/1976.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SV. ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše dijeceze obaviti će se kao i prijašnjih godina na Sv. Četvrtak, 15. travnja 1976. pod koncelebriranom sv. Misom, koju će predvoditi dijecezanski Ordinarij.

Sv. Misa Chrismatis početak će u 9 sati izjutra u mostarskoj crkvi sv. Petra i Pavla. U koncelebraciji će sudjelovati osim Biskupa-Koadjutora:

1/ Svi aktualni Dekani s područja obje biskupije, odnosno njihovi delegati;

2/ Svećenici-župnici: O. Srećko Granić, O. Stanko Vasilj, O. Umberto Lončar, Don Petar Vuletić, ml., Don Jakov Bagarić, Don Mihovil Zrno, Fra Bogomir Zlopaša, Don Pavao Filipović.

Asistencija Ordinariju / ne moraju, ali mogu sudjelovati u koncelebraciji/

1/ Iz mostarskog samostana,

2/ Don Ante Djerek, kapelan, Prenj-Dubrave,

3/ Fra Mirko Bagarić, kapelan, Čapljina.

Za sveta ulja:

1/ Kapelan iz Dračeva,

2/ Kapelan iz Kočerina.

Upozoravamo sve naprijed navedene svećenike da bi na vrijeme došli u sakristiju mostarske crkve, kako bi se mogli bez žurbe spremati se za svete obrede i Misu. Ukoliko bi netko od navedenih bio opravdano spriječen da sudjeluje u koncelebraciji ili asistenciji, dužan je sam pobrinuti se za zamjenu.

Budući da se na Sv. Četvrtak pod Misom Chrismatis obnavljaju po novom obredu Mise svećenička obećanja, stoga pozivamo sve župnike i svećenike, koji to mogu bez poteškoće da taj dan dodju u Mostar, prisustvuju sv. Misi Chrismatis i zajedno s ostalim svećenicima obnove svoja svećenička obećanja.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 234/1976.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su dosad imale pismenu dozvolu za anticipiranje uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi, radi kojih je dozvola bila podijeljena, još uvijek traju, ovim produžujemo dozvolu anticipacije i za ovu tekuću godinu, bez obnavljanja pismene molbe.

Obredi ne smiju početi prije zalaska sunca.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 235/1976.

XIII SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUHOVNA ZVANJA

Tajništvo Biskupske Konferencije Jugoslavije dostavilo je Ordinarijatu raspis S.C. Pro Institutione Catholica Prot. N. 54/76/2 od 2. I. 1976. o pripravi za XIII. svjetski Dan molitava za duhovna zvanja, koji će se ove godine slaviti 9. svibnja 1976., na IV. nedjelju po Uskrsu.

Budući da je to Pismo Sv. Kongregacije za katolički odgoj skoro identično s onim prošlogodišnjim, stoga ga ove godine ne donosimo u cijelosti, nego upozoravamo naše župnike, da pročitaju ono, što je prošle - 1975. - godine objavio Ordinarijat u Sl. Vj. Broj I/ 1975. str. 18-19, kao i ranije upute koje je Ordinarijat davao za proslavu toga dana u biskupiji.

Do ovoga časa nismo primili poruku Sv. Oca za taj dan, ukoliko je primimo, na vrijeme ćemo nastojati dostaviti je u hrvatskom prijevodu župnicima. Posebno preporučujemo, da župnici iskoriste za proslavu ovoga dana onu knjižicu "OD LJUDI - ZA LJUDE", što ju je Ordinarijat još prošle godine objavio u Sl. Vj. Biskupije broj I/1975. str. 16.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 236/1976.

PREDNACRT OVOGODIŠNJE KAN. VIZITACIJE
I DIJELJENJA SV. KRIZME

Ove bi godine trebalo obaviti kanonsku vizitaciju i podijeliti svetu Krizmu u župama mrkanjsko-trebinjske biskupije i starodrevne duvanjske biskupije, поближе župe duvanjskog dekanata. Eventualno još u nekim župama, osim Mostara, gdje se svake godine drži sv. Krizma na dan Duhova.

Ovim pozivamo župnike u navedenim krajevima da najkasnije do Sv. Četvrtka pismeno jave kancelariji Ordinarijata svoje želje u pogledu datuma krizme u njihovoj župi, pa će Ordinarijat po mogućnosti uvažiti njihove prijedloge i napraviti detaljan raspored kan. vizitacije i dijeljenja krizme u navedenim krajevima. Otpadaju datumi okc prvoga svibnja radi hodočašća u Rim prigodom beatifikacije ... Mandića, također otpada ona nedjelja u srpnju, kad je predviđeno biskupijsko hodočašće u Solin, kao i Mala Gospa 1976.

U pogledu propisane dobi za krizmu vrijedi ono što je rečeno u Sl. Vj. broj I/1974. str. 19, a u pogledu pristojbe za krizmenu cedulju vrijedi propis objavljen u Dijecezanskom taksovníku od 19.X. 1974. Broj 955/1974.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 237/1976.

PROLJETNI KORONSKI SASTANAK

Otvoriti prvi ovogodišnji koronski sastanak kao i proteklih godina /Usp. Sl. Vjesnik, 1973. Br. I, str. 20/.

TEME RASPRAVLJANJA:

1/ Iz moralnog bogoslovlja:

Svećenik Liberije, nakon završetka studija u Zapadnoj Evropi, vratio se u svoju rodnu župu. U župi su upravo počele osmodnevne pučke misije. Prigovorio je rasporedu misija: nije trebalo prije Mise i staleške propovijedi moliti kronicu, jer je to nešto preživjelo, nego je trebalo voditi dijalog s vjernicima da se što bolje upozna njihovo mišljenje i želje...

Zamolio je vodju misija da i on može održati jedno predavanje. Poznavajući ga iz mladih dana i bogoslovijske u zemlji, ponudili su mu temu: priprava na sv. ispovijed.

U svojoj konferenciji Liberije je opširno razvijao misao

tome kako je centralna svrha misija upoznati Isusa kao Osloboditelja, a ne kako se nekoć govorilo: velika, dobra i valjana sveta ispovijed. Koliko on, naime, poznaje svoj rodni kraj, svi bi oni mogli svake nedjelje pristupiti pričesti bez prethodne ispovijedi, jer po novijim naučavanjima nekih teologa samo su oni grijesi smrtni, koji su plod zlobe /Bosheit des Willens/, kako se izrazi prof. Linsemann u djelu "Moraltheologie", ili Hermann Schell, da su smrtni grijesi samo oni koji su "mit erhobener Faust" učinjeni - usp. Häring B., Das Gesetz Christi, I, S.390/, ti grijesi isključuju iz crkvene zajednice i priječe primanje Euharistije, dok oni grijesi koji su plod slabosti volje /"Schwäche des Willens", ili "Schwachheitssünden", kako piše spomenuti Schell/, iako oni mogu biti teški prekršaji, ipak ne isključuju iz crkvene zajednice, pa takvi vjernici mogu ići na pričest bez prethodne ispovijedi. Liberije je spomenuo ispovjednu praksu kroz vjekove, nabrojio one grijehe koji su smatrani "Crimina", za koje se tražila posebna i dugotrajna pokora, a za druge je bilo dosta da se prije primanja Euharistije pokaju i prime zajedničko održavanje. Uostalom, on je naglasio, i danas na početku Mise vjernici se kaju za grijehe i dobivaju oprost. On je to primjenio na sve prisutne i rekao, da oni mogu danas ići na pričest bez prethodne pojedinačne ispovijedi.

Predavanje svećenika Liberija slušao je svećenik Fulgencije, koji je također završio svoje studije izan domovine, i u sebi je pomišljao da izravno upadne u propovijed Liberija i da citira prisutnima Kristove riječi iz Evandjelja /Mt, 5, 22.../ posebno riječi sv. Pavla /1 Kor, 6,9-12, Gal.5, 20 slj.../ i naglasi potrebu ispovijedi prije primanja svete pričesti.

Suzdržao se da ne izaziva javnu sablazan, ali čim je Liberije završio svoje predavanje, nastala je među njima veoma živa rasprava. U raspravu su se uključili i drugi svećenici, i počeli su Liberija optuživati da slijedi protestantsko mišljenje, da je potpao pod utjecaj neomodernističkih teologa, koji da bi se približili što više reformatorima 16. stoljeća unose novu distinkciju grijeha: smrtni, teški i laki. Time stvaraju veliku pometnju, zbrku u dušama vjernika, odvrćaju ih od ispovijedi, iznutra potkopavaju kršćanski moral i time uzrokuju strahovito opadanje kršćanskog života. Spominjalo se i one preporuke učitelja duhovnog života o potrebi i koristi česte sv. ispovijedi, o ispovijedanju lakih grijeha i svojevoljnih pogrješaka /nesavršenosti/...

Rasprava je bila veoma živa, padale su razne etikete, ponekad je bilo i žučljivo. Budući da se nisu mogli složiti, odlučili su svoje stanovište izložiti uglednom bogoslovskom fakultetu u zemlji i nadležnom mjesnom Ordinariju.

P i t a s e:

- 1/ Što je grijeh?
 - 2/ Razlikovanje grijeha? Posebno teološko razlikovanje?
 - 3/ Posebni osvrt na novu distinkciju grijeha: smrtni, teški, laki grijeh?
 - 4/ Što je materia necessaria, a što materia libera za sakrament sv. ispovijedi?
 - 5/ Ispovijedanje lakih grijeha?
 - 6/ Što treba reći na mišljenje svećenika Liberija?
- Posljedice takvog mišljenja za ispovjednu praksu?

2/ Iz ženidbenoga prava:

Župnik je Severije morao naglo otići u bolnicu. Kancelariju župskoga ureda povjerio je mladom kapelanu Lidiju.

Ovome jednoga dana dodju stranke na zaruke. Zaručnica je bila iz župe, rimokatoličke vjere, a zaručnik iz strane župe i pravoslavne vjere.

Prigodom zaručničkoga ispita ustanovio je da je zaručnik bio već civilno registriran s nekom drugom pravoslavnom djevojkom, s kojom se kasnije rastavio na sudu.

Kapelan je posumnjao da li bi se oni mogli vjenčati u Katoličkoj Crkvi, jer pravoslavci nisu vezani na kanonski oblik sklapanja ženidbe kao katolici, pa prema tome mogu oni, prema stavu Katoličke Crkve, sklopiti valjanu ženidbu i pred državnim matičarom.

Prigodom prvog susreta sa subraćom svećenicima izložio im je slučaj i tražio njihov savjet. Neki su mu rekli, da Pravoslavna Crkva ne smatra valjnim brakom one brakove koji se sklapaju pred državnim matičarom, pa prema tome nema zapreke da se oni mogu vjenčati u Katoličkoj Crkvi.

Predmijevajući da bi nadležna crkvena vlast mogla negativno odgovoriti na molbu, on je stranke uputio neka idu na vjenčanje u Pravoslavnu Crkvu i katoličkoj je stranci izdao potrebne dokumente i otpustio ih.

P i t a s e:

1/ Kanonski oblik sklapanja braka? Tko je obvezan na taj oblik?

2/ Brakovi nekatolika sklopljeni samo pred državnim matičarom?

3/ Što reći na postupak kapelana Lidijsa?

3/ IZ KONCILSKIH DOKUMENATA:

ŠTOVANJE MARIJINO - u duhovnom životu svećenika i pastoralnom djelovanju prema LG, VIII i Apostolske egzhortacije "MARIALIS CULTUS".

O. Dekan neka unaprijed odredi jednog svećenika koji će opširnije i iscrpnije obraditi ovu temu, pa on nije dužan za taj koronski sastanak pismeno rješavati predložene kazuse.

4/ Priprava hodočašća u Solin, - referira O. Dekan.

5/ Eventualia...

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

V V V V V V V

V V V V V

V V V

V

Broj: 238/1976.

DATUM JURISDIKCIONALNIH I TRIENALNIH ISPITA

U prošlom broju Sl. Vjesnika bilo je najavljeno da će se jurisdikcionalni i trienalni ispiti održati u ožujku t. g.

Na molbu nekih svećenika, koji bi ove godine imali polagati te ispite, za ovu tekuću godinu određeni su novi datumi za polaganje tih is. tih ispita:

- 1/ Ispit za jurisdikciju održat će se 22. rujna 1976.,
- 2/ Trienalni ispiti za II. i III. godinu, 20.X. 1976.,
a za I. godinu 17. studenoga 1976.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 239/1976.

NOŠNJA CRKVENIH OSOBA

Sveta Kongregacija za Biskupe svojim otpisom Prot.N. 669/72 od 27. siječnja 1976. pozvala je sve Biskupe svijeta, da vode brigu o nošnji crkvenih osoba u svojim biskupijama, kako dijecezanskih svećenika, tako i redovnika i redovnica, te da nastoje, da i dijecezanski i redovnički kler izbjegava i u vladanju i u nošnji sve što bi moglo potamniti "status clericalis decorem".

Priopćujući gornju želju Svete Kongregacije Ordinarijat koristi ovu prigodu, da svim svećenicima u našim biskupijama dozove u pamet naredbu Ordinarijata broj 306/1975. od 10. ožujka 1975. /Usp. Sl. Vjesnik, broj I/1975., str. 22-23/ o liturgijskoj odjeći kod svetih čina, i zajedničku naredbu bosansko-hercegovačkih biskupa od 30. listopada 1972. godine.

Mostar, dne 15. ožujka 1976.

+ P e t a r, biskup

+ + + +

U Hrvatskoj jubilarnoj Marijanskoj Godini posebno preporučujemo:

O. Celestin Tomić, GOSPINA KRUNICA, biblijsko-teološka
razmišljanja o svih petnaest Otajstava Krunice!
Naručuje se: Uprava "Veritas", Zagreb, Miškinina 31, cijena
40,00 ND.

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ SMRT VRHBOSANSKOG NADBISKUPA I METROPOLITE CRKVENE
PROVINCIIJE BOSNE I HERCEGOVINE MSGR. Dr. SMILJANA-FRANJE ČEKADE

U nedjelju, dne 18. siječnja 1976. u 11 sati u 74 godini života, 51. godini svećeništva, a 36 godini biskupske službe nakon kraće bolesti blago je u Gospodinu preminuo naš Metropolita, vrhbosanski Nadbiskup Mons. Dr. Smiljan-Franjo Čekada.

Ovdje donosimo u vezi sa smrću našega Metropolite:

A/ Curriculum vitae, što ga je sam pok. Nadbiskup napisao i priložio svojoj oporuci, i

B/ Oproštajni govor dijecezanskog Ordinarija nad otvorenim grobom našeg Metropolite.

A/ CURRICULUM VITAE:

Rodjen u Donjem Vakufu 29. XI. 1902. od oca Andrije i majke Andjelke r. Karlović. Otac učitelj, kasnije upravitelj osnovne škole u Kreševu, Nemiloj i Ostrošcu.

God. 1903. otac premješten iz Donjeg Vakufa u Kreševo, gdje je sin Smiljan proveo prvo djetinjstvo i pohađao osnovnu školu do jeseni g. 1911. Posljednji razred osnovne škole svršio je u Nemiloj kod Zenice, kamo je otac bio premješten.

Na jesen g. 1912. primljen u Nadbiskupsko dječjačko sjemenište u Travniku. G. 1914 - 1915., budući da su niži razredi sjemeništa i gimnazije radi rata bili zatvoreni, pauzirao. G. 1913. na jesen otac bio premješten u Ostrožac kod Konjica, gdje je ostao do god. 1921., kad je bio umirovljen. Poslije umirovljenja otac se preselio najprije u Dolac kod Travnika, a kasnije, kada je našao stan, u sam Travnik.

Maturirao s odlikom g. 1921. Iste jeseni stupio u Bogoslovno sjemenište u Sarajevu. Za svećenika zaređen 5. IV. 1925. Mladu Misu rekao u Docu kod Travnika na drugu nedjelju po Uskrsu 26. IV. 1925. Po završetku bogoslovijske škole bio imenovan prefektom djačkog konvikta "Kralj Tomislav" u Sarajevu. Konvikt je bio vlasništvo Hrvatskog kulturnog društva "Napredak".

Za vrijeme ljetnih praznika g. 1926. kroz dva mjeseca bio upravitelj seoske župe Jelaške kod Olova, t. j. između Zavidovića i Olova.

Na jesen g. 1926. bio poslan na viši studij teologije u Rim. Studirao na Papinskoj Univerzi "Gregoriana". Doktorirao iz opće teologije na jesen g. 1928. Po povratku u nadbiskupiju bio imenovan urednikom "Katoličkog Tjednika" i katehetom na osnovnoj školi čč. Sestara "Kćeri Božje Ljubavi" u Zavodu sv. Augustina u Sarajevu /Sada je tamo smještena Srednja muzička škola/. Na tom mjestu ostao do 1. kolovoza g. 1933. Tada bio premješten na župu sv. Ilije u Bosanski Brod. U Bosanskom Brodu ostao do 1. kolovoza 1939. Kroz dvije godine /1937-1939/ bio je biran za člana centralne uprave Hrv. kult. društva "Napredak" u Sarajevu.

6. srpnja 1939. bi imenovan pomoćnim biskupom sarajevskom nadbiskupu Bariću s naslovom biskupa od Farbeta.

Posvećen za biskupa na blagdan Preobraženja Gospodinova 6.VIII. 1939. Posvetitelj mu je bio nadbiskup Dr. Ivan Šarić, a suposvetiteljima: zagrebački nadbiskup Dr. Alojzije Stepinac i banjalučki biskup Fr. Jozo Garić.

18. kolovoza 1940. premješten je za rezidencijalnog biskupa u Skoplje. Biskupiju preuzeo u posjed 22. studenoga 1940.

Vladanje u biskupiji započeto pod nepovoljnim auspicijama. Već na prvi dan rata između Jugoslavije i Njemačke, 6. travnja 1941., Biskupova rezidencija bila je potpuno razorena od njemačkih bombi, a on gotovo čudesno ostao na životu, iako ranjen i lišen svega, što je nekada u životu imao / sve njegove stvari izgorjele u požaru, koji je poslije bombardovanja nastao na ruševinama kuće/.

Poslije katastrofe Jugoslavije skopska biskupija raspala se u pet političkih dijelova: jedan je dio pao pod Bugarsku /Makedonija/, drugi pod Albaniju /Kosovo i Metohija/, treći pod Srbiju, četvrti pod Crnu Goru, i, napokon, peti dio pod N.D. Hrvatsku /Sandžak/.

Upravljanje dijecezom pod takvim prilikama bilo je iznimno teško. Osim nedostatka stana i materijalnih neprilika bilo je i svakojakih drugih. Rat je rat: taj svojim tegobama nije nikoga poštudio. Osim što je odmah iza katastrofe Jugoslavije Biskup otišao u Bosnu i Hrvatsku, da prikupi nešto najnužnijih sredstava za život / u Bosni je bio od početka svibnja do Petrova g. 1941./, Biskup se čitavo vrijeme rata nije nikuda micao iz svoje dijeceze. Ipak je uz nemale poteškoće posjećivao i dijelove svoje biskupije na Kosovu i Metohiji, a bio je dvaput i u Skadru, gdje je u interdijecezansko albansko sjemenište za vrijeme rata bio smjestio sjemeništare albanske narodnosti.

Prve godine iza rata bile su za njega i biskupiju iznimno mučne. Nesigurnost, siromaštvo, šikanacije bile su gotovo na dnevnom redu. Naročito teške bile su godine 1947. i 1949. Godine 1947. Biskup je obavio krizmu na svim župama Kosova i Metohije. Uz kolike poteškoće, teško je to opisati.

Ipak se je išlo naprijed. Uz najveće poteškoće gradile su se crkve i župski stanovi, tako da sada skopska biskupija nije više "regio deserta" nego relativno uređena i organizirana biskupija.

G. 1958. otvorila je i franjevačka bosanska provincija svoj samostan u središtu Metohije, u gradu Djakovici. Samostanu je stalno pridružena ad nutum Sanctae Sedis i mjesna župa sv. Petra i Pavla.

G. 1963. i opet je bila tragična za skopsku biskupiju. Katastrofalan potres 26. srpnja, na blagdan sv. Ane, razrušio je čitavo Skoplje. U potresu su teško nastradale i sve još postojeće crkvene zgrade: Katedralna crkva i Biskupova rezidencija / u Lenjinovoj ulici br. 36/.

Ljeti g. 1964., o Velikoj Gospi, Biskup je proslavio 25-godišnjicu svoje biskupske službe. Tom zgodom imenovao ga je Sveti Otac "Asistentom svoga prijestolja" /"Assistens Solio Pontificio"/.

Poslije potresa u Skoplju trebalo je opet tražiti krov nad glavom. Nemajući gdje stanovati u Skoplju Biskup seli u Uroševac, malu župu, udaljenu 48 km. sjeverozapadno od Skoplja.

Tu Biskup ostaje sve do kraja svog biskupovanja u skopskoj dijecezi. Kroz to vrijeme, od god. 1963. pa do definitivnog odlaska biskupa Čekade iz skopske dijeceze /siječanj 1970/, učinilo se sve moguće, da se u Skoplju sagradi nova katedrala i biskupski dvor. Poslije dugih pregovora i pogađanja napokon je Gradska Skupština Skoplja dodijelila katoličkoj biskupiji zemljište za katedralu i biskupski dvor. Biskupski dvor je već i sagrađen: sredinom godine 1970. u nj se uselio novi biskup i njegova kurija.

Dr. Smiljan Čekada nije vršio biskupsku službu u skopskoj dijecezi. Sredinom ljeta g. 1946. imenovala ga je Sveta Stolica apostolskim administratorom banjalučke biskupije, jer je njezin biskup Msgr Jozo Garić OFM g. 1945. napustio Jugoslaviju i otišao u Austriju, gdje je nedugo iza toga i umro.

Banjalučka biskupija nalazila se je u to vrijeme u vrlo teškim prilikama. Broj vjernika bio se smanjio za dobru trećinu, nekih je župa jednostavno nestalo, dok su druge jedva životarile. Činilo se, što se moglo, da se dijeceza reorganizira i učvrsti. Do konca g. 1949. Biskup je obišao sve župe u biskupiji dijeleći sakrament svete Potvrde i krijepeći u vjeri i pouzdanju Božji puk.

Biskup nije trajno boravio u Banjaluci, jer je u isto vrijeme ostao redovnim rezidencijalnim biskupom skopske biskupije. Dolazio bi u Banjaluku u godini i ostajao u njoj po mjesec-dva. Medjutim, u siječnju g. 1950. Biskup je morao napustiti Banjaluku i banjalučku biskupiju. Ipak se je vratio u Banjaluku početkom korizme 1951. Nedugo iza toga bio je za biskupa banjalučke biskupije imenovan sarajevski katedralni župnik Dr. Dragutin Celik.

Napokon je došao kraj biskupovanja Dr. Smiljana Čekade u skopskoj biskupiji. Dvanaestoga lipnja 1967. Sveti Otac imenovao ga je nadbiskupom koadjutorom Vrhbosanskom Nadbiskupu s pravom nasljedstva, a ujedno i Apostolskim Administratorom Vrhbosanske Nadbiskupije. Ostao je, medjutim, do daljnega i Apostolskim Administratorom skopske biskupije.

Svečano ustoličenje u Sarajevu obavilo se u nedjelju 7.I. 1968. Apostolskim Administratorom skopske biskupije ostao je do 2. listopada 1969., kada je Sveta Stolica novim rezidencijalnim biskupom imenovala Dr. Joakima Herbuta, svećenika križevačke biskupije, dok je njegovim pomoćnim biskupom "Sedi datum" imenovan Don Nikola P r e l a, župnik iz Mula u kotorskoj biskupiji. Istovremeno je Sveta Stolica ukinula naslov DIOECESIS SCOPIENSIS, te je čitav teritorij biskupije nazvala DIOECESIS SCOPIENSIS-PRIZRENIANENSIS /Skopsko-prizrenska biskupija/. Posvećenje novih biskupa obavilo se u Sarajevu, 21. prosinca 1969., dok se je primopredaja /"possessio canonica"/ skopsko-prizrenske biskupije izvršila u Uroševcu o Bogojavljenju 1970.

Sveta je Stolica dne 13. siječnja 1970. dotada Apostolskoga Administratora vrhbosanske nadbiskupije Dr. Smiljana Čekadu imenovala rezidencijalnim nadbiskupom, pošto je u isto vrijeme nadbiskupa Dr. Marka Alaupovića umirovila.

Novom rezidencijalnom nadbiskupu podijeljen je nadbiskupski palij 19.V. 1970. Palij mu je u ime Svetoga Oca svečano uručio beogradski nadbiskup Dr. Gabrijel Bukatko na petu nedjelju u korizmi dne 28. marta 1971.

Sarajevo, 28.X. 1974.

B/ OPROŠTAJNA RIJEČ DIJECEZANSKOG ORDINARIJA NA POČETKU
SPROVODA DRA SMILJANA - FRANJE ČEKADE

Dragi Smiljane,

Zapade me tužna dužnost da se oprostim od Tebe u ime biskupa sufragana naše crkvene vrhbosanske pokrajine, u ime puka i vjernika te pokrajine. A takodjer u ime ovdje prisutnih biskupa koji neće govoriti.

Hoću da se oprostim od Tebe ne samo kao sufragani biskup svoga Metropolitane nego takodjer i kao drug i Tvoj prijatelj iz mladosti.

Godine 1912. mi smo se prviput vidjeli u travničkom sjemeništu i od tada paralelno teče naš životni put. Ti si potekao iz jedne, da tako rekнем, levitske obitelji; od četiri brata trojica su postali svećenici i svi su bili uzorni, svi na vidnim mjestima. Najmladji brat Milivoj koji je prvi umro, umro je kao župnik glavne, katedralne crkve u Sarajevu. A Tvoj stariji brat, ovdje prisutni Čedomil, on je bio odličan član sarajevskoga Kaptola. Eto, potekao si iz jedne levitske obitelji, i Bog Te je još od mladosti obilježio svojim znakom, pozvao Te u svoju službu. Ali, kako Te je odabrao, nije Te štedio od križeva ni od patnja, jer to je način kako Bog iskazuje ljubav svojim odabranicima, da ih kuša i da im križeve nameće.

Kao nasljednik u apostolskoj službi sv. Pavla Ti si isto tako dobio onaj poziv od Gospodina koji je Gospodin uputio sv. Pavlu kad je rekao: "On mi je izabrana posuda, ali ja ću mu pokazati koliko treba da trpi za moje ime" / DAF, 9, 16/.

I Ti si, dragi Smiljane, puno pretrpio. I za Tebe je bio dosta težak križ kad si morao ostaviti svoju rodnu Bosnu i poći dolje u Makedoniju, skopsku biskupiju, ali Ti si rado tu žrtvu doprinio. I tamo Te je zatekao takodjer veliki udarac, kad je bomba razorila Tvoju privremenu rezidenciju, kad si se našao pod ruševinama, jedva si živu glavu iznio. I poslije toga imao si toliko truda i muke da tu biskupiju urediš i kad si je uredio, došla je druga poruka Svetoga Oca da podješ u svoju rodnu nadbiskupiju i da preuzmeš njezinu upravu. I Ti si za kratko vrijeme, što si ovdje boravio u Sarajevu, učinio velika djela za nadbiskupiju, našu crkvenu pokrajinu, jer si obnovio naše Bogoslovno sjemenište. Dobio si čitavu zgradu za onu prvotnu službu na koju je bila namijenjena.

Izvana si tu bogosloviju obnovio i tako mi u ovoj našoj crkvenoj pokrajini nismo više sirote, ne moramo prositi druge biskupe i nadbiskupe da nam prime naše bogoslove. Ti si nam ostvario tu želju da imamo svoju bogosloviju i da si možda još i dulje poživio, da bi Ti takodjer obnovio i Dječjačko sjemenište. Hvala Ti dragi Smiljane, na svemu što si učinio za našu crkvenu pokrajinu, za sve naše biskupije, koje si nas okupljao da na zajedničkim sjednicama rješavamo naše probleme i Ti si nam pokazivao uvijek dobar i pametan put.

Hvala Ti za one čvrste nastupe u javnosti, a takodjer na Biskupskoj konferenciji, jer jedan od biskupa koji se najviše isticao na BK, to si Ti bio, dragi Smiljane. Hvala Ti, kažem, opraštam se od Tebe kao Tvoj sufragani, kao Tvoj drug i prijatelj i kao prijatelj Tvoje obitelji.

Godine 1919. ja sam se našao na mladoj Misi Tvoga starijega brata Čedomila, i od tog vremena ja se smatram kao kućni prijatelj Vaše obitelji. Hvala Ti dakle, na svemu što si učinio!

Moli se, dragi Smiljane, moli se za svoju nadbiskupiju, moli se za svoj kler kojega si tako volio. Moli se za našu crkvenu pokrajinu da nam napreduje u duhu Božjem, u duhu ljubavi i sloge, da u njoj vlada mir, da vlada prijateljstvo prema svima, ne samo među onima koji su pripadnici jednoga naroda i jedne vjere, nego svima, svima narodima, svima konfesijama koje se nalaze u našoj Herceg-Bosni!

Hvala Ti na svemu! Neka Ti Bog dadne pokoj vječni!

/Preuzeto iz VRHBOSNA, Sl. Vjesnik, Sarajevo, 1976. Broj 1, str. 4-7, 23-24/.

2/ SMRT Dr. JOSIPA SALAČA, pomoćnog biskupa zagrebačkog, nezaboravnog PATER SALAČA.

U petak, dne 19. prosinca 1975. u četiri sata popodne objavila su sva zvona katedralne crkve u Zagrebu nenadanu smrt Msgra Dra JOSIPA SALAČA, pomoćnog zagrebačkog biskupa i generalnog vikara te velike nadbiskupije. Svi koji su bili njegovi bogoslovi, a to je lijep broj dijecezanskih svećenika koji su iza svršetka rata školovali se u nadbiskupskom bogoslovskom sjemeništu i bogoslovskom fakultetu u Zagrebu, titulirali su Dra Salača i iza njegova imenovanja za biskupa, "naš Pater", i pod tim nazivom bili su pisani nekrolozi o smrti Dra Salača u Glasu Koncila i u Vjesniku zagrebačke nadbiskupije.

Iz Vjesnika zagrebačke nadbiskupije, broj I/1976. prenosi nekoliko podataka iz nekrologija koji je tamo objavljen:

Pater Salač umro je zaista neočekivano. Bio je boležljiv, svi to su znali, ali nije se očekivao tako brzi svršetak.

Toga dana, u petak dne 19. prosinca Pater Salač sudjelovao je u redovnoj konzistorijalnoj sjednici Duhovnog Stola podnoseći svoj izyještaj iz svoje referade. Kod ručka nije se dobro osjećao, povukao se u sobu jednoga svećenika, i iz te je sobe prešao u vječnost. Svevišnji je tako odlučio, da je za ovaj svijet dosta. Zašto tako - to pokojni Biskup već zna, a mi ćemo jednom vidjeti i saznati kad podjemo njegovim putem.

Pater Salač rodio se u Daruvaru 22.I. 1908. Nakon mature zaposlio se je na pošti, ali u sebi je neprestano osjećao da to nije njegov put. Kad Bog od nas nešto traži, s nama nešto planira, onda On to, rekli bismo, uporno i ostvaruje i ostvari.

U mladosti on odbija i pomisao da bi postao svećenik, ta mu je misao upravo apsurdna. Ali malo po malo mijenja se mentalitet, i mladi se činovnik odlučuje poći u sjemenište i prihvatiti ono što mu je nekoć izgledalo kao apsurdno. Nakon bogoslovskih nauka biva zaređen za svećenika 26.VI. 1932. Nakon svršenih bogoslovskih nauka vrši kapelansku službu u svom rodnom mjestu Daruvaru, zatim dolazi u Zagreb kao vjeroučitelj na gimnaziju, i za to vrijeme priprema i polaže doktorat iz teologije.

Dolazi godine 1943. u bogoslovsko sjemenište, gdje najprije kao vicerector, a kasnije kao duhovnik odgaja mlade ljude i formira ih za svećenike. Upravo generacije mladih svećenika ne samo zagrebačke nego i drugih biskupija prošle kroz njegove ruke: svi su ga susretali sa velikim poštovanjem ne samo u sjemeništu nego i kasnije kao svršeni svećenici, a on ih je sve volio i pristupao im očinski i prijateljski.

Zato su ga najradije nazivali "naš Pater", a njemu je bilo drago da ga baš tako zovu i onda kada je postao biskupom.

Kada je u svibnju 1970. imenovan pomoćnim zagrebačkim biskupom - posvećen 19. lipnja 1970 - nitko se nije začudio zašto baš on: svima je bilo jasno da je baš tako trebalo biti. Kao biskup ostao je onaj stari dobri pater Salač: uvijek skroman i blag, kako je to veoma dobro istakao gospodin Nadbiskup u svojem govoru na pokopu biskupa Salača. Blagost - ta divna krepost bez koje niti jedan svećenik ne bi smio biti, jer je Isus bio blag, a svećenik ga mora slijediti, - blagost je osobito resila našega patra Salača. Svakoga bi mirno i blago primao i saslušao: rijetko sa nekom nervozom, a i to radi svoje bolesti. Kao biskup - Generalni Vikar svakodnevno bi primao svećenike i k sebi ih pozivao, ako je i gdje je bilo potrebno nešto ispraviti, i svakom je opet blago rekao što je trebalo reći. Boljelo ga je kad bi čuo da se koji svećenik ne drži svoga pravoga puta.

Posebna njegova ljubav bila je liturgija. Često se je puta tužio i bilo mu je žao, kad bi čuo da ovaj ili onaj svećenik ne poštuje liturgijske propise osobito gledom na Svetu Misu. U tom je gledao nepoštovanje prema Crkvi koja je postavila potrebne propise za ove velike svetinje.

Kad je postao biskupom, govorio je sa strahom, kako će on propovijedati, kad ne zna kao drugi sa svečanim glasom i širokim gestama. Medjutim, njegove su propovijedi bile dobre i ozbiljne, hotimično je izbjegavao svaku retoriku, koja često puta ništa ne daje, ali je zato pater Salač kao duhovnik i kasnije kao biskup jednostavno i jasno izlagao božanski nauk.

Niz godina bio je član dijecezanskog liturgijskog odbora, bio je jedno vrijeme i predsjednik toga odbora, te je kao takav priređivao liturgijske tekstove.

Bio je veoma marljiv i ozbiljan, ljubio je svoju dijecezu, poštivao svoga Ordinarija, ljubio Crkvu. Kao takav radio bi još dalje, ali Gospodin je odredio da je dosta. Obično kod ovakovih ljudi govorimo da je gubitak kad oni umru. Ali, sve je to u planu Božje providnosti, koja svakoga čovjeka poziva u ovaj svijet kad je potreban i drži ga u svijetu dok je potreban.

Mrtvo tijelo patra Salača bilo je izloženo od petka do ponedjeljka u staroj kapelici nadb. dvora. U ponedjeljak, dne 22. prosinca u 9 sati bilo je preveženo u grobljansku kapelicu Krista Kralja na Mirogoju, gdje je naprije služio sv. Misu zagrebački Nadbiskup uz sudjelovanje drugih prisutnih biskupa, među njima i pomoćni biskup - Koadjutor mostarski Mons. Žanić. Iza sv. Mise od biskupa Salača oprostio se rektor bogoslovskog sjemeništa Mons. Djuro Puček, te Mons. Dr. Ivandija u ime zagrebačkog kaptola. Nad otvorenim grobom biskupa Salača zagrebački je Nadbiskup započeo "Kraljice neba..." što su svi prisutni prihvatili kao izraz naše čvrste vjere u Uskrsnuće - sigurnost da ćemo se jednom sastati s našim Patrom Salačem i s njim biti u vječnosti.

Umro je naš dragi Pater Salač. Mi idemo dalje kroz život do volje i odredbe Božje. Molit ćemo se za njega, a uvjereni smo, i on će se kod Gosp. dina moliti za nas!

P o č i v a o u m i r u !

3/ NAŠI BISKUPI PRIMLJENI U PRIVATNU AUDIJENCIJU
KOD SVETOG OCA.

U ponedjeljak dne 15. veljače 1976. oba naša Biskupa krenuli su iz Dubrovnika zrakoplovom u Rim. Odsjeli su u Hrvatskom Papinskom Zavodu sv. Jeronima. U Rimu su Biskupi posjetili Kongregaciju za Evangelizaciju Naroda ili Propagandu, gdje su razgovarali sa Kardinalom Prefektom, uзорitim gospodinom A. Rossi-jem, i referentom za naše krajeve Mons. Rizzolijem. Po tom su posjetili Kongregaciju za redovnike i svjetovne institute i u odsutnosti Proprefekta Kongregacije razgovarali sa Tajnikom Kongregacije preuzv. gosp. A. Mayer-om, te sa Podsekretarom iste Kongregacije O. Bazilijem Heiser-om. Na kraju Biskupi su posjetili i Papino Državno Tajništvo, odjel za javne crkvene poslove, gdje su razgovarali sa Mons. A. Casaroli, i Mons. Celatom.

Razgovor se najviše kretao o izvršenju Dekreta "Romanis Pontificibus". Sva tri Dikasterija primili su Biskupe vrlo srdačno, pokazali puno razumijevanje za potrebe biskupije i dali uvjerenje, da će se Dekret u cijelosti provesti.

U subotu 20. veljače oba su Biskupa bila primljena u privatnu audijenciju kod Sv. Oca, koja je trajala više od pola sata. Sveti je Otac bio vrlo ljubezan i puno se interesirao za prilike u dijecezi, pokazao žaljenje zbog nastalih poteškoća, obećao svoju pomoć za njihovo svladavanje. Na koncu audijencije Sveti Otac je pozvao Biskupe, da s njim zajedno izmole jedan Oče naš za mostarsku biskupiju i nakon toga podijelio je svoj Apostolski blagoslov Biskupima i cijeloj Biskupiji.

Biskup Ordinarij vratio se u Biskupiju u nedjelju 21. veljače, dok je Biskup Koadjutor ostao još u Rimu do srijede, 25. veljače o. g.

4/ ODRŽANO PETO REDOVNO ZASJEDANJE MV pri BKJ

U Sarajevu, u prostorijama obnovljenog centralnog bogoslovs-kog sjemeništa održano je 24. veljače o. g. peto redovno zasje-danje Misijskoga Vijeća pri Biskupskoj Konferenciji Jugoslavije.

Zasjedanju je ovog puta predsjedao naš dijecezanski Ordi-narij, koji je radi toga bio ranije došao iz Rima. Naš je dijecezanski Ordinarij inače član Predsjedništva toga Vijeća.

Dijecezanski je Ordinarij predvodio koncelebriranu sv. Misu u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, i pod sv. Misom održao prigodnu homiliju.

Na početku zasjedanja Biskup je komemorirao nedavnu i neočekivanu smrt predsjednika Vijeća Mons. Dr. Ćekade, vrhbosans-koga nadbiskupa. Za vrijeme popodnevne pauze svi su sudionici u organizaciji nacionalnog Direktora i uprave sjemeništa posjeti-li svježi grob Nadbiskupa Ćekade. Nad grobom kratko je naš dijecezanski Ordinarij komemorirao neke uspomene na pokojnoga Nadbiskupa, podijelio mu odrješenje, i na koncu svi su prisutni zapjevali "Kraljice neba..." kao dokaz i izraz naše vjere u Uskrsnuće i budući sastanak s pokojnim Nadbiskupom. Poslije toga nastavilo se zasjedanje Vijeća, što je završeno nešto poslije sedam sati. Poslije večere dijecezanski referent za misije iz Zagreba davao je vrlo uspješni film s odgovarajućom tematikom.

Prigodom zasjedanja blagajnik je Vijeća referirao o skupljenim kolektama za misije.

Iz naših biskupija prikupljeno je i misijskoj centrali u Sarajevo dostavljeno:

- a/ Milostinje na misijsku nedjelju 1974. i članarina 7,005.250 SD
- b/ Milostinja Bogojavljenja 1974. 1,379.565
- c/ Članarina dijecezanskih svećenika članovi PMZ / Bivša UNIO C.M./ 285.000 SD

Od skupljene milostinje za misije na misijsku nedjelju 1974. otpada:

- 1/ Na mrkanjsko-trebinjsku biskupiju: 2,178.040, ili cca 31% sveukupne misijske milostinje iz naših biskupija, a trebinjska biskupija ima cca 19.533 vjernika ili 11% od ukupnog broja vjernika u obje biskupije Hercegovine;
- 2/ Na mostarsko-duvanjsku biskupiju: 4,827.210 SD, ili 69% sveukupne misijske milostinje.

Ili drugi jedan pokazatelj: na jednoga vjernika u trebinjskoj biskupiji skupljeno je milostinje za misije cca 110 SD, a u mostarskoj biskupiji cca 28 SD po vjerniku.

Ovdje navodimo imena nekih župa koje su skupile po vjerniku misijske milostinje: a/ koje su skupile više od 100 SD i b/ one koje su skupile manje od 10 SD po vjerniku, i c/ koje nisu u 1975. godini predale misijsku milostinju za 1974. godinu.

Uzimamo broj vjernika u župi prema raspisu Bisk. Ordinarijata broj AD 784/1975. od 11.X. 1975.

a/		b/		c/
Gradina	632 St. Din.	Rakitno	8 SD	Čitluk
Stolac	263	Drinovci	5	Goranci
Hutovo	222	Šuica	5	
Prenj-Dubrave	195	Bukovica	5	Kočerin
Buhovo	183	Klobuk	4	Ljuti Dola
Polog	167	Tihaljina	3	Rašeljke
Rotimlja	144	Rasno	3	Ružići
Domanovići	118	Veljaci	2	Š. Brijeg
Grljevići	102	Tri pobunjene župe....		

Kad bi svi župnici posvetili više brige za misije, naša bi misijska kolekta mogla biti dvaput pa i tripot veća.

Jedan i drugi župnik kolektu misijske nedjelje mjesto Ordinarijatu predao je jednom misionaru. Po naredbi Sv. Kongregacije za širenje vjere sve što se na misijsku nedjelju skupi u crkvi, pa i na oltaru i pred kipovima, i sl. mora se bezuvjetno predati misijskoj centrali. Ako koji župnik želi pomagati nekog posebnog misionara, može kupiti izvan misijske nedjelje, ali u kolektu misijske nedjelje ne smije dirati.

Kao što su neke župe podbacile glede misijske milostinje, isto tako su podbacile i u drugim naredjenim milostinjama, posebno u milostinji prvih nedjelja, koja je namijenjena za uzdržavanje centralnih ustanova biskupije. Tako na pr. župa Kočerin /~~Župnik~~ Fra Petar Krasić/ sa 5.200 vjer. mika, dala je za 1975. na račun milostinje prvih nedjelja iznos od 32.370 Starih Dinara, a na račun ostalih blagdanskih kolekta iznos od 57.400 SD, dok nedavno osnovana župa Buhovo /župnik Don Tomislav Majić/ sa 704 vjernika, dakle više od 7 puta manja nego li župa Kočerin, predala je na račun milostinja prvih nedjelja za 1975. iznos od 100.600 SD, a na račun blagdanskih kolekta iznos od 104.300 SD.

Mogli bismo navesti još više sličnih primjera, ali za ovaj puta neka ovo bude dosta.

Ordinarijat se nada, da će svi župnici ubuduće više brige posvetiti kolektama, posebno onoj za misije, jer im je to dužnost.

5/ PREGLED GRADJEVINSKIH RADOVA NA CRKVENIM OBJEKTIMA U NAŠIM BISKUPIJAMA KROZ PROTEKLU 1975. GODINU.

BUHOVO, nastavljeno uređjivanje crkvenog dvorišta, BUKOVICA, crkveno dvorište oko nove župske crkve ograđeno ostatkom kamena, stare i srušene župske crkve; crkva u Brišniku iznutra ožbukana; ČELJEVO, podignut novi župski stan, i u prizemlju uređjena pristojna privremena kapelica, dok se ne podigne nova župska crkva, za koju je već S.O. Čapljina izdala građevnu dozvolu; DOMANOVIĆI, dovršeni zidovi crkve, pripremljen materijal za postavljanje krova na crkvu; DRINOVCI, obnoljen i mebliran župski ured, uređen župski arhiv od 1871-1971, na crkvi u Bili Greb izmijenjeni prozori; DUVNO, kamenom opločen glavni i pokrajni ulaz u župsku crkvu u vezi s proslavama 50-godišnjice crkve; GLAVATICEVO, nabavljen novi harmonij za župu kao i nove božićne jaslice, GORICA, uređjivanje i zasadjivanje parka oko nove župske crkve, DONJI GRADAC, popravak seoskih crkava u Moševićima, Bročancu i na Drijenu, GRADNIĆI, postavljena nova vrata na obnovljenu župsku crkvu, novi pod u crkvi, te stavljena nova fasada crkve, GRADINA, uređjena katehetska dvorana uz župsku crkvu, preuredjena gospodarska prostorija, a nastavljeno uređjivanje crkve u Krućevićima, GRUJEVIĆI, u župsku crkvu u Grujevićima nabavljene nove klupe, a ograđjivano je dvorište crkve u Lipnu, HUTOVO, postavljen temelj nove župske crkve, IZBIČNO, obnovljena i solidno ograđjena tri seoska groblja u župi i u njima podignute nove grobljanske kapelice, JABLANICA, djelomično obnovljen župski stan, i u dvorištu podignut sanitarni čvor za narod, a crkva u Radešinama obnovljena iznutra i izvana, JARE k/MOSTARA, dovršenje ograde oko crkvenog dvorišta, KLOBUK, dovršavanje crkvenog dvorišta i katehetskih dvorana, KRULJEVO, crkva ukusno obojena iznutra, postavljen novi tabernakul, i uređjena postolja za kipove u crkvi, i uređjivane neke prostorije u župskom stanu, PLOČE, pokrivena je nova kapelica u Dobrom Selu, POTOČI, u dvorištu crkve podignut je sanitarni čvor za potrebe vjernika koji dolaze k sv. Misi, POSUŠKI GRADAC, crkva obojena iznutra, i obložena jasenovinom iznutra u visini 1.50 m, nabavljen novi tabernakul, PRISOJE, župski stan priključen na seoski vodovod i uključen u telefonsku mrežu, RASKRIŽJE, dovršavanje nekih prostorija u novom župskom stanu, i pripremanje materijala za gradnju nove župske crkve, RASNO, dovršavanje crkve i crkvenoga dvorišta, RAVNO, obnovljena seoska crkva u Orahovom Dolu,

RAŠELJKE, unutarnje uređenje župske crkve, proširenje crkvenog dvorišta i mjesnog groblja, ROŠKO POLJE, temeljito obnovljena iznutra i izvana crkva sv. Ilije u Vojkovićima, uređena katehetska dvorana, uređivanje prozora na novom župskom stanu, ROTIMLJA, izmijenjeni dotrajali prozori na župskoj crkvi i postavljeni metalni okviri, SEONICA, uređivanje crkvenog dvorišta, STOLAC, nabavljen novi kameni oltar versus populum, uređivanje okoliša oko kuće Časnih Sestara u Sstocu, STUDENCI, u župsku crkvu nabavljene nove klupe, u Stubici podignuta, blagoslovljena i za javnu liturgijsku upotrebu otvorena nova crkva, SUTINA, uređivanje crkvenog dvorišta, SIPOVACA-VOJNIČI, nabavljene i montirane nove klupe u župskoj crkvi, nastavljeni radovi na seoskoj crkvi u Dolama, SIROKI BRIJEG, zasadjen perivoj pred crkvom i sredjivanje crkvenog dvorišta, na Uzarićima uz crkvu iskopana čatrnja, TIHALJINA, nabavljeno 42 klupe u novu crkvu, postavljen cokul i kamene stepenice, TREBIMLJA, obnovljene neke prostorije u župskom stanu i dovedena voda u kuću iz župske čatrnje, TREBINJE, nabavljen i posvećen novi kameni oltar versus populum, obojene kupole na župskoj crkvi i dvorišne ograde, VINJANI HERCEGOVAČKI, nabavljeni i blagoslovljeni novi kipovi za župsku crkvu, nabavljene privremene klupe u crkvu, i dovršavanje dogradnje crnja župske crkve.

Nastojali smo i ove godine kao i prošlih u ovom sumarnom pregledu gradjevinskih radova na crkvenim objektima u župama naših biskupija registrirati sve ono, što su pojedini župnici označili u godišnjem pastoralnom izvještaju.

Fremda je trebalo do 31. siječnja t. g. dostaviti taj pastoralno-statistički izvještaj župe za proteklu godinu, ovdje nažalost, moramo konstatirati da do 15. ožujka o. g. nije jedna dobra šestina župnika dostavila taj izvještaj, pa je stoga i ovaj naš pregled ostao krnj i manjkav, jer u njemu manjkaju neke župe, koje su sigurno nešto radile u protekloj - 1975. - godini. Ako bude zgodno i uputno, mi ćemo to naknadno objaviti u narednom broju Vjesnika, samo kao conditio sine qua non, molimo da dotični župnici, - a znaju to oni kojih se ovo tiče, a da ih ne "proživljemo", dostave svoj dužni izvještaj do Velikog odnosno Svetog Četvrtka. Potrebno je da dostave taj izvještaj i radi drugih podataka, koje Ordinarijat mora dostaviti bilo Sv. Stolici bilo Tajništvu BKJ.

Ako je koja župa izostavljena, da nije spomenuto da se i u njoj nešto radilo, nije to krivnjom kancelarije Ordinarijata, nego krivnjom samoga župnika, koji nije ništa označio.

U ovom sumarnom i po malo suhoparnom nabrajanju izvršenih gradjevinskih radova u župama krije se ogromni napor i zalaganje bilo župnika bilo vjernika, da bi svoje crkvene objekte što bolje dotjerali, dovršili, ili izgradili, gdje ih uopće nema, pa Ordinarijat sa zadovoljstvom priznaje i svećenicima i vjernicima sve njihove žrtve, napor, velikodušne doprinose za svoje crkvene objekte, i želi da to sve bude na slavu Božju, na spas neumrlih duša, na ponos naše kršne Hercegovine.

Iz godišnjih pastoralno-statističkih izvještaja konstatirali smo, da su se u župama: Drežnica, Gorica, Rotimlja, Studenci u toku jubilarne 1975. održale osmodnevne pučke misije i obnove, što Ordinarijat pohvaljuje i potiče druge naše župe, da i one organiziraju prikladne misije, duhovne obnove u ovoj Hrvatskoj Marijanskoj jubilarnoj Godini!

6/ RADOVI NA GRADNJI NOVE KATEDRALNE CRKVE U MOSTARU I RADOVI NEKIH DOBROČINITELJA ZA GRADNJU.

U prošlom broju Sl. Vjesnika najavili smo, da će Biskupija kao Investitor katedralne crkve u Mostaru povremeno izdavati posebni BILTEN u vezi sa gradnjom, i u njemu među ostalim donosit će popis dobročinitelja za gradnju katedralne crkve i pratećeg kancelarijsko-stambenog objekta u Mostaru.

Dok se to ne ostvari, želimo u ovom broju Sl. Vjesnika navesti samo neke dobročinitelje, koji bi mogli potaknuti naše svećenike i župnike da se i oni što više angažiraju u prikupljanju novčanih sredstava za gradnju, jer nastavak gradnje ovisi o prilivu novčanih sredstava. Poduzeće koje izvodi radove, ima slobodnu mehanizaciju i dovoljno stručne radne snage, te može poslove izvesti na vrijeme, ukoliko bude dovoljno novčanih sredstava.

Gradnja je u protekloj godini dobro napredovala. Početkom je ove godine rad nešto jenjao bilo zbog vremenskih prilika, bilo zbog nekih nedostataka, na koje je upozorio gradjevinski inspektor S.O. Mostar. Čim se ukažu povoljne vremenske prilike, i otklone utvrđeni nedostaci, odmah će se nastaviti s radom, i ne bude li novih smetnja, G.P. "Hercegovina" moglo bi do konca lipnja završiti pogodjeni dio posla, dok izradu, montažu krovne konstrukcije preuzet će drugo poduzeće.

Ovdje želimo registrirati neke dobročinitelje od dana blagoslova temeljnog kamena nove katedralne crkve u Mostaru, 9.XI. 1975.:

Tom zgodom Biskup Ordinarij spomenuo je veliki doprinos pok. Petra Dicce u iznosu od 50.000 USA Doll. Takodjer je tom zgodom trebalo spomenuti našeg dijecezanskog svećenika pok. Don Juru Vrdoljaka-Biščevića, koji je testamentom ostavio za gradnju katedrale 6.000 USA Doll.

Prigodom blagoslova temeljnog kamena, 9.XI. 1975. skupljeno je a/ Milostinje: 1,175.000 SD, a b/ priloga vjernika 887.000 SD, 300 DM i 1.000 Lira.

Početkom godine naše su župe dale dio svoga doprinosa: 1/ Rotimlja: 1,000.000 SD; 2/ Drežnica, u dva navrata ukupno 1,330.000 SD, u što je uračunat doprinos dvojice svećenika iz Drežnice u iznosu od 200.000; 3/ Stolac, u dva navrata: 1,310.000 SD, 4/ Jare k/ Mostar, 600.000 SD, 5/ Gradina: 514.000 SD, 6/ Prenj-Dubrave, 315.000, 7/ Mostar: 243.000 plus 50 DM, 8/ Sutina 400.000 SD, 9/ Dračevo: 120.000 SD, plus 150 DM, /Stolac je takodjer dao 300 DM/. Pojedinačni doprinosi: 1/ J. Ghequire, kanonik iz Brugge-a /Belgija/, 2.500 USA Doll., 2/ Andrija Kordić, vrhboski svećenik skupio i poslao iz Hamburga 3.000 DM, 3/ Ivan Buntić iz USA poslao 500 USA Doll /zajedno s Rudom Iličićem, Jurom Ivankovićem/, 4/ N.M. iz Buenos Airesa, Argentina, 500 USA Doll., 5/ Slavka Čolak, iz Kanade, 100 Can. Doll., 6/ Svećenici vrhbosanske nadbiskupije iz Komušine: 1,000.000 SD, 7/ Kanonik Josip Crnković, Zagreb, 500.000 SD, Obitelj M.N. iz Mostara u dva navrata 200.000 SD, Ima većih broj dobročinitelja koji su dali po 100.000 SD, ali njih ćemo donijeti u slijedećem broju Sl. Vj. ili Biltena.

Jedno upozorenje svećenicima: U Okružnici Biskupa-Ordinarija, koja je objavljena u prošlogodišnjem Sl. Vj. broj IV/1975., potkrala se jedna pogreška, koja bi mogla izazvati neugodne komentare. Na str. 3. pri dnu, u zadnjem pasusu treba izbrisati onu riječ "godišnje", jer se nije mislilo da se prilozi po 500, 300, 200 daju svake godine, nego kroz tri godine po obitelji. Molimo, da uvažite tu ispriku!

Svećenici i župnici potpomognite gradnju nove katedralne crkve u Mostaru! Nije stvar samo Biskupa, nego čitave Biskupije i Hercegovine!

7/ VAŽNA OBAVIJEST U ODNOSU NA NOVO IZDANJE ŠEMATIZMA

Ordinarijat je za sve župske urede naših biskupija naručio po jedan primjerak novog izdanja šematizma po cijeni od 38.000 Starih Dinara. U svojem raspisu broj 748/1975. od 11. listopada obavijestio sve župske urede, da mogu župnici ili od njih ovlaštena lica podići u kancelariji Ordinarijata svoj primjerak. Dobar dio župnika već je podigao svoj primjerak, ali ima nekih koji to nisu učinili. Ovim ih pozivamo, da to što prije učine, jer Ordinarijat neće nikome slati poštom, a imaju sada zgodnu prigodu, kad budu dolazili u Velikom Tjednu po sv. ulja.

Nego jedna je druga stvar važnija. Mnogi su se od nas čudili, kad su vidjeli onoliku knjižurinu novog izdanja šematizma da joj je cijena 35.000 odnosno 38.000 SD. Čudjenje nije bilo bez temelja, jer se ono temeljilo na usporedbi s drugim edicijama. Još više, jer šematizam sadrži veliki broj fotografija i zemljovidnih karata, što uvelike povećava vrijednost i cijenu knjige.

Koncem veljače poslalo je Tajništvo BKJ jedan raspis, u kojem je pozvalo sve one koji su raspačavali šematizam, da bi nešto povećali cijenu, odnosno od onih koji su već dobili šematizam, nastojali dobiti nešto kao razliku za novu cijenu.

Kao obrazloženje naknadnom povišenju cijene Tajništvo je medju ostalim navelo slijedeće:

"Kod cijene koju smo planirali u početku, 1972. g., nismo mogli ostati iz slijedećih razloga: povećali smo planirani obujam knjige za 30%; povećali smo i broj planiranih zemljovidnih karata i ilustracija. Tiskanje knjige protegnulo se sve do 1975.g., a u tom razdoblju znatno su poskupili rad i materijal za tiskanje./ Ovdje moram spomenuti da se tiskanje

malo otegnulo najviše krivicom naših raznih crkvenih ustanova koje su nemarno dostavljale podatke, osobito iz inozemstva.../ Uredništvo je stoga moralo skupljati te podatke iz neslužbenih izvora, za što je trebalo vremena... Neke pak župe u domovini nisu uopće poslale podataka, ili su ih poslale očito neuporabljive izvještaje, koje im je trebalo vraćati i ispravljati. Tako se neke tabele nisu mogle konačno složiti sve do prošle godine.

Tako nam se dogodilo da su troškovi tiskanja po sadašnjim cijenama veći od prodajne cijene koju smo bili obećali uplatiocima akontacije iz 1972.g.

Stoga Vas moramo zamoliti, nakon konačnog obračuna s tiskarom, da od dosadašnjih kupaca, o kojima imate evidenciju, zatražite slijedeće dodatne iznose u starim dinarima:

... Od onih, koji su dobili šematizam po 38.000 SD razliku do 60.000 SD, t. j. 22.000 SD..."

Ovim pozivamo sve naše župnike, koji su već podigli svoj primjerak, i uplatili po 38.000 SD, da do Sv. Četvrtka najkasnije predaju u kancelariji Ordinarijata još po 22.000 SD, i to zabilježe na račun izdatke crkvene blagajne, jer se šematizam kupuje za župski ured, a ne osobno za župnika. Tko hoće imati svoj primjerak, neka se on sam pobrine.

Molimo sve naše svećenike i župnike, da ovo ozbiljno shvate, iako nije baš popularno naknadno dizati cijenu, ali zbog specifičnih razloga i to se dogodilo, a držimo da je vrijedno i to učiniti, jer smo dobili knjigu, na kojoj bi i veliki narodi mogli biti iskreno ponosni!

8/ RASPORED DUHOVNIH VJEŽBI ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

Od uprave Doma duhovnih vježbi iz Opatije dobili smo raspored duhovnih vježbi za svećenike od ožujka do srpnja t. g., koji ovdje prenosimo:

15. do 18. ožujka 1976.	Vodi O. Slavko Pavin,
26. do 30. travnja "	Vodi O. Ivan Kozelj,
10. do 14. svibnja "	Vodi O. Slavko Pavin,
7. do 11. lipnja "	Vodi O. Slavko Pavin.

U jesenskim mjesecima održat će se svaki mjesec po jedan tečaj duhovnih vježbi. Svaki tečaj počinje u ponedjeljak u 19 sati, a završuje u petak ujutro, ili prema dogovoru u četvrtak večer.

Sudjelovanje u duhovnim vježbama treba unaprijed najaviti na adresu:

OCI ISUSOVCI,
Rakovčeva br. 12,
51410 OPATIJA

9/ Tajništvo Vijeća za Obitelj pri BKJ poslalo je slijedeći oglas s molbom, da se to uvrsti u Sl. Vj. Biskupije:

"Želeći regulirati broj porodjaja, današnji čovjek se sve više razočarava nad pilulom i obraća drugim kontracepcijskim sredstvima. A jer su ona odreda nesigurna, otvaraju se "širom vrata" pobačajima koji su zahvatili zastrašujuće razmjere.

Vijeće za obitelj pri BKJ izdalo je knjižicu RADOSNA BRAČNA PLODNOST koja rješava reguliranje broja djece na kršćanski način. Metode su vrhunski sigurne, bez ikakvih štetnih posljedica a i vrlo slikovito i razumljivo prikazane. Razumije se da ta knjižica nema svrhu umanjiti broj porodjaja jer dužnost odgovornog očinstva i majčinstva obvezuje na velikodušnost prema Bogu i narodu! - nego želi pomoći obiteljima da se ne predaju kontracepciji i pobačajima.

Knjižica ima 44 crteža i grafikona na 48 stranica i stoji 10,00 Dinara.

Za daljne upute i narudžbe obratite se na OBITELJSKO SAVJETOVALISTE, Zagreb, Palmotićeva 31.

Zagreb, 24. siječnja 1976.

O. PERO BULAT, D.I.
tajnik VZO".

Župnicima i svećenicima preporučujemo i druga izdanja OBITELJSKOG INSTITUTA, Zagreb, Jordanovac, 110:

1/ LJUBAV U OBITELJI, Zadatak i radost, prikladno za zaručničku pouku i staleške konferencije bračnim parovima,

2/ NAČINIMO ČOVJEKA, odgoj djece u obitelji, nastavak one knjige pod broj 1/. Cijena je po primjerku 40,00 ND, naručuje se bilo na adresu: 41001 ZAGREB, Jordanovac, broj 110, pp.169, ili na adresu: Obiteljsko Savjetovalište, kao gore.

10/ P r e p o r u č u j e m o u m o l i t v e

A/ Pok. svećenika Don MIHOVILA PRIMORCA

U srijedu, dne 31. prosinca sahranjen je u mjesnom groblju u župi JARE k/Mostara, pok. svećenik Don Mihovil Primorac.

Rođom iz te župe, službovao je kao svećenik u riječko-senjskoj nadbiskupiji. Rođen je 12.II. 1917., zaređen je za svećenika 29. lipnja 1940. g. doživio je saobraćajni udes 26. studenoga 1975 na povratku sa tehničkog pregleda, od čega je i umro dne 27. prosinca t. g. u riječkoj bolnici.

Njegovi su mještani uspjeli urediti sa nadbiskupijom, da tijelo pok. Don Mihovila počiva u njihovoj sredini, jer su ga uvijek poštivali radi uzorna svećeničkoga života i prirodne dobrote srca.

Koncelebriranu sv. Misu na dan sprovoda služio je naš Biskup-Koadjutor, održao prigodnu homiliju, a nad grobom od pokojnika oprostio se svećenik dubrovačke biskupije, vlč. Don Stanko Lasić, rodom takodjer iz Jara.

P o č i v a o u m i r u !

B/ Msgr Don KARLA C A P U R S O, Ap. Protonotara i Generalnog Vikara Dubrovačke biskupije.

Dne 4. veljače 1976. umro je nakon kraće bolesti u 87. godini života, i 64. godini svećeništva Mons. Don Karlo Capurso, ugledni svećenik dubrovačke biskupije.

Mnogi naši svećenici poznavali su Msgra Capursa i poštovali ga zbog njegove dobrote i svećeničkog života, pa stoga i njega, iako nije iz naših krajeva, braći svećenicima preporučujemo u molitve.

P o č i v a o u m i r u !

11/ BOLESNI MSGR DON ANDRIJA MAJIĆ PREPORUČUJE SE U MOLITVE

Već smo u zadnjem broju Vjesnika javili subraći svećenicima da Msgr Don Andrija Majić, umirovljeni župnik u Studencima, mnogo trpi od staračke nemoći. U veljači ove godine on je prevežen u bolnicu u Dubrovniku, gdje bi se imao podvrći operaciji. On mnogo trpi, i moli subraću svećenike, da ga se sjete u svojim molitvama.

12/ Uz ovaj broj Sl. Vjesnika svim župskim uredima u našim biskupijama dostavljamo po jedan primjerak tiskanog nagovora Sv. Oca Pavla VI, što ga je održao redjenicima prošle godine na Petrovdan u Rimu pod naslovom: SACERDOTIS MISSIO!

Prikladno štivo i predmet za svećenički dan i svećeničku rekolekciju!

X X X X X X X X X X X

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 240/1976.

USKRSNA PORUKA I ČESTITKA NAŠIH BISKUPA
U JUBILARNOJ MARIJANSKOJ GODINI - 1976 -

Draga braćo svećenici, dragi vjernici!

Uskrs je blagdan utjehe i radosti koju nam donosi vjera u Boga, vjera u božanstvo Isusa Krista, vjera u njegovo uskrsnuće. Ta radost i utjeha dolazi nam poslije danâ strašne muke i smrti Spasiteljeve u kojima smo željeli zajedno sa žalosnom Gospom uz križ stati i njezine jade jadovati. Ove godine slavimo Uskrs u našoj Hrvatskoj Marijanskoj Godini, kojoj smo dali nakanu Elizabetinim riječima: "Blago Tebi, jer si vjerovala". Vjera u njezina Sina nije nju nikada ostavila, pa ni u danima najteže kušnje kada je gledala svoga predragoga Sina pogrdjena, prezrena, predana u ruke neznabošcima i kada je na križu visio i umirao. Vjerovala je njegovim riječima da tako treba da bude, da je to volja Božja. Trpjela je teško, mač boli njoj je kidao dušu dok je Sina prope- ta gledala, ali nije očajavala, nije se na Boga tužila. Vjerov- je da poslije toga dolazi Uskrsnuće, radost, utjeha.

Apostoli su slabo vjerovali. U njihovoj je vjeri bilo pomiješano mnogo interesa, želje za vlašću. Sanjali su o Isusu pobjedniku nad Rimljanima i neprijateljskim Židovima, sanjali su o njegovom zemaljskom kraljevstvu u kojem će oni biti njegovi ministri, oko čega su se i svadjali. Zato im nikako nije išlo u glavu kada im je govorio da treba da on trpi, da će ga uhvatiti, pogrditi i propeti, ali da će treći dan uskrsnuti. Nisu mu to vjerovali, a ono što su vjerovali potpuno se slomilo u njima kada su ga vidjeli uhvaćena i svezana, na smrt osuđjena i napokon na križ razapeta. Toliko im se vjera u njega slomila, da nisu vjerovali ni onima koji su govorili da je uskrsnuo, da su ga vidje- li. Toma čak nije vjerovao, dok ga nije dotaknuo. Da su vjerovali koliko bi manje pretrpjeli, koliko bi se manje osramotili. Da su vjerovali, pratili bi ga junački na sudjenje, bili bi svjedoci njegove nevinosti, a oni su se razbježali, a Petar je pokušao da ga slijedi, ali se i on osramotio. Da su vjerovali, pratili bi ga i tješili svojom prisutnošću na putu do Kalvarije i pod križem stali zajedno s Gospom poput Ivana, koji je bio uz Gospu na Kalvariji, i kojemu je Isus Gospu povjerio kao majku. Onako se sve u njima slomilo, zahvatio ih očaj i razočaranje. Koliko bi manje pretrpjeli da su u duši vjeru imali!

"Blago Tebi, jer si vjerovala"! U ovoj Marijanskoj Godini mi Hrvati slavimo tisuću-obljeticu prvoga nama poznatoga Gospina svetišta i ujedno spomen našega pokrštenja i ulaska našega naroda u kolo kršćanskih kulturnih naroda. Znamo sigurno da je pred tisuću godina pobožna hrvatska kraljica Jelena podigla crkvu na čast Gospi na Otoku u Solinu. Točan datum pokrštenja Hrvata ne znamo, ali u ovoj godini želimo zahvaliti Bogu za dar svete vjere i za svešto smo po vjeri primili. Naš ljudski život neprestana je borba, često puta Kalvarija, koja tjera u očaj, koji se pojačava kada nema u duši svjetla vjere.

"Blago Tebi, jer si vjerovala"! Blago vama, naši stari predjedovi, što ste povjerovali, pokrstili se i ušli u krilo svete Crkve Katoličke. Mnogi veliki i jaki narodi su nestali, jer se nisu pokrstili, kao nama poznati Avari i Tatari, mi Hrvati, mali narod, mi smo preživjeli sve Kalvarije i sva raskinjanja jer smo vjerovali, jer smo u vjeri nalazili snagu i utjehu. Pod križem naših patnja s nama je stajala draga Gospa, prva vjernica, i jačala nam vjeru i blažila boli. Blago vama, naši pobožni knezovi i kraljevi, što ste vjerovali i Gospu častili i njoj u čast crkve podizali, blago vama, naši sveti mučenici, koji ste život svoj dali za svetu vjeru, a da se ta vjera ispred mača nije pokolebala, blago vama, blago i nama, naši predjedovi, što ste nam u baštinu ostavili najveće blago na svijetu, blago svete vjere katoličke, u kojoj smo se rodili i odgojili, u kojoj želimo i umrijeti!

Draga braćo i sestre, u ovoj Marijanskoj Godini tu vjeru želimo obnoviti i ojačati. Možda nikada u povijesti svijeta nije vjera došla u toliku kušnju kao danas. Ne zato što bi ljudska mudrost, nauka ili tehnika mogli protiv vjere što dokazati. Ni najmanje! Kušnja za vjeru jest današnji razvoj svijeta, tehnike, bogatstva, slobode, i t.d. Sve su to Božji darovi na kojima bi čovjek morao Bogu zahvaliti, ali čovjek postupa poput rasipnog sina koji ostavlja oca i uzima svoju slobodu. Tek na kraju tog puta, kada je postao svinjar, okrenuo se natrag ocu.

"Blago Tebi, jer si vjerovala", blago vama ako vjerujete u ovim kušnjama za vjeru, blago vama ako sačuvate u vjeri svoje obitelji, blago vama ako u vjeri odgajate svoju djecu, blago vama, mladi, ako u život krenete putem vjere svojih pradjedova.

Uza svu nauku, tehniku i bogatstvo život na zemlji ostaje misterij i trpljenje, a to se može razriješiti jedino u vjeri,

i blago onima koji vjeru sačuvaju.

Uza sav razvoj svijeta, njegovu snagu i bogatstvo, vjera najviše treba ljudima, jer je zbog otpada od Boga sve dovedeno u pitanje, pa i opstanak ljudskoga roda na svijetu od razornog naoružanja i strahovite podjele svijeta i mržnje koja u svijetu vlada. Dovedene su u pitanje sve velike vrednote kao obitelj, odgoj, čovječstvo, ljubav. Nikada nije svijetom vladao egoizam kao danas, te se kao za ništa hvata za oružje i nasilje. Nikada kao danas nije se srozao javni moral i dostojanstvo žene majke i odgojiteljice. Nikada kao danas nije bilo lako trovati svijet i hraniti ga krivim idejama, posebno mladež.

Blago nama, ako u ovim teškim vremenima čovječanstva sačuvamo vjeru u Boga, vjeru u vječni život i nagradu za krepost. To će nam dati neiscrpnu snagu da se za dobro borimo, da zlo svladamo, da zemaljsku i vječnu sreću nadjemo.

Braćo, temelj naše vjere jest Isusovo uskrsnuće. Uz ovaj blagdan Kristova Uskrsnuća obnovimo svoju vjeru u Isusa, Sina Božjega od mrtvih uskrsnuloga i molimo da s njegovom presvetom Majkom, da nam vjeru ojača i čuva do kraja života unatoč svim kušnjama.

U tim željama zajedno smo s vama i mi Vaši Biskupi i želimo Vam SRETAN BLAGDAN USKRSNUĆA GOSPODNJEGA!

U Mostaru, dne 18. ožujka 1976.

+ PETAR, Biskup-Ordinarij,
+ PAVAO, Biskup-Koadjutor

Napomena župnicima: Uskrsnu poruku naših Biskupa pročitati pod
svim sv. Misama vjernicima s oltara na
blagdan Kristova Uskrsnuća!

Biskupski Ordinarijat Mostar

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Ad broj 220/76.
Dne 24.III 1976.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA

HODOČAŠĆE U RIM ZA BEATIFIKACIJU O. LEOPOLDA MANDIĆA

Prvoj obavijesti o hodočašću koje kreće iz Mostara u Rim dodajemo i sljedeće:

Šaljemo programe hodočašća u Rim u organizaciji Transportno-turističkog Biroa Sarajevo i to vlakom i autobusima. U priloženim programima sve je jasno rečeno što je bilo potrebno. Dodajemo da će putnici koji bi htjeli ići vlakom preko Sarajeva imati vagon u Mostaru na vlaku koji ide iz Mostara u 6 sati te se neće morati premještati u Sarajevu.

Da ne bude zabune naglašavamo da hodočasnici koji idu autobusom iz Mostara preko Splita u aranžmanu ovog Ordinarijata pod vodstvom biskupa koadjutora imaju uvijek puni pansion / doručak, ručak, večeru i spavanje7, dok preko TT Biroa Sarajeva imaju samo polupansion /doručak, večera i spavanje7.

Župnici mogu dostaviti prijave/za hodočasnike preko Sarajeva/ovom Biskupskom Ordinarijatu. Uz prijavu odmah treba izvršiti uplatu. Prijave i uplate slati čim prije, ali najkasnije do 13. travnja. Preporučamo župnicima da nastoje što više animirati vjernike za ovo hodočašće da bismo i mi u Rimu bili što dostojnije zastupani na beatifikaciji.

gen. vikar:

+Pavao Žanić

Željezničko transportno preduzeće

TRANSPORTNO TURISTIČKI BIRO

S A R A J E V O

M. Tita 22

tel. 33-430, 31-312

PROGRAM PUTOVANJA U RIM

- autobusima -

POVODOM BEATIFIKACIJE O. LEOPOLDA MANDIĆA

1. dan	SARAJEVO	Polazak ispred crkve Sv. Josipa na Marin - dvoru u 7,00 sati. Usput prihvatanje učesnika putovanja u mjestima u kojima bude veći broj putnika.
30.IV.76		Vožnja preko Zagreba i Ljubljane sa usputnim kraćim odmorima.
/Petak/	POSTOJNA	Dolazak oko 19,00 sati. Smještaj u hotel. VEČERA I NOĆENJE.
2. dan	POSTOJNA	DORUČAK. U 7,00 nastavak putovanja pored Trsta, Venecije i Padove, sa usputnim kraćim odmorima.
1.V.76	RIM	Dolazak u večernjim satima. Smještaj. VEČERA I NOĆENJE.
/Subota/		
3. dan	RIM	DORUČAK. Odlazak u baziliku Svetog Petra gdje će se održati proglašenje blaženim O. Leopolda Mandića i primanje kod Pape. Poslije podne je predviđeno razgledanje grada u pratnji stručnih vodiča. VEČERA I NOĆENJE.
2.V.76		
/Nedjelja/		
4. dan	RIM	DORUČAK. Slobodno do večere za individualno razgledanje grada i kupovinu. VEČERA I NOĆENJE.
3.V.76		
/Ponedjeljak/		
5. dan	RIM	DORUČAK. Polazak za Padovu u 7,00 sati.
4.V.76		Dolazak oko 12,00 sati. Posjeta grobu Leopolda Mandića i kapucinskoj crkvi.
/Utorak/	PADOVA	
	POSTOJNA	Dolazak oko 20,00 sati. Smještaj. VEČERA I NOĆENJE.

6. dan POSTOJNA DORUČAK. Polazak za Sarajevo u 8,00 sati.
 5.V.76 Usput kraći odmor u motelima pored autoputa.
 /Srijeda/ SARAJEVO Dolazak oko 20,00 sati.

CIJENA ARANŽMANA PO OSOBI	2.300,00	DINARA
---------------------------	----------	--------

U cijenu aranžmana uključeno: prevoz najmodernijim turističkim autobusima, smještaj i ishrana prema programu na bazi polupansiona, troškovi organizacije i vodjstva puta, hodočasnički paket i troškovi dijecezanskog odbora za hodočašće.

PRIJAVE I UPUTE:

Prijave za ovo putovanje primaju nadležni ŽUPSKI UREDI najkasnije do 10.4.1976. godine.

U slučaju otkazivanja putovanja od strane prijavljenih putnika naplaćuje se na ime troškova otkaza i to:

- za otkaz na 14 dana prije polaska na put 30% od cijene aranžmana
- za otkaz na 7 dana prije polaska na put 80 % od cijene aranžmana

U slučaju eventualnog povećanja cijena prevoza ili troškova smještaja i ishrane TT BIRO zadržava pravo da cijenu aranžmana poveća za stvarno nastalu razliku.

U slučaju više sile ili nedovoljnog broja prijavljenih, TT BIRO zadržava pravo da putovanje otkaže.

Svaki učesnik putovanja sam o svom trošku obezbijedjuje važeći pasoš SFRJ kod nadležnog organa SUP-a Opštine.

Putnici preko granice mogu prenijeti i lako zamjeniti iznos od 1.000,00 dinara u novčanicama od po 100,00 i 50,00 dinara.

Cijena putovanja sa polaskom iz Mostara uvećava se za 120,00 dinara po osobi.

Ovo putovanje naša agencija organizuje u saradnji sa Nadbiskupskim Ordinarijatom Vrhbosanskim iz Sarajeva i Biskupskim Ordinarijatom iz Mostara i Banja Luke.

SRETAN PUT I UGODNO PUTOVANJE ŽELI VAM TT BIRO SARAJEVO !

Željezničko transportno preduzeće

TRANSPORTNO TURISTIČKI BIRO

S A R A J E V O

M.Tita 22

Tel.33-430 i 31-312

PROGRAM PUTOVANJA U RIM

- posebnim vozom -

POVODOM BEATIFIKACIJE O. LEOPOLDA MANDIĆA

1. dan SARAJEVO Polazak sa Željezničke stanice Sarajevo Novo u
30.IV.76 09,00 sati, gdje će blagovremeno stići putnici
/Petak/ iz Mostara.

KAKANJ Polazak u 09,40 sati
ZENICA Polazak u 10,00 sati
DOBOJ Polazak u 11,30 sati
B.LUKA Polazak u 13,30 sati.

2. dan PADOVA Dolazak oko 04,00 sati. Posjeta kapucinske crkve
1.V.76 i groba Leopolda Mandića. Između 08,00 i 09,00
/Subota/ sati nastavak putovanja za Rim.

RIM Dolazak oko 15,00 sati na željezničku stanicu
Roma Termini ili stanicu Tiburtina. Transfer
autobusom do hotela. Smještaj. VEČERA I NOĆENJE.

3. dan RIM DORUČAK. Odlazak u Baziliku Svetog Petra gdje
2.V.76 će se održati proglašenje blaženim O. Leopolda
/Nedjelja/ Mandića i primanje kod Pape. Poslije podne je
predviđeno razgledanje grada u pratnji stručnih
vodiča. VEČERA I NOĆENJE.

4. dan RIM DORUČAK. Do 17,00 sati slobodno za individualno
3.V.76 razgledanje grada i kupovinu. VEČERA. U 18,30
/Ponedjeljak/ sati transfer od hotela do željezničke stanice.
U 20,00 sati polazak sa željezničke stanice za
domovinu.

5. dan SARAJEVO Dolazak na Željezničku stanicu Sarajevo Novo
 4.V.76 oko 19,00 sati. Tačno vrijeme dolaska voza u
 /Utorak/ Banja Luku, Doboju, Zenicu i Kakanj kao i veze
 za Tuzlu iz Doboja, odnosno iz Sarajeva za Mos-
 tar biće naknadno objavljeno.

CIJENA KOMPLETNOG ARANŽMANA PO OSOBI:

- Sa polaskom iz Mostara iznosi:	2.226,00	Dinara
- Sa polaskom iz Sarajeva iznosi:	2.150,00	"
- Sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	2.115,00	"
- Sa polaskom iz Doboja iznosi:	2.048,00	"
- Sa polaskom iz Tuzle iznosi:	2.081,00	"
- Sa polaskom iz Banja Luke iznosi:	1.973,00	"

CIJENA KOMPLETNOG ARANŽMANA ZA IMAOCE POVLASTICA:

1. za djecu od 4-12 godina:

- sa polaskom iz Mostara iznosi:	1.927,00	"
Sa polaskom iz Sarajeva iznosi	1.877,00	"
- sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	1.850,00	"
- sa polaskom iz Doboja iznosi:	1.809,00	"
- sa polaskom iz Tuzle iznosi:	1.831,00	"
- sa polaskom iz Banja Luke iznosi	1.758,00	"

2. ZA PENZIONERE

- sa polaskom iz Mostara iznosi:	2.031,00	"
- sa polaskom iz Sarajeva iznosi	1.981,00	"
- sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	1.954,00	"
- sa polaskom iz Doboja iznosi:	1.913,00	"
- sa polaskom iz Tuzle iznosi:	1.935,00	"
- sa polaskom iz Banja Luke iznosi:	1.862,00	"

3. Za imaoce željezničkih režijskih karata:

a/ za imaoce besplatnih karata na relaciji Sarajevo-Rim-Sarajevo sa polaskom iz svih naprijed navedenih mjesta iznosi:	1.260,00	"
b/ za imaoce besplatnih karata na relaciji Sarajevo-Sežana-Sarajevo sa polaskom iz svih naprijed navedenih mjesta iznosi:	1.540,00	"

Za učesnike putovanja koji žele da koriste kušet kola, cijena aranžmana se uvećava za 315,00 dinara po osobi. U jednim kušet kolima treba da bude najmanje 53 putnika, a u protivnom kušet kola neće biti uvrštena u kompoziciju.

U ovaj program je uključeno: prevoz posebnim vozom na naprijed navedenoj relaciji - II razred, smještaj i ishrana prema programu na bazi polupansiona, troškovi svih transfera u Rimu, troškovi lokalnih vodiča, kao i troškovi organizacije i vodjstva puta, hodočasnički paket i troškovi dijecezanskog odbora za hodočašće.

PRIJAVE I UPUTE:

Prijave za ovo putovanje primaju nadležni ŽUPSKI UREDI najkasnije do 10.4.1976 godine.

U slučaju otkazivanja putovanja od strane prijavljenih putnika naplaćuje se na ime troškova otkaza i to:

- za otkaz na 14 dana prije polaska na put 30 % od cijene aranžmana
- za otkaz na 7 dana prije polaska na put 80 % od cijene aranžmana

U slučaju eventualnog povećanja cijena prevoza ili troškova smještaja ishrane TT BIRO zadržava pravo da cijenu aranžmana poveća za stvarno nastalu razliku.

U slučaju više sile ili nedovoljnog broja prijavljenih, TT BIRO zadržava pravo da putovanje otkáže.

Svaki učesnik putovanja sam o svom trošku obezbjeđuje važeći pasoš SFRJ kod nadležnog organa SUP-a Opštine.

Putnici preko granice mogu prenijeti i lako zamijeniti iznos od 1.000,00 dinara u novčanicama od 100,00 i 50,00 dinara.

Ovo putovanje naša agencija organizuje u saradnji sa Nadbiskupskim Ordinarijatom Vrhbosanskim Sarajevo i sa Biskupskim Ordinarijatima iz Mostara i Banja Luke.

SRETAN PUT I UGODNO PUTOVANJE ŽELI VAM TT BIRO SARAJEVO !

Željezničko transportno preduzeće

TRANSPORTNO TURISTIČKI BIRO

S A R A J E V O

M.Tita 22

Tel.33-430 i 31-312

PROGRAM PUTOVANJA U RIM

- posebnim vozom -

POVODOM BEATIFIKACIJE O. LEOPOLDA MANDIĆA

1. dan SARAJEVO Polazak sa Željezničke stanice Sarajevo Novo u
30.IV.76 09,00 sati, gdje će blagovremeno stići putnici
/Petak/ iz Mostara.
- KAKANJ Polazak u 09,40 sati
 ZENICA Polazak u 10,00 sati
 DOBOJ Polazak u 11,30 sati
 B.LUKA Polazak u 13,30 sati.
2. dan PADOVA Dolazak oko 04,00 sati. Posjeta kapucinske crkve
1.V.76 i groba Leopolda Mandića. Između 08,00 i 09,00
/Subota/ sati nastavak putovanja za Rim.
- RIM Dolazak oko 15,00 sati na željezničku stanicu
 Roma Termini ili stanicu Tiburtina. Transfer
 autobusom do hotela. Smještaj. VEČERA I NOĆENJE.
3. dan RIM DORUČAK. Odlazak u Baziliku Svetog Petra gdje
2.V.76 će se održati proglašenje blaženim O. Leopolda
/Nedjelja/ Mandića i primanje kod Pape. Poslije podne je
 predviđeno razgledanje grada u pratnji stručnih
 vodiča. VEČERA I NOĆENJE.
4. dan RIM DORUČAK. Do 17,00 sati slobodno za individualno
3.V.76 razgledanje grada i kupovinu. VEČERA. U 18,30
/Ponedjeljak/ sati transfer od hotela do željezničke stanice.
 U 20,00 sati polazak sa željezničke stanice za
 domovinu.

5. dan SARAJEVO Dolazak na Željezničku stanicu Sarajevo Novo
 4.V.76 oko 19,00 sati. Tačno vrijeme dolaska voza u
 /Utorak/ Banja Luku, Doboju, Zenicu i Kakanj kao i veze
 za Tuzlu iz Doboja, odnosno iz Sarajeva za Mos-
 tar biće naknadno objavljeno.

CIJENA KOMPLETNOG ARANŽMANA PO OSOBI:

- Sa polaskom iz Mostara iznosi:	2.226,00	Dinara
- Sa polaskom iz Sarajeva iznosi:	2.150,00	"
- Sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	2.115,00	"
- Sa polaskom iz Doboja iznosi:	2.048,00	"
- Sa polaskom iz Tuzle iznosi:	2.081,00	"
- Sa polaskom iz Banja Luke iznosi:	1.973,00	"

CIJENA KOMPLETNOG ARANŽMANA ZA IMAOCE POVLASTICA:

1. za djecu od 4-12 godina:

- sa polaskom iz Mostara iznosi:	1.927,00	"
Sa polaskom iz Sarajeva iznosi	1.877,00	"
- sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	1.850,00	"
- sa polaskom iz Doboja iznosi:	1.809,00	"
- sa polaskom iz Tuzle iznosi:	1.831,00	"
- sa polaskom iz Banja Luke iznosi	1.758,00	"

2. ZA PENZIONERE

- sa polaskom iz Mostara iznosi:	2.031,00	"
- sa polaskom iz Sarajeva iznosi	1.981,00	"
- sa polaskom iz Zenice i Kakanja iznosi:	1.954,00	"
- sa polaskom iz Doboja iznosi:	1.913,00	"
- sa polaskom iz Tuzle iznosi:	1.935,00	"
- sa polaskom iz Banja Luke iznosi:	1.862,00	"

3. Za imaoce željezničkih režijskih karata:

a/ za imaoce besplatnih karata na relaci- ji Sarajevo-Rim-Sarajevo sa polaskom iz svih naprijed navedenih mjesta iznosi:	1.260,00	"
b/ za imaoce besplatnih karata na rela- ciji Sarajevo-Sežana-Sarajevo sa po- laskom iz svih naprijed navedenih mjesta iznosi:	1.540,00	"

Za učesnike putovanja koji žele da koriste kušet kola, cijena aranžmana se uvećava za 315,00 dinara po osobi. U jednim kušet kolima treba da bude najmanje 53 putnika, a u protivnom kušet kola neće biti uvrštena u kompoziciju.

U ovaj program je uključeno: prevoz posebnim vozom na naprijed navedenoj relaciji - II razred, smještaj i ishrana prema programu na bazi polupansiona, troškovi svih transfera u Rimu, troškovi lokalnih vodiča, kao i troškovi organizacije i vodjstva puta, hodočasnički paket i troškovi dijecezanskog odbora za hodočašće.

PRIJAVE I UPUTE:

Prijave za ovo putovanje primaju nadležni ŽUPSKI UREDI najkasnije do 10.4.1976 godine.

U slučaju otkazivanja putovanja od strane prijavljenih putnika naplaćuje se na ime troškova otkaza i to:

- za otkaz na 14 dana prije polaska na put 30 % od cijene aranžmana
- za otkaz na 7 dana prije polaska na put 80 % od cijene aranžmana

U slučaju eventualnog povećanja cijena prevoza ili troškova smještaja i ishrane TT BIRO zadržava pravo da cijenu aranžmana poveća za stvarno nastalu razliku.

U slučaju više sile ili nedovoljnog broja prijavljenih, TT BIRO zadržava pravo da putovanje otkáže.

Svaki učesnik putovanja sam o svom trošku obezbjeđuje važeći pasoš SFRJ kod nadležnog organa SUP-a Opštine.

Putnici preko granice mogu prenijeti i lako zamijeniti iznos od 1.000,00 dinara u novčanicama od 100,00 i 50,00 dinara.

Ovo putovanje naša agencija organizuje u saradnji sa Nadbiskupskim Ordinarijatom Vrhbosanskim Sarajevo i sa Biskupskim Ordinarijatima iz Mostara i Banja Luke.

SRETAN PUT I UGODNO PUTOVANJE ŽELI VAM TT BIRO SARAJEVO !

Krskop- i ... u Mastara

Broj 231-240/76

Datum 26. III 1976.

Ordinarijat
Sl. Vjernik I/1976

Službeni vjesnik

Mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske biskupije

Mostar 1976.

Broj: 2

I.- O. LEOPOLD /BOGDAN / MANDIĆ

NOVI HRVATSKI BLAŽENIK

U nedjelju, dne 2. svibnja 1976. Sveti Otac Papa Pavao VI na svečan je način proglasio jednog novog hrvatskog blaženika Oca Leopolda /Bogdana/ Mandića.

Tim povodom u našem Službenom Vjesniku donosimo:

- 1/ Kratki životopis novog Blaženika,
- 2/ Govor Sv. Oca u misi Beatifikacije, i
- 3/ Pismo zagrebačkog nadbiskupa i predsjednika BK Sv. Ocu Papi Pavlu VI prigodom beatifikacije O. Leopolda Mandića.

1.- KRATKI ŽIVOTOPIS O. LEOPOLDA /BOGDANA / MANDIĆA

Blaženi Leopold /Bogdan / Mandić rodio se 12. svibnja 1866. u Herceg-Novom, gradiću u Boki Kotorskoj. Roditelji su mu se zvali Petar Antun Mandić i Dragica /Karla/ r. Carević. Otac mu potječe iz stare hrvatske plemićke porodice Mandića koja se je pred Turcima preselila iz Bosne u Poljičku republiku kod Splita /selo Zakućac/, a odanle kasnije - potkraj XVIII stoljeća - u Herceg Novi. Za njegove roditelje piše u "Stanju duša" katoličke župe Herceg-Novog da su bili "primjerenog kršćanskog vladanja". Rodili su dvanaestero djece. Naš blaženik je dvanaesto dijete, na krštenju dne 13.VI. 1866 dali su mu ime Bogdan Ivan.

Dječak od rane mladosti odlikovao se uzornim vladanjem i ljubavlju prema svojim drugovima. Sa šesnaest godina otišao je 16.XI 1882 u sjemenište talijanske Venecijanske kapucinske provincije u Udinama, koja je tada imala mali samostan u Herceg-Novom. U sjemeništu se odlikovao uzornim vladanjem i pobožnošću, marljivošću u učenju, tako da su ga poglavari već 2.V 1884. primili u redovnički novicijat u Bassanu. S primanjem redovničkoga odijela promijenio je svoje krsno ime BOGDAN u redovničko ime LEOPOLD. Prve redovničke zavjete položio je 4. V. 1885, a onda otišao na studij filozofije u Padovu, gdje je 20. X 1888. položio svećane redovničke zavjete. Teologiju je studirao u Veneciji, gdje ga je kardinal Domenico Agostini zaredio za svećenika 20. rujna 1890.

Već u najranijim godinama osjetio je želju da radi na kršćanskom jedinstvu, posebno na jedinstvu između Istočne i Zapadne Crkve, pri čemu je posebno mislio na crkveno jedinstvo slavenskih naroda. Stoga je odmah po završetku svojih studija zamolio poglavare da ga pošalju u domovinu kako bi se mogao posvetiti radu oko svetog jedinstva, jer je to smatrao svojim osobnim pozivom koji mu je Bog namijenio. Poglavari nisu udovoljili njegovoj želji jer je bio neobično malena stasa i krhka tijela, a zbog mane u izgovoru očito nije bio nadaren za govornika. Ponizno se podložio volji poglavara i sav se predao apostolatu ispovjedaonice.

Kao mlad svećenik službovao je u raznim samostanima venecijanske provincije, gdje se uvijek u duhu Sv. Oca Franje rado primao svakog posla. Od travnja do rujna 1899. djelovao je u hrvatskim krajevima, kao poglavar samostana i čuvar svetišta Gospe od Zdravlja u Zadru. Oko godinu dana /1905-1906/ bio je zamjenik samostanskog poglavara u Kopru, a od 1906 pa do smrti u god. 1942. djelovao je u Padovi, uglavnom kao ispovjednik.

Samo se nekoliko dana nalazio g. 1923. u Rijeci, jer su poglavari na pritisak padovanskih vjernika, koji su htjeli svoga obljubljenoga ispovjednika imati kod sebe, morali veoma brzo promijeniti svoju odluku i vratiti ga natrag u Padovu.

U Padovi je nekoliko godina /od 1910./ vršio službu odgojitelja redovničkih studenata filozofije, kod čega su mu prigovarali da nije dovoljno strogi. Neko je vrijeme bio također profesor patologije, a kroz dulje vrijeme /poslije g. 1923./ svaki je tjedan odlazio iz Padove u Veneciju da podučava studente u hrvatskom jeziku.

Uvijek je osjećao živu želju za domovinom. "Iz Padove ne mogu pobjeći, hoće me ovdje, ali ja sam kao ptica u krletki, moje je srce uvijek tamo preko mora" - rekao je jednom prijatelju, uz molbu: "Molite Blaženu Gospodaricu, neka mi pribavi milost da, nakon što završim svoje poslanje u Padovi, mogu odnijeti svoje siromašne kosti među svoj narod, za dobro onih duša". Zato nije htio g. 1917. poslušati naredbu državnih vlasti da svi koji su rodом iz Dalmacije ili Istre prime talijansko državljanstvo, smatrajući da bi time izdao svoju hrvatsku nacionalnu pripadnost, nego je vlastima u Padovi izjavio da "krv nije voda"; radije se pokorio nalogu policije da napusti Padovu i s ponosom ode u internaciju u Južnu Italiju.

Kad je kao mlad svećenik uvidio da se neće moći posvetiti aktivnom radu za crkveno jedinstvo i spoznao da je njegovo poslanje da svoj život posveti radu za duše u ispovjedaonici, načinio je zavjet da će, među ostalim, svakoga čovjeka koji dođe k njemu na ispovijed primiti kao istočnog kršćanskog brata: u postupak sa svakim pojedinim pokornikom staviti će svu svoju želju za svetim jedinstvom između kršćanskoga Istoka i Zapada. Možda je u tome ključ za razumijevanje "čuda njegove ispovjedaonice": one neizrecive poniznosti i zauzetosti za svakoga čovjeka i njegove probleme, kojom je on čudesno privlačio ljude svih staleža i svakoga položaja, ulijevajući mir i utjehu u potištene i izmučene duše, s jedinstvenom blagošću i uvijek čvrsto usidren u nepokolebivoj vjeri, koja je iz njega zračila i kao božanska sila ulazila u duše, mijenjala ih, postajala njihov čvrst oslonac i radjalo u njima uvjerenje da se s Bogom i u Bogu može sve ostvariti, svako zlo nadvladati, iz svake nevolje izaći. Velik je broj onih koji su već za njegova života na njegovu riječ, i ujedinjujući se s njim u molitvi, svjedočili o čudesnim uslišanjima i ozdravljenjima.

Njegova je ispovjedaonica bila opsjedana od ljudi svakodneвно po deset, pa i više sati; i to tako kroz gotovo 40 godina, u neprekidnom i stalnom porastu. Ne samo iz Padove i njezine okolice, već iz udaljenijih mjesta Italije: hrlili su k njemu najraznovrsniji ljudi: od sveučilišnih profesora i biskupa do seljaka, od visokih oficira do radnika i domaćica, svećenici, industrijalci, trgovci, sve se to guralo oko njegove ispovjedaonice i strpljivo čekalo svoj red.

Njegov je duhovni život i rad nalazio svoje žarište i izvorište u svetoj Misi, a osobito je sinovskom ljubavlju gorio prema Presvetoj Djevici koju je nazivao svojom "Gospodaricom". Po naravi je bio nagao, u mlađim je godinama znao ponekad planuti srdžbom, ali se poniznom upornošću borio protiv svoje prirode i uspio postići takvu skromnu blagost da su ga neki smatrali čak i previše blagim, pogotovo u ispovjedaonici. Bio je ponizni uzgajatelj velikog ljudskog prijateljstva, a mnogi su ga vjernici već za života, a pogotovo poslije smrti, počeli smatrati svecem koji ima od Boga posebnu karizmu da bude pomoćnik obitelji u njezinim problemima i nevoljama.

Kad je - iscrpljen ispovjedničkom službom i skršen bolešću - 30. srpnja 1942. u Padovi umro, vjerni ga je narod sa svoje strane odmah proglasio svecem. Njegovo se štovanje upravo munjevitom brzinom proširilo po svim zemljama i kontinentima, a posebno po njegovoj domovini Hrvatskoj, gdje je njegovo štovanje prvi počeo širiti kardinal Alojzije Stepinac. Bezbroj ima ljudi širom svijeta koji se s pouzdanjem utječu Leopoldu Mandiću i tvrde da su po njegovu zagovoru zadobili od Boga velike milosti i uslišanja u najraznovrsnijim svojim nevoljama i potrebama.

Mrtvo tijelo O. Leopolda kroz 21 godinu počivalo je na gradskom groblju u Padovi, a onda 19. rujna 1963. preneseno je u novu kapelicu, sagrađenu uz kapucinsku crkvu sv. Križa u Padovi, u neposrednoj blizini sobice u kojoj je tolike godine ispovijedao; ondje se i sada nalazi.

Na temelju velikog spontanog štovanja i brojnih svjedočanstava o zadobivenim milostima po njegovu zagovoru, nadležne su crkvene vlasti po crkvenim propisima otvorile u Padovi informativni proces za uzdizanje Leopolda Mandića na čast oltara već 16. siječnja 1946. Taj je proces zaključen 20. ožujka 1952. Dekret o uvođenju apostolskog procesa potpisao je Papa Ivan XXIII. 25. svibnja 1962. U toku apostolskog procesa izvršio se, prema propisima, prvi službeni pregled Leopoldova tijela 24. veljače 1966, a poslije toga i drugi, 3. veljače 1976. U ova oba slučaja Blaženikovo je tijelo nadjeno sasvim sačuvano i neraspadnuto, u svim svojim dijelovima.

Od niza mnogih uslišanja liječnička i crkvena komisija po najstrožim znanstvenim kriterijima priznala je dva ozdravljenja neprotumačivima po prirodnim zakonima. To znači da su ta ozdravljenja djelo Božje kojim Bog sam potvrđuje svetost svoga sluga Leopolda. Pošto je postupak za proglašenje blaženim završen u nepune 34 godine od njegove smrti, Leopold Bogdan Mandić proglašen je blaženim u bazilici Sv. Petra u Rimu 2. svibnja 1976.

2.- GOVOR SV. OCA PAVLA VI NA SVEČANOJ BEATIFIKACIJI OCA LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA

Tko je, tko je taj, koji nas danas ovdje sakuplja da u njegovu blaženom imenu slavimo izjarivanje Kristovog Evandjelja? To je uistinu neizreciva pojava, ali ipak jasna i očita, pojava zanosne prozirnosti, koja nam omogućuje da u liku poniznog redovnika naziremo osobu koja nas oduševljava a ujedno i zbunjuje: evo, gledaj, pa to je sveti Franjo! Da li ga vidiš? Gledaj samo kako je siromašan, gledaj kako je skroman, gledaj kako je čovječan! Da, to je baš on, sveti Franjo, tako ponizan, tako vedar, tako sabran da izgleda kao ushićen u svome vlastitom unutarnjem gledanju nevidljive prisutnosti Božje, a ipak je nama, za nas tako bliz, tako pristupačan, tako raspoloživ, da se dobive dojam da nas poznaje, da nas čeka, da su mu poznate naše brige, da zna čitati što je u nama... Dobro pogledaj! To je siromašan, mali kapucin, izgleda bolehljiv i kolebljiv, pa ipak je tako čudno siguran, da osjećaš da te privlači, oduševljava. Dobro pogledaj, pogledaj franjevačkim okom. Da li ga vidiš? Možda si zadržtao? Koga vidiš? Da, priznajmo: to je samo jedna slaba, pučka, ali ipak prava Isusova slika; da, onog Isusa koji u isto vrijeme govori neizrecivom Bogu, Ocu svome, Gospodaru neba i zemlje; a govori i nama malim slušateljima, koji smo zatvoreni u ograničenosti istine, to jest u našu malu i patničku ljudsku narav...

A što nam Isus govori u tom siromašnom proroku? Tumači nam velike tajne, one o beskrajnoj transcendenciji Božjoj, koja nas ushićuje, i koja umah prelazi u ganutljiv i privlačan govor, koji je odjek Evandjelja: "Dodjite k meni svi vi, izmoreni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti" /Mt, 11, 28/.

O kojoj se, dakle, osobi radi? To je otac Leopold, da, sluga Božji otac Leopold iz Hercegnovog, koji se zvao Bogdan Mandić prije nego je postao redovnik; Dalmatinac, kao sveti Jeronim, koji je sigurno u temperamentu i u pamćenju nosio milinu onog divnog jadranskog kraja, a u srcu i u obiteljskom odgoju dobrotu, poštenje i pobožnost onog snažnog mletačko-hrvatskog življa. Rodjen je 12. svibnja 1866, a umro je u Padovi 30. srpnja 1942, gdje je, otkako je stupio u Kapucinski red proživio veći dio svoga zemaljskoga života koji je završio u 76. godini, nešto više od prije 30 godina. U njegovom je slučaju i Kanonsko pravo bilo popustljivo; odstupilo se od propisa koji traži da se sud o krepovima nekog Sluge Božjega može donijeti tek pedeset godina poslije njegove smrti. Ali zar je bilo moguće odlagati taj procesualni čin, kad glas naroda u prilog kreposti oca Leopolda s vremenom nije slabio, nego je postajao sve jači i uporniji, s obilnijim dokazima i sigurniji u vrijednost svoga svjedočenja? Spontanom glasom onih koji su poznavali poniznog kapucina ili su osjetili njegovo čudotvorno posredovanje, morao je popustiti sud Crkve /usp. Kan. 2101/ i izreći svoju povoljnu odluku prije odredjenoga vremena. I zato izvanrednu moralnu i duhovnu važnost oca Leopolda ne naviještaju samo oni koji dobivaju posmrtnu baštinu, jer još žive mnogi koji mogu dokazati svoje veličanje oca Leopolda i reći: ja sam ga poznao; da, uistinu on je bio svet redovnik, čovjek Božji, jedna od onih jedinstvenih osoba, kod kojih, čim ih sretnoš, zapaziš njihovu nadnaravnu krepost. I tko barem donekle pozna povijest redovničke obitelji Kapucina, odmah mu dolaze na pamet veliki likovi ovih redovnika, koji vjerno slijede stroži franjevački život, i koji su u svojim osobama izrazili njegovu svetost. Između ovih bit će dosta da spomenemo Manzonijevog fra Kristofora, karakterističnu literarnu figuru, koju svi poznaju. Fra Leopold nije bio takav; on je bio manji, i stasom i po naravnim sposobnostima /nije bio ni propovjednik, kao što su mnogi vrsni kapucini/, nije bio ni dobrog tjelesnog zdravlja, bio je samo jedan siromašni redovnik.

Ipak ne možemo mimoći jednu njegovu posebnu oznaku: on se rodio na istočnoj obali Jadranskog mora, u Hercegnovu, u Boki Kotorskoj; svoju je domovinu uvijek vjerno ljubio, ali je, jer je živio u Padovi, jednako volio i svoju novu domovinu, u kojoj je bio gost; osobito je volio onaj puk među kojim je vršio svoju tihi i neumornu službu. Pa zato osoba oca Leopolda uključuje u sebi tu etničku povezanost, iz koje na neki način stvara simbol prijateljstva i bratske sloge. Svaki njegov vjeran štovatelj morat će raditi na isti način. Ovaj osobiti podatak njegova života prvi je rezultat jedne želje, jedne odluke koja vlada njegovim životom. Svima nam je poznato da je otac Leopold bio "ekumenski" ante litteram; on je naime živo želio, nagoviještao, promicao - iako nije na njem radio - sastavljanje savršenog jedinstva Crkve, u kojoj će biti potpuno poštivane mnogovrsne vlastitosti njenog etničkog sastava; jedinstvo Crkve, koje traže njezini povijesni počeci, ali još više sveta i tajanstvena volja Isusa Krista, koji je osnovao jednu Crkvu, koja je sva prožeta velikim zahtjevima posljednje Kristove želje: UT UNUM SINT, neka budu jedno svi oni koje ista vjera, jedan isti krst, jedan isti Gospodin povezuju u jednom istom Duhu, svezi mira /Usp. Ef 4,3 sl; Iv 17, 11-21/. O, neka blaženi Leopold bude prorok i posredovatelj tako velike milosti za Crkvu Božju!

Ali posebna oznaka herojskog života i karizmatične kreposti blaženoga Leopolda bila je druga. Tko to ne zna? To je bila njegova služba ispovjednika. Pokojni kardinal Larraona, ondašnji prefekt Sv. Kongregacije za obrede napisao je u Dekretu od god. 1962. za beatifikaciju oca Leopolda ovo: "Njegov način života bio je taj: rano ujutro je celebrirao sv. misu, zatim je sjedio u sobici za ispovijedanje, i tamo bi ostao kroz cijeli dan na raspolaganje pokornika. On je taj način života zadržao oko četrdeset godina, a da se nije nikada tužio...".

To je - tako mislimo - onaj glavni razlog radi kojeg je taj ponizni kapucin zaslužio da bude proglašen blaženim, što mi sada izvršujemo. On je postigao svetost prije svega u izvršivanju sakramenta pokore. Na sreću, o svetosti novog blaženika pod tim vidom već su napisani i objavljeni mnogi i sjajni dokazi. Nama ne preostaje drugo nego da se divimo i da zahvaljujemo Gospodinu koji danas daje Crkvi takav doista jedinstveni lik službenika sakramentalne milosti Pokore. On s jedne strane poziva svećenike na vršenje službe tako izvanredne važnosti, tako suvremene pedagogije i neusporedivog duhovnog bogatstva. A vjernicima, gorljivima i mlakima i bezbrižnima, doziva u pamet da je osobna ispovijed još danas velika providencijska i upravo neizreciva usluga koja se čini njima, izvor milosti i mira, škola kršćanskoga života, neusporediva utjeha na zemaljskom putovanju prema vječnoj sreći.

Neka blaženi Leopold tješi duše koje svoj duhovni napredak i rast traže u čestom obavljanju ispovijedi, koju neka strujanja - koja očito ne nadahnjuju kršćanska i zrela mudrost - žele zabaciti među prijedjene oblike žive, osobne i evandjeoske duhovnosti. Neka naš blaženik uzmogne na taj, istina, strogi sud pokore, - ali isto tako i drago utočište utjehe, unutarne istine, uskrsnuća na milost i uvježbavanja u liječenju za autentični kršćanski život - pozvati mnoge, mnoge duše obambele u varljivoj profanosti modernoga života, da iskuse tajne i preporodne utjehe Evandjelja, razgovora s Ocem, susreta s Kristom, zanosa Duha Svetoga, i da osvježi u njima želju da jedni drugima donose sreću, težnju za pravdom i za čudorednim dostojanstvom.

Hvala vam, braćo franjevci Kapucinskoga reda, koji ste Crkvi i svijetu dali pravi lik svoje stroge škole, tako prijateljske, bogoljubne, dosljednog kršćanskog života, a ujedno i sposobnog kršćanskog života, a ujedno i sposobnog da u srcu puka probudi veselje do molitve i dobrote.

Svaka vam čast sinovi Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i čitave Jugoslavije jer ste vi dali našem vremenu tako uzvišen i tako čovječan lik svoje katoličke povijesti.

A vi Padovanci, pokažite da uz svog svetog Antuna znadete častiti njenu sličnog brata franjevačkog rodoslovlja, i da kršćanske i ljudske kreposti jednoga i drugoga, koje već krase vašu povijest, znadete prenijeti u nova pokoljenja.

X X X X X X X X

Nakladna kuća "Kršćanska sadašnjost", iz Zagreba objavila je u hrvatskom prijevodu opširniji i bogato ilustrirani životopis novog hrvatskog blaženika, što ga je napisao P.P. Bernardi Di Valdiporto: **BLAŽENI LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ**. Cijena je: broširano 160, ND, a tvrdo, uvezano: 200,00 ND. Tko naruči pouzecom ili plati odmah u gotovo, dobiva 20% popusta! - P r e p o r u č u j e m o!

3.- PISMO ZAGREBAČKOG NADBISKUPA I PREDSEDNIKA BK SVETOM OCU PAPI PAVLU VI. POVODOM BEATIFIKACIJE o. LEOPOLDA MANDIĆA.

Sveti Oče!

Nosimo u duši neizbrisivo sjećanje na onaj svečani susret s Vašom Svetošću prošle Svete godine. Eto, stojimo opet s novom radošću pred Vašom Svetošću da ponovno izrazimo svoje duboko poštovanje, odanost i ljubav.

Ovdje su hodočasnici Hrvati i s drugim vjernicima iz naše zemlje s kojima imamo zajedništvo vjere i građanskog suživota /Slovenci, Česi, Slovaci, Ukrajinci, Mađjari, Albanci/. Svi mi ovdje prisutni želimo u ime cijele Crkve u domovini izraziti Vašoj Svetosti čvrsto zajedništvo vjere, nade i ljubavi s Vašom Svetošću. Vjerujemo da se u Vašem poslanju kao Vrhovnog svećenika i nasljednika sv. Petra "posebno nalazi dar nezabludivosti same Crkve /LG 25/. Stoga s Vašom Svetošću dijelimo ljubav prema istini, brigu za istinu i borbu za istinu.

Kroz dugo vrijeme sijane su u misli i u savjesti ljudi tolike zablude. Nošeni nekom općom sumnjom ili radikalnim nijekanjem Boga i besmrtnosti čovjeka, premnogi su ljudi našega vremena izgubili sigurnost suda o smislu života i o vrijednostima koje su jedine kadre čuvati dostojanstvo ljudske osobe i ispravnost djelovanja.

U takvim uvjetima veoma je teško naviještati istinu koja jedina može osloboditi ljude /Iv 8, 32/ i sačuvati narode od ropstva.

Mi stojimo s Vama, Sveti Oče, kao s učiteljem cijele istine Isusa Krista uskrsnuloga i uvijek živoga. Sveti Oče, s Vama dijelimo radost istine; s Vama suosjećamo sve nevolje i uvrede koje pogadaju Vašu časnu osobu jer branite istinu. S Vašom smo Svetošću čvrsto sjedinjeni i u nadi da će istina snagom Duha Svetoga nalaziti putove do ljudskih srdaca. Ta se istina neće nikada ugasiti u Crkvi jer u njoj živi Isus Krist, i Duh je Sveti poučava učiteljskim poslanjem Petrovih nasljednika i zbora biskupa s njim sjedinjenih. Ovo naše hodočašće ima još neka nadahnuća koja je pravo iznijeti.

Prvo, zahvaljujemo Vašoj Svetosti za čast beatifikacije kojom ste počastili našega sunarodnjaka slugu Božjega Leopolda Mandića, poniznog sina sv. Franje u zajednici kapucina i neumornog službenika Božjeg milosrdja u sakramentu pomirenja. Njegov život i služba jasno dokazuju kako se u ljudske savjesti mora vratiti Kraljevstvo Božje, da bi se među narodima uspostavila pravednost, mir i sloboda. Isus Krist - Bog i Čovjek - jedini je Spasitelj ljudi. "Nema, uistinu, pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti" /Dj 4, 12/.

Drugo nadahnuće našeg pobožnog hodočašća je Hrvatska Marijanska godina. Crkva Božja u hrvatskom narodu slavi ove godine tisuću obljetnicu svetišta Majke Božje u Solinu kod Splita pod naslovom "Gospe od Otoka". Svetište je sagradila pobožna hrvatska kraljica Jelena koja je umrla godine Gospodnje 976. Grobni natpis za nju svjedoči da je bila majka sirota i zaštitnica udovica. Svetište je u našoj teškoj povijesti više puta rušeno i ponovno građeno. U ovoj jubilejskoj godini želimo produbiti svoje više nego tisućljetno štovanje kojim naš narod štuje Majku našega Gospodina Isusa Krista.

U Njoj se u punom smislu ispunilo blaženstvo vjere. Stoga ovu našu Svetu godinu živimo pod evandjeoskim geslom: "Blažena Ti što povjerova" / Lk 1, 45/.

Hrvatski su katolici uvijek s osobitom nježnošću štovali Bl. Dj. Mariju. To svjedoče mnogobrojna svetišta Majke Božje u našem narodu. Tokom naše povijesti, velikim nevoljama pogadjane, Marija nam je uvijek bila ljubljena Majka, Zaštitnica i Tješiteljica. Stoga je kod nas oslovljena "Najvjernija Odvje nica Hrvatske" /Remete/ i "Početak boljega svijeta" /Trški Vrh/. Sve do naših dana tokom godine mnoštvo naroda pohadja svetišta Majke Božje, i u njima se pobožni puk čisti i jača otajstvima vjere.

Treći veliki poticaj ovog našeg hodočašća je takodjer proslava ove godine velikog događaja u povijesti hrvatskog naroda, a to je početak našeg kršćanskog imena. U sredini 7. stoljeća naši su pradjedovi stupili u prve kontakte s katoličkom Crkvom. Tada je započelo krštenje Hrvata, koje je mirnim procesom trajalo dva stoljeća. Zajedništvo katoličke vjere bilo je i ostaje naša dragocjena baština koja se prenosila iz pokoljenja u pokoljenje sve do naših dana. Kršćanska vjera bila nam je svjetlo savjesti, nadahnuće stalnosti i izvor snage u raznim kušnjama naše povijesti. I u najvećim nesrećama ostali smo vjerni Kristu Gospodinu i ljubomorno smo čuvali odanost nasljednicima sv. Petra Apostola. Tu baštinu nepovrijedjene vjere želimo prenijeti i budućim naraštajima. To je osobito važno danas kada vjera mladih prolazi kroz izuzetne kušnje i napasti.

Danas u susretu s Vašom Svetošću želimo zahvaliti Nebeskom Ocu za trinaest stoljeća ustrajnosti u katoličkoj vjeri. "Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista koji nas po velikom milosrdju svojem uskrснуćem Isusa Krista od mrtvih nanovo rodi za životnu nadu, za baštinu neraspadljivu, neokaljanu i neuveћnulu..." / 1 Petr 1, 3-4/.

Molimo Vas, Sveti Oče, da u našoj ispovijesti vjere čujete ispovijest vjere svih naših ~~prbšlih~~ pokoljenja; vjere zalivene krvlju i suzama; vjere svjedočene svetošću i mučeništvom tolikih znanih i neznanih svjedoka kojih su imena upisana u Knjigu života /Otkr 3, 5/.

Dok Vašoj Svetosti iskrenim srcem i religioznom odanošću obećajemo vjernost, poslušnost i ljubav, ponizno molimo Vašu Svetost da nad nama raširite svoje ruke i srce i da nam molite posebni Božji blagoslov za cijelu našu Crkvu i za cijeli naš narod da ustrajno živimo vjeru "čineći istinu u ljubavi" /Ef 4,15/.

U Rimu, dne 2. svibnja 1976.

+ FRANJO KUARIĆ, nadbiskup
zagrebački

/ Pismo je pročitano u hrvatskom prijevodu hodočasnicima u crkvi S.M. Maggiore, 1.V. 1976. prije sv. Mise/.

II.- TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

1/ Saopćenje za tisak:

ODRŽAN PROLJETNI SABOR BISKUPSKE KONFERENCIJE

U Zagrebu je održan proljetni sabor BK od 11. do 14. svibnja o.g. U okviru toga sabora prva dva dana upriličen je četvrti po redu susret delegata našeg Prezbiterija s Episkopatom u kome je sudjelovalo 54 delegata svećenika svih naših biskupija, 5 delegata Vijeća viših redovničkih poglavara i 6 delegata Vijeća BK za kler koje je organiziralo sve ove susrete.

Otvarajući ovo zasjedanje predsjednik BK, nadb. Kuharić, rekao je izmedju ostalog:

"Ovaj naš susret odvija se u tjednu Dobrog Pastira. U zajednici Crkve biskupi i svećenici cijelim sadržajem svoje službe uključeni u cjelovito poslanje Dobrog Pastira. To je njihovo poslanje... Pastir Dobri život polaže za ovce... On poznaje svoje ovce i one poznaju njega... To poznavanje znači najdublje zajedništvo života po misteriju milosti; jedinstvo života u Bogu...

Stoga nam je nužno jedinstvo vjere, djelovanja, naviještanja u jedinstvu ljubavi. Drugačije ne možemo biti svjedoci.

Tko god iz pune vjere ne bi nosio u sebi svijest o tom zajedništvu, ne bi mogao dati svjedočanstva za Isusa Uskrsnuloga...

To je naše poslanje u vjeri i za vjeru da bi po vjeri bio spašen čovjek.

Ovaj naš susret ima svoje ozračje Marijanske godine; ima ozračje našeg razmišljanja o otajstvu krštenja, o Evandjelju koje je kroz povijest bilo kvasac naše narodne duše.

Ovaj naš susret održavamo u ozračju beatifikacije bl. Leopolda Mandića... Novi blaženik ima svoju poruku baš za naše vrijeme... Ne mijenjati vjeru nego vjerom mijenjati srce; ne nijekati moralnih načela, nego milošću jačati čovjeka da ih živi. Ne mijenjati Evandjelja po ukusu ideologija ovoga svijeta, nego Evandjeljem mijenjati svijet.

Ovaj naš susret ima svrhu da u zajedničkoj odgovornosti razmislimo svoje odnose unutar Crkve i svoje odgovornosti za Crkvu...."

Prvog dana zasjedanja obradjeno je pitanje međusobnog odnosa biskupa i svećenika na temelju referata msgr Mije Škvorca, pom. biskupa zagrebačkog i vlč. Mate Bešlića, profesora pastoralne Visokoj bogosl. školi, Djakovo.

Drugog dana izradjene su smjernice za opći pastoralni plan naših biskupija na temelju pojedinačnih pastoralnih planova na kojima se radilo prošle godine u svim našim biskupijama.

O ta dva predmeta zasjedanja izradjene su dvije rezolucije koje prilažemo ovom priopćenju.

Slijedeće dva dana, 13. i 14. svibnja, biskupi su održali zasebno plenarno zasjedanje.

Nadb. Kuharić najprije je komemorirao smrt dvaju članova naše BK, sarajevskog nadbiskupa, dr. Smiljana Čekade i pom. biskupa zagrebačkog, dr. Josipa Salača, posebno ističući njihove doprinose radu naše BK. Zatim su obradjeni, izmedju ostalog, slijedeći predmeti:

- Biskupi su izradili instrukcije o novom REDU POKORE, jednu za svećenike, drugu za sve vjernike, nakon što je Sv. Zbor za bogoštovlje 2. prosinca 1973. objavio novi RED POKORE, kojim se po načelima II. Vatikanskog koncila obnavlja cjelokupna pokornička djelatnost Crkve.

- Na prijedlog grkokatoličkih svećenika hrv. jezičnoga područja razmotreno je pitanje dismembracije križevačke eparhije. Biskupi drže da sada nisu prilike za dismembraciju, pa su preporučili da se uspostave posebni vikarijati za pojedine regije križevačke eparhije - s odredjenom autonomijom, zajedničkim sjemeništem i jedinstvenom dijecezanskom upravom vladike-ordinarija.

- Dr. Držečnik, biskup mariborski, predložio je da se u Zagrebu i Ljubljani osnuju instituti za pastoralnu sociologiju. Odlučeno je da se za sada osnuju samo centri za pastoralno-sociološka istraživanja koji bi kasnije mogli prerasti u institute s istom svrhom, da se stručnim radom naše pastoralno planiranje zasniva na društvenoj i crkvenoj stvarnosti.

- U vezi s novim "Redom primanja valjano krštenih u puno zajedništvo Katol. Crkve" iz 1972. prihvaćeno je da se izrade odredbe za sve naše biskupije u onim pojedinostima koje Obrednik ostavlja na volju bisk. konferencijama.

- Odlučeno je da se za jesenski sabor BK izrade primjedbe naših biskupa na jedan radni dokumenat Sinode Biskupa - "O suvremenoj katehezi djece i mladih" - Tu će temu, naime, obradljivati slijedeća Sinoda biskupa, rujna 1977.

- Dr. Jablanović, pom. biskup sarajevski, izvijestio je o radu III Simpozija biskupa Evrope na kome je, uz nadbiskupe Pogačnika i Franića, sudjelovao kao delegat naše BK u Rimu 14. do 18. listopada prošle godine. Na Simpoziju su još sudjelovali dr. Vj. Milovan, tajnik BK i T. Petrić, profesor na Bogosl. fakultetu, Zagreb.

- Dr. Pogačnik, nadbiskup ljubljanski, upoznao je biskupe sa zasjedanjem rimskog Vijeća za laike koje je održano 7. do 15. listopada prošle godine.

- Odlučeno je da se na jesenski sabor BK pozove više redovničke poglavare i poglavarice te da se jedan dan posveti zajedničkom proučavanju međusobnih odnosa i uloge dijecezanskoga klera, redovnika i redovnica u našoj Crkvi.

- O djelatnosti Vijeća BK za misije izvijestio je biskup dr. Čule. Istaknuo je da misijska ideja ulazi sve dublje u svijest naše Crkve.

- Predsjednik Katehetskog vijeća BK, msgr Kos, obavijestio je biskupe o pripravama i programu predstojeće katehetske ljetne škole, koja se ove godine održava u Splitu od 6. do 15. srpnja.

- O djelovanju Odbora BK za pastorizaciju turista izvijestio je njegov predsjednik, nadb. Oblak. On je obavijestio biskupe da ovih dana izlazi iz tiska, u izdanju "Kršćanske sadašnjosti" knjiga s materijalima prošlogodišnjeg simpozija o pastorizaciji turista što je održan u Zadru.

- Predsjednik Vijeća BK za obitelj msgr Žanić prikazao je djelatnost toga vijeća na području tiska, u organiziranju konferencija i sastanaka o obiteljskoj i bračnoj problematici te posebno djelatnost oko suzbijanja pobačaja.

- Biskupi hrvatskog jezičnog područja prihvatili su prijedlog Vijeća BK za ekumenizam da se održi II ekumenski simpozij u Lovranu kod Rijeke, i to od 21. do 23. rujna o. g., s temom "Evangelizacija u našem prostoru i vremenu".

- Na prijedlog predsjednika Hrvatskog liturgijskog vijeća pri BKJ, biskupa msgr Pichlera, biskupi su odobrili hrvatski prijevod triju euharistijskih molitava za mise sa djecom. Treba zatražiti odobrenje prijevoda i od Sv. Stolice.

- Hrvatski biskupi raspravljali su o obnovi statuta i pravilnika Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. Odlučili su predložiti Svetoj Stolicu nekoliko izmjena u statutu, a sami su donijeli novi Opći pravilnik za taj Zavod.

- Udovoljavajući molbi Katoličkog bogoslovskog fakulteta u Zagrebu, hrvatski su biskupi odredili da se u svim biskupijama hrvatskog jezičnog područja održava na drugu nedjelju u rujnu godišnja kolekta za potrebe te najviše hrvatske crkvene znanstvene ustanove.

- Predsjednik Vijeća za proslavu 1000-obljetnice Gospina svetišta Kraljice Jelene u Solinu biskup msgr Gugić izvijestio je hrvatske biskupe o pokrenutim inicijativama i radu toga vijeća, o teškoćama na koje ono nailazi pri rješavanju nekih hitnih potreba i o daljnjem programu djelovanja. Detaljniji prikaz programa završne proslave u Solinu od 8. do 12. rujna o. g. iznio je biskupima splitski nadbiskup-metropolita dr. Franić. Veći će broj biskupa osobno sudjelovati u završnim proslavama održavanjem konferencija s marijanskom tematikom i predvođenjem bogoslužja po splitskim crkvama.

- Prihvaćajući molbu Instituta za crkvenu glazbu iz Zagreba da u ime BK jedan od hrvatskih biskupa preuzme brigu za pomaganje Instituta u promicanju odredbi II Vatikanskog koncila o crkvenoj glazbi, biskupi su tu zadaću povjerili splitskom nadbiskupu dr. Franiću, članu rimske kongregacije za javno bogoštovlje.

- Tokom zasjedanja Predsjednik BK i neki biskupi izvijestili su prisutne o nekim predmetima od šireg interesa s kojima je BK upoznata nakon njezina posljednjeg sabora:

- Priprema se izložba o Crkvi u Hrvata pri 41. Međunarodnom Euharistijskom Kongresu u Filadelfiji, SAD, 1. do 8. kolovoza o. g. Na tome kongresu sudjelovat će i naši nadbiskupi Kuharić, Pavlišić i Tokić.

- Msgr. Oblak, nadbiskup zadarski, izložio je teškoće koje ima u pregovorima s građanskim vlastima oko otvaranja Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru.

- Msgr. Prela, pom. biskup skopsko-prizrenske biskupije za albanske vjernike, izvijestio je o protuvjerskoj reportaži RTP Priština koja je ironizirala Gospino svetište u Letnici, štovanje Bogorodice, te svećenike i hodočasnike.

- Msgr. Pavlišić, nadbiskup riječki, izvijestio je da nadležne građanske vlasti ne dopuštaju gradnju crkve u gradskom naselju Krnjevo u Rijeci s obrazloženjem da urbanistički plan "ne predviđa izgradnju novih bogoštovnih objekata na tom području".

Zatim je izložio kako mu riječko brodogradilište "3 maj" nije dopustilo, nakon što je bio zamoljen od francuskog vlasnika, blagosloviti jedan novi brod - s obrazloženjem da ne može odobriti njegovo prisustvo u brodogradilištu, niti učestvovanje u ceremonijalu krštenja broda "zbog poznatih razloga objavljenih u sredstvima javnog informiranja", kako mu je uređovno priopćeno.

- Msgr. Arnerić, biskup šibenski, priopćio je da je zabranjeno svećenicima ulaziti u Dom umirovljenika na Baldekinu i tamo vršiti svećeničku službu za umirovljenike-vjernike.

- O obavljenim radovima na obnovi kuće Kaptol br. 1 i o nedavnom preseljenju Tajništva Biskupske Konferencije u tu kuću izvijestio je biskupe Tajnik BK dr. Milovan.

- Biskupi su odlučili zamoliti sve naše crkvene ustanove da šalju kopije važnijih sudskih rješenja Tajništvu BK kako bismo mogli zainteresirane informirati kakva je prihvaćena sudska i upravna praksa u rješavanju spornih pitanja u pravima Rkt. vjerske zajednice.

TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE

2/ Zaključci dvodnevnog susreta Prezbiterija s Episkopatom:

O MEDJUSOBNIM ODNOSIMA BISKUPA I SVEĆENIKA

Prigodom proljetnog sabora BKJ održan je susret biskupa s delegatima Prezbiterija u Zagrebu, 11. i 12. svibnja o. g. Oni su prodiskutirali svoju suodgovornost za Crkvu i vjeru u ovom povijesnom trenutku u našoj zemlji, te su donijeli slijedeće odluke i preporuke:

1.- U svjetlu koncilskog dokumenta CD i Direktorija za biskupe, te na iskustvu naše Crkve, razmatran je lik biskupa kome su u brizi za biskupiju na prvom mjestu njegovi najbliži suradnici - svećenici.

2.- Lik svećenika razmatran je u svjetlu PO, pa je naglašeno kako svećenik svoje poslanje vrši u hijerarhijskom zajedništvu sa biskupom participirajući na Kristovu svećeništvu.

3.- U životnoj primjeni ovih jasnih načela lako dolazi do poteškoća i nesporazuma. Stoga su sudionici ovog susreta istakli važnost dijaloga, i to u osobnom razgovoru biskupa i svećenika. U tom smislu naglašena je važnost svećeničkih vijeća koja mogu mnogo pomoći u rješavanju sporova i u medjusobnom iznošenju prijedloga. Zato će zaključcima vijeća biskup posvetiti posebnu pažnju.

4.- U brizi koju imaju biskupi i svećenici za vjerski i pastoralni rad u biskupiji treba postupati po načelima solidarnosti i subsidijarnosti. Ova načela konkretno uključuju slobodu, inicijativu, odgovornost i participaciju u donošenju odluka, u okviru hijerarhijskog poslanja.

5.- Biskup će svoj zakoniti auktoritet provoditi u pravdi i ljubavi, te će zajedno sa svojim svećenicima tražiti što je volja Božja i što je istina kojoj se treba podrediti. Ako ne bi došlo do zajedničkoga stava, tada u interesu općega dobra biskupu pripada odluka, a svećeniku da se pokori.

6.- Dijecezanski i redovnički kler tvore jedan prezbiterij partikularne Crkve. Stoga i jedni i drugi u pastoralnom radu treba da djeluju jedinstveno, pod vodstvom biskupa.

7.- Za svećenikovo djelovanje neophodna je intelektualna i pastoralna formacija koja mora biti produbljena intenzivnim duhovnim životom da bi svećenik uspješno vršio svoje poslanje. Za unapređivanje duhovnog života bilo bi korisno kad bi u svakoj biskupiji bio imenovan ili izabran biskupski vikar za duhovnost svećenika.

8.- Obvezu materijalnog zbrinjavanja biskupijskih i župskih ustanova treba preuzeti župska zajednica. Polazeći od činjenice da stanoviti broj svećenika živi osamljeno, a poneki i u materijalnoj oskudici, predlaže se osnivanje obaveznog fonda za materijalnu pomoć u svakoj biskupiji.

9.- Potrebna je posebna briga biskupa i svećenika prema onoj subraći kojih je svećenički život i rad u krizi. Ako ozbiljnost situacije i dobro zajednice zahtijevaju, treba poduzeti prema njima i izvanredne mjere.

TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE
ZAGREB, Kaptol broj 1

3/ S M J E R N I C E Z A P A S T O R A L N I P L A N

Na susretu delegata Prezbiterija s Episkopatom, koji je održan 11. i 12. svibnja 1976. u Zagrebu, usvojene su slijedeće smjernice za izradu pastoralnog plana naših biskupija.

U V O D:

1.- Evangelizacija je navještaj Isusa Krista i njegove radosne vijesti svim ljudima. Ona se ostvaruje na svim mjestima gdje ljudi žive i rade pod vodstvom Crkvenog Učiteljstva.

2.- Poziv je i dužnost svakog kršćanina, kao i svake zajednice vjernika, da svatko na svoj način pomogne navijestiti Isusa Krista zajednici koja vjeruje kao i onim sredinama koje radi bilo kojeg razloga ne vjeruju.

3.- U tu svrhu treba upotrijebiti sva sredstva prenošenja vjere, počevši od živé riječi - propovijedanja - sredstava društvenog saobraćanja, okupljanja na raznim skupovima i slavljenjima otajstva spasenja - sakramenata, svjedočanstva molitve.

4.- U evangelizaciji našega naroda treba da sudjeluju svećenici, redovnici, redovnice i naši laici.

A.- E V A N G E L I Z A C I J A

I. EVANGELIZATORI - SVEĆENICI

Da bi svećenici mogli uspješno vršiti službu za koju su od Crkve posvećeni - učiteljsku, svećeničku, pastirsku - prihvaćene su slijedeće smjernice:

1.- Potrebno je posvetiti organiziranu brigu za njihovu svećeničku duhovnost.

2.- Uz dnevnu misu, časoslov te osobnu molitvu, meditaciju, duhovno štivo i ostale pobožnosti, treba uvesti obavezno sudjelovanje svećenika na mjesečnim rekolekcijama u okviru dekanata ili regije. Rekolekcijom se njeguje svećeničko zajedništvo. Ona mora imati za cilj duhovnu formaciju svećenika, pa se stoga preporučuje da u svakoj rekolekciji bude uključen koji liturgijski čin kao koncelebracija, časoslov, pokorničko bogoslužje, ispovijed.

3.- Neka svećenici godišnje obavljaju duhovne vježbe i posjećuju tečajeve za duhovnost koje preporučuje BK ili koje drugo tijelo naše Crkve.

4.- Koncil preporučuje permanentnu izobrazbu klera; stoga je neophodno potrebno organizirati za svećenike posebne tečajeve, simpozije i predavanja na kojima će imati prilike produbljivati i nadopunjavati svoju teološku i opću naobrazbu. Tematika tečajeva simpozija i predavanja neka se uzima iz naših konkretnih prilika, direktiva crkvenog učiteljstva i novih zdravih dostignuća u teologiji. Tome neka posluži sva teološko-filozofska periodika.

5.- Tečajevi, predavanja i simpoziji treba da se drže na dekanatskom, regionalnom, dijecezanskom i interdijecezanskom planu. Za predavače uzimati profesore i stručnjake koje preporučuju ordinariji, teološki fakulteti ili bogoslovne visoke škole.

6.- Treba njegovati i razraditi održavanje "korona", pastoralnih konferencija za koje treba izabrati teme iz određenih disciplina koje će prostudirati svi sudionici korone. Jedan između njih izradit će referat o temi koja će poslužiti za diskusiju.

7.- Svećenici moraju posvetiti veću brigu za duhovna zvanja, tako da pripreve čitavu zajednicu vjernika za proslavu "dana zvanja". Neka tokom liturgijske godine održe posebne propovijedi o zvanjima, a pogotovo neka za to koriste dolične proslave mladih misa i redovničkih zavjetovanja, neka se stalno potiče na molitvu za zvanja.

8.- Neka svećenici svojom riječju, životom i radom pomognu odgoju naših sjemeništara i bogoslova i neka u njima razvijaju smisao za svećeničku službu. Briga za duhovna zvanja proizilazi iz osobne vjernosti pozivu i čini bitnu i trajnu komponentu svećenikove ličnosti.

9.- Biskupi treba da povjere službu promicatelja zvanja pojedinim prikladnim svećenicima. Preporučuju se susreti sjemenišnih poglavara s pastoralnim klerom.

10.- Kod svećenika potrebno je razvijati zdrave ljudske i bratske odnose na temelju koncilskih dokumenata PO i CD, prema biskupu, subraći svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima.

II. EVANGELIZATORI - REDOVNICI / CE /

1.- Neka u svojim zajednicama žive po smjernicama PC i TE ostvarujući svoje zavjete i nakane svojih utemeljitelja da tako budu primjer bratstva i sestrinstva svećenicima i laicima.

2.- Neka se rado uključuju u pastoralni rad u skladu s pravilima svojih zajednica pod vodstvom biskupa, suradjujući s dijecezanskim klerom, napose u katehizaciji.

3.- Neka rado prihvaćaju vodstva misija, duh. obnova i duh. vježbi za sve staleže i tako doprinose koncilskoj obnovi našega naroda.

4.- Neka više suradjuju u tisku raznih smjerova i rade u specijalnim vidovima apostolata.

5.- Neka Vijeće VRP i Unija VRP predloži Biskupskoj konferenciji oblike sudjelovanja redovnika, posebno redovnica, u evangelizaciji prema njihovoj specifičnosti.

III. EVANGELIZATORI - LAICI

1.- Potrebno je laike uvoditi u aktivnije sudjelovanje u liturgijskom životu naših zajednica vjernika: ministranti, čitači, pjevači, organizatori raznih proslava i skupova.

2.- Naše laike uključiti više i prisutnije u laički apostolat. U tu svrhu odgajati laike posebnim predavanjima, sastancima i tečajevima koje treba organizirati na medjužupskom planu.

3.- Odgajati predavanjima i tečajevima naše laike da mogu bolje i efikasnije služiti u pastoralnim vijećima.

4.- Laicima koji su uključeni aktivnije u apostolat omogućiti plodonosniji molitveni život /duhovne vježbe, sakramentalni život, duhovno štivo: Biblija i tisak/.

5.- Uključivati laike u karitativni rad. Briga za siromahe, stare, bolesne i napuštene po obiteljima, domovima i bolnicama.

6.- Laike uključiti više i odgovornije u upravu crkvenom i nadarbinskom imovinom, kako bi se bolje čuvali i održavali crkveni objekti.

B.- KATEHIZACIJA

Katehizaciju treba shvatiti u prvom redu kao trajno i praktično odgajanje za kršćanski život, u čemu je poučavanje samo jedna komponenta. Tako na primjer, nije dosta da vjeroučitelj govori o molitvi nego treba da skupa s vjernicima moli.

1.- Među stručne katehete ubrajamo svećenike, redovnike i redovnice koje su završile katehetsku školu. Potrebno je da imaju propisanu teološku, pedagošku i psihološku naobrazbu, te kanonsku misiju za katehiziranje.

2.- Za katehizaciju pojedinih grupa vjeroučenika treba Vijeće za katehizaciju uz pomoć stručnih suradnika izraditi katehetski plan koji će imati u vidu naše prilike. Dok toga nema, neka se naši katehete služe smjernicama "Općeg katehetskog direktorija" i dokumenta EN.

3.- Za katehizaciju u vezi s katehetskim planom treba izdavati prikladne priručnike, kako za katehete tako i za vjeroučenike.

4.- Neka se katehete uz suradnju odgovornih voditelja pastoralnih centara pobrinu za uređenje prikladnih dvorana i nabavljanje potrebnih pomagala.

5.- U katehizaciju treba obuhvatiti predškolsku djecu kao i školsku, srednjoškolce, studente i odraslu mladež. Treba uvesti i posebne katehetske pouke za odrasle.

6.- Ponovno se naglašava da primanju sakramenata Krsta, Ispovijedi, Potvrde i Vjenčanja mora prethoditi potrebna priprava. Ni jedan svećenik ne smije dijeliti te sakramente bez pismene dozvole vlastitoga župnika.

SPREMANJE KATEHETA - LAIKA

1.- Pronalaženje sposobnih i prikladnih osoba za katehizaciju u redovima naših laika: mladi, žene i pojedini muževi, koji će ako ne redovito, barem povremeno biti na raspolaganju za određeno gradivo.

2.- Organiziranje i održavanje tečajeva za takove osobe koje nam mogu poslužiti za pojedina područja da se na tečajevima mogu upoznati s kršćanskom pedagogijom.

3.- Takove katehiste-laike snadbijevati s prikladnim katehetskim priručnicima, ali ih i poticati da sami izrađuju priručnike ili da preporuč literature sa svoga područja, ako su za nešto specijalizirani.

OBITELJSKA KATEHEZA

1.- Obitelj - Crkva u malom - u životu današnjih kršćana ima posebno značenje. To vrijedi i za obiteljsku katehezu. Stoga neka stručni katehete u svakoj župi ili kraju pripremaju roditelje da budu sami sposobni katehizirati svoju djecu.

2.- Ta priprava roditelja za obiteljsku katehezu neka se obavlja zajedničkim poukama više bračnih parova, zatim posebnim tečajevima, i konačno njihovim katehetskima sastancima.

3.- Obiteljska kateheza neka obuhvati molitvu, glavne vjerske istine i uvođenje u euharistijski život: sv. Misa, prva sv. Prikorm i konačno sv. Potvrda, uvođenje u život mjesne Crkve.

C.- PASTORAL OBITELJI

I. LITURGIJSKI ŽIVOT OBITELJI

1.- Organiziranje obiteljskih liturgijskih slavlja za čitavu zajednicu vjernika - obiteljske sv. Mise u kojima će sudjelovati djeca, mladi, očevi i majke.

2.- Poziv obiteljima na aktivno sudjelovanje u ostalim obredima i slavljenjima drugih sakramenata.

3.- Uvođenje obiteljske molitve koju će same obitelji slagati s posebnim ceremonijalom. Danima koji su važni za pojedine obitelji, posvetiti punu pažnju i dati obiteljskim slavljinama kršćanski sadržaj / imendani, rođendani, i sl./.

II. OBITELJSKI APOSTOLAT

1.- Razvijati obiteljski apostolat i organizirati sastanke s drugim obiteljima. S obiteljima izraditi program njihova apostolskoga rada.

2.- Pobrinuti se za prikladnu literaturu kojom se može služiti svaka obitelj za svoj obiteljski duhovni život, kao i za apostolsko djelovanje.

TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE

ZAGREB, Kaptol broj 1

4/ IZVJEŠTAJ I PRIJEDLOZI SIMPOZIJA O PERMANENTNOJ FORMACIJI SVEĆENIKA - ZAGREB, 20.- 22. travnja 1976.

1.- Prihvaćajući zaključak i prijedlog Pedagoškog tečaja za odgojitelje O PASTORALNOJ FORMACIJI U BOGOSLOVIJI u Zagrebu od 3. do 5. lipnja 1975., Bogoslovni fakultet u Zagrebu je pozvao sve profesore teoloških učilišta i odgojitelje hrvatskog jezičnog područja na savjetovanje o PERMANENTNOJ FORMACIJI SVEĆENIKA. Savjetovanje je održano u Zagrebu u uskrsnom tjednu od 20. do 22. travnja 1976.

2.- Sudjelovala su sva naša teološka učilišta i njihovi odgojni zavodi, predstavnici Vijeća BKJ za kler s tajnikom Msgr. Djuro Pukecom, Dr. Hadrijan Borak, kao predstavnik Vijeća VRP i Dr. Ojnik, kao predstavnik Katoličkog bogoslovskog fakulteta Ljubljana - Maribor. Predstavnici teoloških učilišta izvijestili su što je u nas dosada ostvareno glede permanentne formacije svećenika u skladu s novim odredbama crkvenog učiteljstva.

3.- Polazištem razmatranja bila je novonastala situacija u svijetu, koja je našla odjeka u dokumentima Koncila PO i OT 22, sa susljednim dokumentima, osobito Kongregacije za kler i Kongregacije za katolički odgoj. U tim se dokumentima permanentna formacija svećenika smatra jednom od urgentnijih zadaća obnove Crkve, osobito u cilju efikasnije evangelizacije suvremenoga svijeta.

4.- Sudionici su smatrali korisnim da o svojem radu izvijeste BKJ, VVRPJ i sva teološka učilišta i njihove odgojne zavode u zemlji. Povjerenje je Msgru Djuri Pukecu i Dr Hadrijanu Boraku da o tome obavijeste odgovorne crkvene forume. Prvi će dati izvještaj na sastanku biskupa i svećenika u svibnju ove godine, Vijeću za kler, pri BKJ i samoj BKJ. Drugi će o tome izvijestiti VVRP.

5.- Permanentna formacija jest prvenstveno zadaća samih biskupija i redovničkih provincija. Prisutni profesori i odgojitelji - raspravljajući o oblicima vlastite permanentne formacije - izrazili su, u svoje ime i u ime svojih ustanova, da su u tome spremni pružati ordinarijima svu moguću pomoć.

6.- Nakon više stručnih predavanja o potrebi permanentne profesionalne formacije u suvremenom društvu i u Crkvi, te o iskustvima u nas i drugdje, iz izvještaja i diskusija bilo je jasno da u nas već postoji više takvih inicijativa na biskupijskom, metropolitanskom, na planu redovničkih zajednica i općem nacionalnom planu. Te inicijative treba i dalje usavršavati.

7.- Mnogo bi se već postiglo kada bi se posvuda više nastojalo usavršiti i posuvremeniti tradicionalne strukture, kao što su:

- trijenalni, odnosno kvinkvenalni tečajevi s ispitima,
- kapelanski, župnički, katehetski ispiti; korone i rekolekcije po dekanatima, i sl.

8.- Osobito se ocjenjuju kao dragocjene subsidijarnosti koje bar donekle zasnada nadoknađuju neke organizirane oblike permanentne formacije svećenika. Takve su na pr. na dijecezanskom planu: svećeničke tribine, kružna predavanja u različitim središtima po biskupijama, povremeni sastanci svega svećenstva biskupije tzv. "svećenički dan" i sl. Na metropolitanskom planu: teološko-pastoralni tečajevi, sedmodnevna predavanja za mlađe svećenike i sl. Na planu redovničkih provincija: pastoralni i slični tečajevi. Na nacionalnom planu: teološko-pastoralni tjedan u Zagrebu / od 1961. i dalje/, Pedagoški tečaj pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu, Katehetska ljetna škola pri Vijeću BKJ za katehizaciju, tjedan za svećeničku duhovnost pri Vijeću BKJ za kler, redovnički tjedan u organizaciji VVRP i UVRP, savjetovanje redovničkih odgojitelja i odgojiteljica, tečajevi Obiteljskog instituta u Zagrebu, pokušaji intenzivnijih oblika duhovnih vježba, specifična služba koju evangelizatorima, svećenicima i drugima, nudi FAKS katehetsko-pastoralnim seminarima; usluge tiska i crkvene izdavačke djelatnosti, i slično.

9.- Gledajući obilje već pokrenutih inicijativa i obujam rada, smatra se da je došlo vrijeme da se poduzmu koraci kako bi se u biskupijama i redovničkim zajednicama i na općem planu došlo do organiziranih oblika permanentne formacije, kako to traže smjernice crkvenoga učiteljstva. Potreba permanentnog profesionalnog formiranja i u tom smislu stalnog posuvremenjivanja intelektualnog, duhovnog i pastoralno-profesionalnog rada, ocjenjuje se kao izraz temeljne odgovornosti u svećeničkom zvanju.

10.- U tu svrhu nužno je u svakoj biskupiji i redovničkoj zajednici odrediti jednu osobu koja će biti zadužena za programiranje i trajno unapređjivanje takve formacije. Zato predlažemo da odgovorni što prije imenuju bar jednu prikladnu koja će se, poželjno i s punim radnim vremenom, posvetiti tom zadatku, u smislu okružnog pisma Svete Kongregacije za kler od 4. XI 1969.

11.- Zbog specifičnih zajedničkih prilika i potreba kod nas mora se misliti na okupljanje sila na međubiskupijskom i nacionalnom planu. U tom smislu smatramo da je već sada moguće:

a/ Na metropolitanskom planu ove godine održati susret biskupa, povjerenika za permanentnu formaciju / o kojima u točki 10/ i predavača na bogoslovskim učilištima dotične metropolije, radi proučavanja i programiranja načina daljne naobrazbe svećenstva;

b/ Oblikovati uži radni odbor, na pr. pri Vijeću BKJ za kler, koji bi razmatrao mogućnosti da se na općenitijem planu kod nas ostvare zamisli permanentne formacije, koju iziskuju dokumenti Crkve; prvenstvena bi mu svrha bila stvarati konkretne provedbene prijedloge, koji odgovaraju našim prilikama;

c/ Predlažemo da se iduće god. 1977. na proljetnom susretu biskupa i svećenika temeljito razmotri problematika trajne formacije u Crkvi.

III.- OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 391/1976.

XXX SVJETSKI DAN SVEĆENIČKOG POSVEĆENJA

Congregatio sacerdotalis Filiorum Cordis Jesu /Trento, Via Giardini 36/ poziva i ove godine kao i ranijih svećenike cijeloga svijeta, da uz blagdan Presv. Srca Isusova obnove u sebi odluku i uznastoje oko vlastitoga posvećenja.

Za ovu - 1976. - godinu predlažu kao temu duhovne obnove:

PREZBITERI PO DUHU SVETOM

TRAJNI ČAS DUHA

Duh Sveti "neprestano" govori svakome vjerniku u čitavoj Crkvi. Zato ona brižno osluškuje "dah Duha" da zamijeti gdje Bog govori i očituje se.

Ta se činjenica shvaća bilo teološkom refleksijom bilo iskustvom vjernika: od jedne "ekleziocentrične" pažnje dolazi se do "kristocentrične" pozicije u posebnoj vezi s "darom Duha" obećanim od Krista a poslanim od Oca.

Znaci te posebne osjetljivosti uzimlju se iz različitih karizmatičkih, pentekostalnih pokreta; iz želje za molitvom, kontemplacijom i iz osvješćivanja u Božjem narodu o njegovoj suodgovornosti na putu Crkve i zato je potrebno zapaziti "Duh" u svakom njegovom očitovanju. Sama kontestacija, kao poticaj na utvrđivanje istinitog, zamašan je glas u kojem se očituje "Duh Gospodnji".

Pokazuje se potreba Krštenja u Duhu kako bi se oživjela osjetljivost na "duh Božji" i otkrivao u trenutnoj stvarnosti Bog koji govori, te se shvatilo povijest mjestom riječi Gospodnje.

Crkva je pozvana na novu kupelj u Jordanu i na iščekivanje Duha, kao i Crkva sakupljena u dvorani posljednje večere /Dj 1,4-5/, kako bi pronalazila Gospodina koji rađa svoju djecu i time otkrivala samu sebe u svojoj najvlastitijoj dimenziji, po utvrđivanju istinitog u svjetlu Duha. Vjerujući Duhu Svetom koji je Gospodin i daje život, Crkva obnavlja snagu i kroči sigurnijim korakom.

KRIST NAM ŠALJE SVOGA DUHA

Živjeti trajnu prisutnost Duha Svetoga, biti kršćanima i prezbiterima po Duhu Svetom nije neka prolazna moda, nego precizni zahtjev koji proizlazi iz stvarnosti krštenja, potvrđen u sakramentima i izričito označen službom u sakramentu sv. Reda.

Obećanje Gospodinovo da će svoju Crkvu ispuniti svojim Duhom nuka nas da ostanemo u iščekivanju /Lk 24,29/ i da neprestano tražimo Duha /Lk 11, 13/.

Primanjem "Duha Svetoga" uvodi se u "svjedočenje": "... bit ćete mi svjedoci..." /Dj 1,8/ i to je razlog da, ispunjeni Duhom Svetim, narod Božji i njegovi prezbiteri evangeliziraju svijet i svjedoče bez straha, rječito, Krista /Mt 10, 16, 20/. U tom svjedočenju, Duh postaje glas onih koji navještaju Riječ i učitelj vjere /Iv 1, 26/. A u poteškoćama navještanja Duh postaje "Tješiteljem".

Tom vjerom, prvotna se Crkva pokrenu i nadahnu ostvarujući snažno iskustvo Duha /Dj, 6-7/ i, iako malena i siromašna, u dijaspori, progonjena, bila je moćna i djelotvorna kao svjedok Duha i jaka u "duhu Božjem" poput Stjepana.

Apostoli, oblikovani Duhom Svetim, propovijedaju Riječ i svjedoče; osluškuju Duha koji govori, potiče, ispravlja; i djeluju ne po "svjetsku", nego, u odlukama od najveće važnosti, uskladjuju se s Duhom /Jeruz. Sabor: Dj 15, 28/. Vjerni su Kristovu Evandjelju i paze na ono što "Duh govori Crkvama" /Dj 2, 7/. Pokreću se i djeluju "ispunjeni Duhom Svetim" /Dj: passim/, svjedoče Duha koji je ljubav, istina, darivanje: svaki od njih postade darom Duha braći.

DUH U CRKVI

Unutar Crkve se razvija posebna osjetljivost na Duha savjeta i vođe. Doista je trenutak Duha.

Gospodin se očitovao i očituje kroz stoljeća na prikladan način obzirom na prijemljivost vremena i mjesta; danas mi osjećamo užurbano jednu specijalnu zamjetljivost Duha koji vodi Crkvu i sve osobe prema Kraljevstvu, na putu koji hoće Gospodin Bog.

Tako Crkva, potaknuta Koncilom i poviješću, nastoji svjedočiti većom evidentnošću Duha da bi bolje prosjevala Evandjelje. Zato je Gospodin potiče na jedan put manje kolebljiv, manje spor posredstvom događaja povijesti koji su znaci Duha: pentekostalci, karizmatičari, katekumenske grupe, pobune siromaha.... Duh je Sveti onaj koji čisti i posvećuje cijelu Crkvu i zato oblikuje:

- Crkvu koja se oslanja više na Duha nego na strukturu;
- Crkvu ne privezanu uz vlast i privilegije, nego slobodnu;
- Crkvu koja ne pribjegava Duhu da bi zanemarila čovjeka.

Crkvu, dakle, Duha, koja se institucijom služi samo toliko koliko joj pomaže bolje i više svjedočiti Gospodina.

PREZBITERI PO DUHU

Duh je moćni stimulans života i prezbiterijalne službe /PO 7, 12, 15, 16, 17, 22/.

Svećenik pridaje posebnu pažnju Duhu i primljenim karizmama da bi bio na svoj način "dar" braći, tijelo Crkve i Krista / 1 Kor 12, 26-27/.

Svećenik ima još jedno posebno osvjedočenje vjere u Duhu Svetom pridošlo u nj Krštenjem, prije posvećenja, u crkvenom životu koji je trajni čas Duha i u Redu, specifični dar službe.

Posjedovan od Duha on je očišćen i oslobođen umanjujući se po kriterijima "svijeta" da bi postigao evandjeoski mentalitet, Kristovo mišljenje / 1 Kor 2, 16/.

On je prosvjetljen Duhom i Riječju i liturgijom učinjenom ljubavlju, u stanju je utvrđivati u vjeri i učvrstiti braću /Lk 22, 33/.

Uzet, obuhvaćen, vodjen Duhom, on mu je na raspolaganju /DJ 20, 22/.

Živeći po Duhu, oboružava se oružjem svjetla /Rim 13, 12/ i svjedoči ga snažno, dosljedno, bez popuštanja "tijelu" /Rim 8, 4/.

Živeći po Duhu, prezbiter donosi plodove svjetla, dobrote, pravde i istine /Ef 5, 9/. On bježi od onog što onesposobljuje za čisto primanje Duha i proizvodi protusvjedočenje /Gal 5, 16-25/.

Svećenik po Duhu ide stoga do biti Evandjelja prema kriterijima "blaženstava"; dimenzija vjere jest temelj svakog prosudjivanja i tumačenja stvarnosti; djeluje po Duhu, ali nije stran "materiji", povijesti: nije beztjelesan; čini od sebe prostor za djelovanje Duha i daje mu mjesta; vodjen Duhom osposobljuje se za proricanje u nepreviđivostima ljudskoga zbivanja i povijesti i oboružava se za dosljedno svjedočenje; otvara se Duhu koji govori na tisuće načina, na tisuće mjesta i u tisuće glasova...

BUDIMO POSTOJANI U VJERI I U DUHU SVETOME

Znak je svjedočenja, očitovanja Krštenja koje je u nama, što smo od njega poslani, s njim u skladu.

Znak je da on u poteškoćama i mukama postaje svjetlom, toplinom, odvažnošću, snagom, životom... Svi smo pozvani na svetost /LG 5/; to je djelo Duha Svetoga. Dajmo se prožimati, čistiti, prati, posjedovati da ne gušimo "duha Božjega", da ga ne ugasimo.

Znak je molitve jer se u Crkvi ljubi prisutnost Boga Tješitelja u našim tjeskobama i našim radostima.

MOLITVA:

... znat će narodi da sam ja Gospodin kad pokažem svoju svetost u Vama....

Uzet ću vas od naroda, skupit ću vas iz svih zemalja i dovest ću vas u vašu postojbinu.

Poškropit ću vas čistom vodom i bit ćete očišćeni. Očistit ću vas od svih vaših idola.

Dat ću vam novo srce, i nov ću duh udahnuti u vas; Iščupat ću iz vas srce kameno i dat ću vam srce od mesa.

Stanovat ćete u zemlji koju dadoh vašim ocima; vi ćete biti moj narod, a ja ću biti vaš Bog. Amen!

Preporučujemo svim našim svećenicima u obje biskupije, da u mjesecu lipnju ili srpnju obave svoju bilo pojedinačnu bilo zajedničku rekolekciju po temi koju je predložila Svećenička Kongregacija iz Trenta za XXX Svjetski dan svećeničkoga posvećenja.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 392/1976.

PROSLAVA PAPINA DANA U BISKUPIJI

Na 21. lipnja ove godine pada obljetnica IZBORA Pape Pavla VI za Vrhovnog Svećenika Katoličke Crkve, "koga Gospodin neka još mnogo poživi", a 30. lipnja godišnjica "CORONATIONIS".

Vanjska proslava Papina dana u našim biskupijama ima se održati po svim župama i crkvama u nedjelju dne 4. srpnja 1976. Taj dan glavna sv. Misa s narodom ima se služiti prema formularu koji se nalazi u "Rimski Misal" broj IV /Prigodne i obredne sv. mise.../, na obljetnicu krunidbe Pape, propovijed ima se održati o Papinstvu, a na koncu sv. Mise TE DEUM sa posebnom molitvom za Sv. Oca.

Preporučujemo da se i na godišnjicu izbora i krunidbe u svim Misama dodaju u molitvi vjernika posebni zazivi za Sv. Crkvu i Sv. Oca, posebno to vrijedi za nedjelju 4. srpnja, kad će se vanjskim načinom slaviti Papin dan u našim biskupijama.

Vjernicima tjedan dana ranije najaviti s oltara, da će se u slijedeću nedjelju 4. srpnja slaviti u našoj biskupiji Papin dan, pa ih pozvati da u što većem broju dodju na svetu Misu i da se zajednički pomolimo za Sv. Oca, te pozvati ih da se u svojim obiteljima kroz taj tjedan mole za Sv. Crkvu i Sv. Oca.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 393/1976.

PRIMANJE NOVIH KANDIDATA U SJEMENIŠTE

Nalazimo se na koncu školske godine. Mladići koji završavaju osmogodišnje školovanje stoje pred izborom zvanja. Držimo da su svi naši župnici i svećenici dobro iskoristili međunarodni dan molitava za duhovna zvanja, kao i čitav mjesec svibnja, te mladeži više puta govorili o izboru zvanja, pa uz milost Božju njihov trud i rad neće ostati bez ploda. Svaki župnik i kateheta bit će radosni, ako nekoga od mladeži iz župe može preporučiti za koje duhovno zvanje.

Za prijem u sjemenište svaki kandidat treba napisati vlastoručnu molbu, i uz molbu priložiti: 1/ svjedodžbu, ili barem od župnika ovjerovljeni prepis svjedodžbe o uspješno završenom VIII razredu, 2/ rodni list iz državnog matičnog ureda, 3/ krsni list iz župskoga ureda s napomenom o primljenom sakramentu svete Potvrde, 4/ pismeni pristanak roditelja da im sin pohađa školu za spremanje svećenika, te da će doprinositi za njegovo uzdržavanje, 5/ posebni izvještaj župnika o kandidatu i njegovoj obitelji.

Molbe kandidata sa svim potrebnim dokumentima i pisanim izvještajem župnika treba što ranije dostaviti Ordinarijatu, a najkasnije do 20. srpnja t. g.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 394/1976.

REDJENJE DIJECEZANSKIH DJAKONA ZA PREZBITERAT

Obavit će se ove godine u župi JAREK/MOSTARA pod pučkom sv. Misom na blagdan Apostolskih Prvaka Sv. Petra i Pavla, 29. lipnja.

Svećeničko posvećenje primit će slijedeći djakoni:

1/ ZDRAVKO PETKOVIĆ, iz župe Studenci kod Ljubuškog, 2/ IVAN BARIŠIĆ iz Drinovaca, i 3/ JOSIP BEŠLIĆ, iz župe Virk/Posušja.

Redjenike preporučujemo u molitve subraće svećenika i njihovih vjernika po župama.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 395/1976.

RASPORED KAN. VIZITACIJE I DIJELJENJA SV. POTVRDE U TOKU 1976. GODINE

Prema najavljenom rasporedu, do sada je obavljena kanonska vizitacija i podijeljena sv. Potvrda u slijedećim župama:

- 1/ Dne 9. V. 1976. DOMANOVIĆI i DONJE HRASNO,
- 2/ 16.V. 1976. FRENJ-DUBRAVE,
- 3/ 30.V. 1976. STOLAC,
- 4/ 6. VI. 1976. MOSTAR, i ROTIMLJA,
- 5/ 13.VI. 1976. NEUM,
- 6/ 20.VI. 1976. RAVNO i TREBINJE,

U toku narednih mjeseci trebalo bi još obaviti kan. vizitaciju i podijeliti sakramenat sv. Potvrde u slijedećim župama:

- 1/ TREBIMLJA - 27.VI.1976.
- 2/ DONJI GRADAC - 1.VIII. 1976.
- 3/ ROŠKO POLJE - 1.VII. 1976.; 4/ ŠUICA - 3.VII. 1976.,
- 5/ DUVNO - 4.VII. 1976.; 6/ GRABOVICA - 6.VII. 1976.,
- 7/ PRISOJE - 8.VII. 1976., 8/ RAŠELJKE - 9.VII. 1976.,
- 9/ VINICA - 11.VII. 1976., 10/ BUKOVICA - 27.VII. 1976.,
- 11/ SEONICA - 28.VII. 1976., 12/ KONGORA - 29.VII. 1976.,
- 13/ BUHOVO - 22. VIII. 1976.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 396/1976.

GODIŠNJI ODMORI SVEĆENIKA PREKO LJETA

Ljeto je postalo sezona godišnjih odmora. Potrebno je da i župnici i svećenici jedno vrijeme provedu izvan svoje župe u svrhu godišnjega odmora. Župnici i svećenici koji žele i namjeravaju u toku ljetnih praznika, kad nemaju redovite vjeronaučne pouke, nekoliko dana provesti izvan područja svoje župe, a ne mogu na drugi način osigurati sebi zamjenu za redovitu duhovnu pastvu u župi, Ordinarijat je spreman dozvoliti da ih jednu ili drugu nedjelju zamijeni njihov najbliži susjed, pa je spreman tome župniku podijeliti ovlast trinacije za vrijeme dok zamjenjuje susjeda.

Upozoravaju se aktualni župnici na propis kan. 465 § 4 CZ, koji određuje da župnik, koji će više od 6 dana izbivati izvan svoje župe mora imati pismenu dozvolu od Ordinarijata, kojemu mora u molbi predložiti zamjenika za vrijeme svoje odsutnosti.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 397/1976.

DUHOVNE VJEŽBE SVEĆENIKA

U obavijestima ovog broja Sl. Vjesnika donosimo popis gdje će se tokom ljeta održati duhovne vježbe za svećenike. Po propisu kan. 126 CZ dužan je ove godine obaviti duhovne vježbe svaki onaj biskupijski svećenik koji ih nije obavio u zadnje dvije godine, a toplo se preporuča i onima koji su ih prošlih godina obavili, da to

učine u ovoj hrvatskoj jubilarnoj Marijanskoj godini. Svaki svećenik koji negdje izvan dijeceze obavi svoje duhovne vježbe, neka o tome pribavi potvrdu i neka je dostavi kancelariji Ordinarijata.

Nadamo se da će naši svećenici shvatiti najozbiljnije ovu naredbu i želju Ordinarijata, te neće biti potrebno da pojedinačno iznosimo u Sl. Vjesniku imena onih svećenika, koji su dužni obaviti duhovne vježbe u toku godine.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 398/1976.

DIJECEZANSKO HODOČAŠĆE U SOLIN

Prvotno je bilo zakazano da biskupijsko hodočašće podje u Solin 18.VII. Nije se tada moglo predvidjeti sve zapreke, te se moralo hodočašće premjestiti na dan 25.VII. Iako i taj dan za neke ima zapreke /sv. Jakov, mlade mise.../, neka ipak toga dana podju na hodočašće sve župe kojima je moguće, a koje ne mogu toga dana, mogu izabrati jednu nedjelju u kolovozu.

Iz svih župa naših biskupija može se istoga dana poći u Solin i istoga dana navečer vratiti se natrag. Zato nije potrebno da se za bilo koga traži noćenje, niti da se organizira prijevoz preko agencija. Svaka župa za sebe ili više njih zajedno neka unajme autobus /na vrijeme!/, a hranu mogu hodočasnici ponijeti sa sobom.

Na dan hodočašća u 9 sati ujutro Biskup-Koadjutor će voditi hodočasnike koji budu htjeli po solinskim ruševinama počevši od Manastirina. Do Manastirina se dodje nakon 800 m od raskršća cesta prema Trogiru i Klisu trogirskom cestom.

U 11 sati je koncelebracija pred crkvom Gospe od Otoka. Četvrt sata prije molit ćemo krunicu. Svećenici za koncelebraciju neka ponesu amikt, albu, pojas, štolu i III kanon.

Kod župskog ureda Solin mogu se nabaviti dva vodiča: liturgijski i povijesno-arheološki, a također i hodočasnička medalja uz cijenu od 70,00 ND.

Umoljavaju se župnici da upozore vjernike-hodočasnike, da ne bi bilo povoda kakvim teškoćama ili neredima na putu i u Solinu.

Mostar, dne 15. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

IV.- O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- Biskupijsko hodočašće u RIM za beatifikaciju
O. Leopolda - Bogdana Mandića / 30.IV. do 4.V. 1976./.

Ovogodišnje hodočašće na nacionalnoj bazi nije uspjelo onako kako smo očekivali, i kako bi se dolikovalo radi proslave beatifikacije našeg sunarodnjaka. Datum je beatifikacije dosta kasno fiksiran, a oni koji su bili voljni ići na hodočašće, već su se izredali bili prijašnjih godina. Teško je išlo sa prikupljanjem hodočasnika i u Hercegovini kao i u drugim biskupijama. Ipak sa zakašnjivanjima skupilo se iz Hercegovine 35 hodočasnika /najviše iz Studenaca, 8/ a priključilo se je iz drugih biskupija 15 hodočasnika, i tako se ipak napunio autobus. U zadnji čas javio se lijep broj onih, koje nismo mogli primiti, jer su bila mjesta popunjena.

Hodočašće je organizirao Biskup-Koadjutor i unajmio autobus uz cijenu od 180.000 SD za pet dana, uz puni pansion. Sve je proteklo lijepo i na opće zadovoljstvo.

Hodočašće su predvodili oba naša Biskupa, a sudjelovalo je u hodočašću 9 svećenika, 9 časnih Sestara, ostalo: pola muškarci, a pola ženski hodočasnici.

Krenuli smo iz Mostar 30. travnja izjutra, i u 8 sati imali smo sv. Misu u crkvi Gospe od Otoka u Solinu. Obnovili smo uspomene na sveto tlo, bazilike i grobove svetih salonitanskih mučenika i kolijevke hrvatskog kraljevstva Solina, Klisa i Bijača, gdje su stolovali naši sveti hrvatski knezovi i kraljevi. Ručak u Posedarju na morskoj obali / pečena janjetina do mile volje i lijepog vina za okrepu tijela nakon molitve i meditacije/. Navečer večera u luksuznom hotelu iza Trsta. Ujutro rano u Padovu. Sv. Misa na grobu o. Leopolda Mandića u maloj kapelici gdje počiva njegovo tijelo uz sobicu, gdje je dugi niz godina ispovijedao i stekao slavu nebesku i čast oltara na zemlji. Prvi je dan svibnja, pa smo uz grob blaženika koji je tako neobično častio Gospu, obavili posvetu preč. Srcu Marijinu. Hodočasnici su htjeli dobrim ocima Kapucinima pokupovati sve suvenire. To je prvi dan, novci svrbe dlanove. Zatim posjet i molitva na grobu sv. Ante Padovanskoga. Za sve neobičan doživljaj. O svecu svega svijeta mnogo su čuli, eto ih sada na njegovu grobu, oko njegova oltara. Opet kupovina suvenira. Na trgu pred bazilikom sv. Ante susrećemo autobus iz Poljica kod Splita, odakle su bili pretci O. Leopolda. Oni su cijelu noć putovali.

Ručali smo u Apeninima, na svježem zraku, na vijaduktima po kojima se penje divljenja vrijedna "Strada del Sole". Putovanje do Rima bilo je veoma ugodno uz pričanje uspomena iz povijesti Italije i Rima, uz molitvu i pjesmu. Cule su se i diple svako malo vremena. Oko 5 sati popodne stigli smo bez grješke u Rim i do bazilike s. Paolo fuori le mura, gdje nam je blizu bio pansion. Lako smo se i ugodno smjestili i još do večere izišli smo vani. Za stolom smo imali susjede Švicarce. Bila je upadna razlika u vanjštini između bogatih Švicaraca i našeg jednostavnog svijeta iz Hercegovine. Ali je bilo srdačno. Jedni drugima zapjevali smo da se pokažemo, pljeskom smo pohvalili jedni druge, a tko je bio bolji nismo glasno kazali.

Sutradan, 2. svibnja, dan beatifikacije. Imali smo ulaznice za sjedenje, a to je bilo važno, inače bi svečanost mjesto dva i po sata izgledala još dulja.

Susret sa Sv. Ocem, pogledom, klicanjem i mahanjem bio je srdačan, za većinu prvi i nezaboravni doživljaj. Sveti je Otac izabrao da osobno služi sv. Misu beatifikacije, što rijetko čini. To je čast za o. Leopolda i za nas Hrvate. Kada je Papa izgovorio riječi beatifikacije, na pročelju bazilike sv. Petra pokazao se lik malog i poniznog o. Leopolda, simbolično podignut nad trgom sv. Petra, odakle Sv. Otac obično podjeljuje svoj blagoslov "Urbi et Orbi". Osjećala se svečanost toga časa afirmacije tihog sveca ispovijedi i ispovjedaonice, i **sina** našeg hrvatskog naroda. Šteta, da se tu našlo prilično mali broj Hrvata, a i vjernika iz drugih narodnosti ne baš mnogo. Na prikazanju veoma lijepi i ukusno odjeveni darovatelji u narodnim nošnjama iz raznih krajeva Hrvatske prinijeli su Sv. Ocu simbolične darove.

U 12 sati Sv. se Otac po običaju pokazao na prozoru svoje radne sobe, izmolio Angelus i uz mali nagovor podijelio prisutnima svoj blagoslov. Čini se, da je u podne bilo više ljudi na trgu sv. Petra nego li za vrijeme same beatifikacije.

Popodne smo uz odlično i stručno tumačenje vlč. Petra Vrankića obišli rimske glavne crkve i sveta mjesta / Santa Scala, Sv. Klement, Marmetinska tamnica, Forum, Kolosej i drugo/. Dan je bio prebogat doživljajima.

Sutradan još jedan izvanredan doživljaj: katakombe i kupola sv. Petra. Neki su se popeli na sam vrh kupole, odakle se pruža veličanstveni pogled na vječni grad. Bilo je i slobodnog vremena za kupovinu suvenira i sl. dobro smo i jeftino kupili lire.

Petoga dana ugodna vožnja preko Apenina za Pescaru, pa onda trajektom preko plavog Jadrana u Split. Bilo je nekoliko hodočasnika koji su prvi put plovili morem. A more je na momente bilo, što no je riječ, mirno kao ulje, a dan prekrasan. Na brodu smo imali lijepi ručak. Bilo je tu i splitsko i šibensko hodočašće. Profesor K., izvrstan pjevač i harmonikaš, rastegao je harmoniku i cijeli je salon odjekivao od crkvenih /Zdravo Djevo... Do nebesa.../ i narodnih pjesama. Ispjevasmo i: Duni vjetre, malo sa Neretve, pa rastjeraj maglu po Mostaru, da ja vidim novu katedralu, ne bi li se ona sagraditi dala, kakva bi se katedrala zvala, kad se ne bi sagraditi dala....". Bilo je veselo.

Na povratku carina! Počelo je s minucioznim pregledom, ali nitko nije bio ranjen, sve je dobro prošlo i sveti suveniri i farmerke... A onda u autobus i prema Mostaru...

Bilo je lijepo, ugodno, cijelog puta smještaj i hrana bez prigovora. Duhovna okrepa još bolja. Šteta što se ljudi tako teško i sporo odlučuju na ovakva hodočašća, a kada se vraćaju, nemaju riječi da se nahvale ljepotom doživljaja.

Sredinom srpnja ide II hercegovačko hodočašće u Rim i Lurd, 12 dana za 260.000 SD, niti 22.000 SD dnevno, puna opskrba i putovanje udobnim autobusom, air condition. Na izletima i hodočašćima u organizaciji turističkih agencija dnevno se plaća 40.000 SD i više. Ove godine je autobus od 55 sjedala popunjen skoro isključivo hodočasnici iz Hercegovine. Nadamo se, ako Bog da, da će biti veoma lijepo.

Iz bilježnice O. Koadjutora, Mons.
Pavla Zanića.

2.- Raspored duhovnih vježbi za svećenike tokom ljeta 1976.

a/ U Nadbiskupskom Bogoslovnom sjemeništu, u Zagrebu, Kaptol broj 29, održat će se jedan turnus Duhovnih vježbi, i to:

od 13. do 16. rujna 1976.

Prvi dan označuje početak Duhovnih vježbi navečer, a drugi dan označuje završetak navečer.

Učesnici neka najave svoj dolazak barem 8 dana prije početka na adresu: Rektorat Nadb. Bogoslovnog sjemeništa, 41000 ZAGREB, Kaptol broj 29.

Za stan, hranu i ostale troškove za sve dane treba platiti iznos od 300,00 ND.

b/ U Centralnom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu tokom ljeta 1976. održat će se dva turnusa duhovnih vježbi:

1/ od 23. do 27. kolovoza,

2/ od 13. do 17. rujna 1976. Voditelj duhovnih vježbi bit će O. Vinko Mioč, D.I.

Prijave slati na: Rektorat bogoslovskog sjemeništa, 71000 Sarajevo, Svetožara Markovića 7/I.

c/ Bogoslovsko sjemenište Djakovo, dva turnusa:

1/ od 20. srpnja uvečer do 24. srpnja ujutro,

2/ od 23. kolovoza navečer do 27. kolovoza ujutro. Duhovne vježbe vode Oci Isusovci. Troškovi opskrbrnine za sva tri dana iznose 300,00 ND.

Prijave slati: Bogoslovsko sjemenište 54400 DJAKOVO,

d/ U svećeničkom domu u Opatiji tokom ljeta ne drže se duhovne vježbe za svećenike, a na jesen, održat će se svaki mjesec po jedan turnus duhovnih vježbi za svećenike, kako smo to javili u prošlom broju Sl. Vjesnika broj I, str. 29.

Druga sjemeništa nisu do završetka ovoga broja Sl. Vjesnika objavila, da li će se u njima držati koji turnus duhovnih vježbi za svećenike. Posebno to vrijedi za Split, u kojem će se tokom ljeta održati mnogi svećenički sastanci u okviru proslave hrvatske jubilarne Marijanske godine.

3.- Razni sastanci svećenika tokom ljeta:

a/ Ljetna katehetska škola u Splitu, od 6. srpnja / 8,30 sati/ do 15. srpnja /12 sati/ 1976. Okvirna tema škole jest: KOMUNICIRANJE PORUKE I ISKUSTVA VJERE U SUVREMENJOJ KATEHEZI. Katehetska ljetna škola održat će se u Centralnom bogoslovskom sjemeništu, Split, Zrinjskoga broj 19. Raspored i potanje upute mogu se dobiti kod Rektorata centralnog bogoslovskog sjemeništa, ili na adresu: Božo Bulat, 58001 SPLIT, Zrinjsko-Frankopanska 19, pp. 248. Upisnina za sudjelovanje u školu iznosi 200,00 ND, a puni pansion dnevno 110,00 ND. Rok prijave 30. lipnja 1976.

b/ IV SIMPOZIJ O SVEĆENIČKOJ DUHOVNOSTI

Od 3. do 5. kolovoza 1976. održat će se u Centralnom bogoslovskom sjemeništu u Splitu u organizaciji Vijeća BKJ za kler. 3. kolovoza u 8,30 h otvorit će Predsjednik Vijeća šibenski Biskup simpozij, i toga prijedpodneva održat će predavanje prof. Dr. Anton Strle: Bitnost ministerijalnog katoličkog svećeništva.

Nakon predavanja odmor od 30 minuta, a zatim rad u grupama /3 - 4/ u raznim vidovima na temelju predavanja...

Toga dana popodne u 16 sati predavanje O. R. Brajčića D.I.: SVETOST OSTVARENA KROZ SVEĆENIČKU SLUŽBU, u 19 sati koncelebrirana sv. Misa biskupa i svećenika uz sudjelovanje vjernika u crkvi Gospe od zdravlja /Da bi svećenik mogao koncelebrirati treba sa sobom ponijeti naglavnik, albu, pojas, štolu, kaležnjak, kanon./.

Drugi dan simpozija u 7 sati polazak autobusima u Solin, do 9 sati razgledavanje solinskih Manastirina, u 9 sati u crkvi Gospe od Otoka referat biskupa Mons. Žanića: OBITELJ I SVEĆENIČKO ZVANJE. U 12 sati koncelebrirana sv. Misa i povratak u Split.

U 16 sati toga dana referat O. Šimuna Šipića O.F.M. pod naslovom: ODNOS PREMA REDOVNICIMA.

Trećega dana, 5. kolovoza u 9 sati predavanje prof. Živana Bezića: Svijest osobne odgovornosti pred Bogom, pred subraćom i pred zajednicom vjernih.

U 16 sati rezolucije na temelju predavanja i prijedloga radnih grupa. Nakon toga POKORNIČKO BOGOSLUŽJE, ispovijed, koncelebrirana Misa u sjemenišnoj kapeli.

U malom i bogoslovskom sjemeništu osigurano je 200 kreveta za noćenje, a sjemenište osigurava i puni pansion uz od 360,00 ND. U ovu cijenu nije uračunata boravišna taksa, prevoz autobusima do Solina i natrag.

Prijave slati na: Rektorat Centr. Bogoslovskog sjemeništa, 58001 SPLIT, Zrinjskoga broj 19. pp. 248.

U oglasu Vijeća za kler pri BKJ, njegov Predsjednik Mons. Josip Arnerić piše slijedeće:

" Pozivlju se braća svećenici iz svih dijeceza naše zemlje da prisustvuju ovom SIMPOZIJU O SVEĆENIČKOJ DUHOVNOSTI kojemu je svrha da još više produbimo naše svećeništvo i učvrstimo naše svećeničko zajedništvo.

Ovaj naš svećenički susret stavljamo pod zaštitu Marije, majke svećenika".

c/ REDOVNIČKI TJEDAN U SPLITU, u organizaciji Vijeća Viših redovničkih Poglavarica i Unije Viših redovničkih Poglavarica održat će se u Splitu od 31.VIII. do 2.IX. 1976. Tema tjedna:

REDOVNICI U MJESNOJ CRKVI.

Detaljno razradjen program tjedna objavit će se naknadno, a krajni rok prijave za sudjelovanje: 15.VIII. 1976. Sve prijave, informacije i uplate na adresu:

Tajništvo VVRJ, 41000 ZAGREB, Miškinina 31. Ulaznica 50,00 ND, potpun pansion u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu 120,00 ND dnevno, samo ručak 50,00 ND.

Sastanci svećenika tokom ljeta zgodna su prigoda, da svećenik poveže i svoj godišnji odmor sa kojim sudjelovanjem u jednome od svećeničkih sastanaka, tako da se može duhovno osvježiti i tjelesno odmored vratiti u svoju župu i plodonosno raditi među vjernicima sebi povjerenima!

x x x x x

Zamoljeni, preporučujemo:

Dr. Juraj Kolarić, KRŠĆANI NA DRUGI NAČIN. Ovom knjigom pisac, prof. na Katol. Bogoslovnom Fakultetu u Zagrebu, popularno-teološkim načinom obrađuje postanak, razvoj, naučavanje i današnje stanje raznih kršćanskih zajednica - sljedbe. Knjiga obuhvaća 192 str., cijena 50,00 ND. Naručuje se kod: Uprava lista "Veritas", 41000 Zagreb, Miškinina 31.

4.- Važna obavijest i zamolba Dubrovačkog Biskupa:

Biskupski Ordinarijat u Dubrovniku pod svojim brojem 252/1976. od 7. lipnja o. g. poslao je slijedeću zamolbu i obavijest Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru i molio, da se to na prikladan način saopći svim župnicima naših biskupija, posebno župnicima u mrkanjsko-trebinjskoj biskupiji u vezi s pripuštanjem mladeži na Sakramenat sv. Potvrde.

U citiranom dopisu Bisk. Ordinarijata u Dubrovniku medju ostalim stoji slijedeće:

" Već niz godina, a pogotovo nakon stupanja na snagu novog Reda Potvrde, u ovoj se dijecezi, u okviru pastoralnih nastojanja usmjerenih na efikasno uzdizanje istinskog vjerskog života, provodi i jedinstvena pastoralna akcija u vezi s pripuštanjem kandidata sv. Potvrdi.

Ta pastoralna akcija, diktirana konkretnim vjerskim prilikama i potrebama ove dijeceze, uključuje i određene zasebne komponente, kao i zasebne kriterije za pripuštanje kandidata, nužne u ovoj dijecezi...

Događja se, međjutim, da pojedinci, a gdjekad i pojedine skupine vjernika, iz ovog ili onog razloga, žele mimoići ili jednostavno izigrati najnoviju pastoralnu praksu, uzakonjenu i obvezatnu u ovoj dijecezi, te, u takvim slučajevima, pribjegavaju pokušajima da svoje dijete krizmaju u kojoj drugoj, najčešće bližoj, dijecezi, i tu se - kako je ustanovljeno - nadje gdjekada pojedini župnik koji ne zatraživši prethodno od vlastitoga kandidata župnika ni tzv. "Krizmene cedulje" pa čak ni bilo kakva podatka o dotadašnjoj vjerskoj praksi kandidata i o njegovoj stvarnoj pripravljenosti za dostojno primanje Potvrde, na dan krizme u svojoj župi uvrsti takova pri- došlog kandidata medju vlastite potvrdjenike i omogućiti mu da, zajed- no s njima, bude krizman.

Ovakvim neodgovornim postupkom i "izlaženjem ususret" pojedini- nog župnika druge dijeceze... dugogodišnji naponi tolikih naših čestitih župnika, a i sva naša zajednička, za nas sve važna i presud- na, pastoralna akcija u vezi sa sakramentom Potvrde, bivaju neopravda- no kompromitirani i minirani.

U vezi s ovim, a u smislu kan. 783 § 1 CIC, slobodan sam priopćiti preč. Naslovu da - izuzevši slučajeve smrtno opasnosti - izričito i najozbiljnije zabranjujem da u kojoj drugoj dijecezi bude pripušten sv. Potvrdi bilo koji kandidat s područja dubrovačke bisku- pije, koji ne bi imao, osim tzv. "Krizmene cedulje" izdane od vlasti- toga župnika, još i posebnu pismenu dozvolu za primanje Potvrde u drugoj dijecezi potpisanu od mene ili od moga generalnog vikara i providjenu žigom Biskupskoga Ordinarijata u Dubrovniku....".

Frenoseći ovu obavijest i zamolbu Dubrovačkog Biskupa svim našim župskim uredima, nadamo se da će je svi naši svećenici najozbilj- nije shvatiti, vjerno je obdržavati, te neće biti potrebno da je i ovdašnji Ordinarijat ponovi u formi stroge zabrane odnosno odredbe.

x x x x x x

Preporučujemo:

IVAN IVOVICHES, VJEČNI ZALJUBLJENIK, poruka sv. Franje Asiškog braći i suvremenom svijetu, Zagreb, 1976. Cijena 60,00 ND. Naručuje se: Uprava lista "Veritas", 41000 ZAGREB, Miškinina 31.

"Ovaj životopis sv. Franje Asiškog napisan je i objelodanjen na želju, uz suglasnost i pod pokroviteljstvom svih provincijala i provincijalki naših franjevačkih zajednica, u povodu 750. obljetnice smrti svetog Utemeljitelja!"

5.- RAD NA GRADNJI NOVE KATEDRALNE CRKVE U MOSTARU

Gradjevinsko poduzeće "Hercegovina", OOUR "Visokogradnja" iz Mostara zadnjih je mjeseci vrlo dobro i angažirano radilo na izvođenju gradjevinskih radova nove katedralne crkve u Mostaru. Već je izlivena armirano-betonska donja podna deka glavne aule crkve i prva etaža pratećega kancelarijsko-stambenog objekta.

Budu li osigurana potrebna financijska sredstva, crkva bi po predviđanju stručnjaka u toku ove godine mogla biti pokrivena, a po tom slijede nužni radovi na unutrašnjem uređenju crkve i njezine okoline, što se traži za dobivanje privremene uporabne dozvole objekta crkve.

Ne bude li nekih zapreka sa strane, G.P. "Hercegovina", OOUR "Visokogradnja" moglo bi završiti svoje pogodjene radove /armirano-betonske i zidarske.../ u toku mjeseca srpnja, a tada bi imalo nastupiti poduzeće s kojim je Biskupija ugovorila izradu i montažu čelične krovne nosive konstrukcije. U toku su pregovori s poduzećima, koja bi mogla preuzeti oblaganje čelične krovne konstrukcije s aluminijskim limom.

Dok s udivljenjem čitamo o veoma velikom odzivu vjernika i dobročinitelja za popravak krova zagrebačke katedrale, dotle moramo istaći da i naše župe, naši svećenici i vjernici bilo iz Hercegovine bilo sa strane doduše doprinose, ali u daleko manjoj mjeri za gradnju nove katedralne crkve i pratećeg kancelarijsko-stambenog objekta.

Ordinarijat je najavio, da će izdati posebni BILTEN kao prilog Službenom Vjesniku o gradnji nove biskupske crkve u Mostaru, ali uz najbolju volju, nije to bilo moguće urediti da bude već objavljen uz ovaj broj Sl. Vjesnika. Stoga, za sada, privremeno, ovdje registriramo imena nekih dobročinitelja nove katedralne crkve u Mostaru, s tim da ćemo to sve proširiti i ponoviti u najavljenom Biltenu, koji ćemo nastojati izdati na jesen.

Od zadnjeg broja našega Sl. Vjesnika dale su svoj zajednički prilog slijedeće naše župe iz Biskupije:

STOLAC, 565.000 SD. plus 100 DM / ranije: 1,310.000 SD plus 300 DM/; DREZNICA, 215.000 SD, /ranije: 1,330.000 plus 100 DM/; ROTIMLJA: 296.000 SD /Ranije: 1,000.000 SD/; PRISOJE: 1,400.000 SD, plus 250 DM; GRABOVICA: 1,030.000 SD plus 1.320 DM; STUDENCI: 1, 160.000 SD, plus 100 DM; RAVNO: 1,000.000 SD; Župe izvan Biskupije: Župski ured ROGOTIN: 178.000 SD., Župski ured BIKOVO, 100.000 SD? Hrv. Katolička Misija u ULM-u: 1,600 DM, Hrv. Katolička Misija u Freudenstadtu: 3.200 DM;

Pojedinačni neki doprinosi: Braća Zovko, Don Marko i Don Jozo 1.000 Usa Doll. i 450.000 SD., H.H. Ludwig Mödl, Regens Bisk. sjemeništa u Eichstättu: 1.000 DM, sakupljeno u Clevelandu i poslano u Mostar: 10.012,43 Usa Doll., Don Krešo Lauc 100.000 SD, Don Jozo Ivančić I. rata 50.000 SD, Mons. Dr. Marko Jozinović, prepošt vrhbosanskog Kaptola 350 DM, Sestre Milosrdja, Split: 100.000 SD, Sestre Milosrdnice, Medicinski centar Trebinje: 100.000 SD, Školske Sestre u Zrenjaninu / u staračkom domu: / 100.000 SD, Drago Božić, skupio i poslao iz Zap. Njemačke: 410 DM, po 100.000 SD dali su: Franjo Aničić, fotograf iz Mostara, župnik Matija Jezerinac, iz Duge Rese kod Karlovca, Lasta Franjo pok. Pere iz Mostara, Sanković Davorin iz Sarajeva, Vladimir Stivić iz Zagreba, Neda Medak iz Mostara župnik Alojzije Kukec, Lički Osik, Pavica Tocigl iz Splita... Zbog ograničenosti prostora ovog puta ispuštamo imena drugih darovatelja, a svima - navedenima i nenavedenima - Biskupija iskreno i srdačno zahvaljuje i moli Božji blagoslov po zagovoru presvete Bogorodice i Majke Crkve!

6.- Domovinska proslava beatifikacije O. Leopolda Mandića

Održana je 11. svibnja 1976. u zagrebačkoj katedrali, u okviru proljetnog zasjedanja sabora Biskupske Konferencije. Prva dva dana te Konferencije bila su posvećena susretu Episkopata s predstavnicima prezbitera. Iz naših biskupija sudjelovali su: Don Andjelko Babić, župnik iz Stoca, i Don Tadija Pavlović, župnik iz Vira. Svi predstavnici svećenika sudjelovali su s Biskupima u koncelebriranoj sv. Misi, koja je služena 11. svibnja u 18 sati u prisustvu mnogobrojnih vjernika, koji bi ispunili prostranu zagrebačku katedralu, premda je bio obični, radni dan.

O toj proslavi opširnije je izvijestio GK, broj 11/331/ od 30. svibnja 1976. str. 5, pa nije potrebno da ovdje opširnije to ponavljamo.

7.- Mons. MARIO CAGNA, Apostolski Pronuncij u Beogradu, premješten za Ap. Nuncija u Beč, Austrija.

Dnevni tisak i katoličke novinske agencije obavijestile su, da je Sv. Stolica premjestila Mons. Maria Cagnu, s njegove dužnosti Ap. Pronuncija u S.F.R. Jugoslaviji na dužnost Ap. Nuncija u Beč, Austrija.

Dne 12. svibnja o. g. održan je oroštaj u Zagrebačkoj katedrali, što ga je priredio zagrebački nadbiskup i predsjednik BKJ Mons. Franjo Kuharić. U svom oproštajnom govoru Mons. je Kuharić među ostalim rekao:

"... Sv. Otac šalje Vas u Beč kao svoga Nuncija. Prosudjući našim ljudskim mjerilima, to je za Vas promaknuće. Za to Vam čestitamo. Ipak žalimo iskreno što nas ostavljate. U ovom oproštaju želimo Vam ponovno reći da smo u Vašoj cijenjenoj osobi uvijek susretali osobnog predstavnika Sv. Oca. Kao zagrebački nadbiskup mogu Vam izjaviti u ime Crkve u hrvatskom narodu da hrvatski katolici ostaju iskreno privrženi Sv. Ocu. U jubileju tisućgodišnjice svetišta Gospe od Otoka u Solinu i proslave početka našeg pokršćavanja pred trinaest stoljeća naša odanost Petrovom Nasljedniku bit će još više produbljena, jer smo je kao neprekinutu baštinu primili od pradjedova. Naša ljubav prema Papi nije kult ličnosti nego naša vjera da je Vrhovni Pastir Crkve na zemlji, Petar kojemu Isus govori: "Ti si Petar-Stijena..." /Mt 16, 18/; "Pasi jaganjce moje... pasi ovce moje!" /Iv 21, 16/; "... Učvrsti svoju braću" /Lk 22, 32/. Raniti tu našu povezanost s Petrom znači duboko raniti dušu hrvatskih katolika.

Kao predsjednik Biskupske konferencije i kao zagrebački nadbiskup izričem Vam, Preuzvišeni Gospodine, u ovom oproštaju toplu zahvalnost u ime biskupa, vjernika, svećenika i svih redovničkih zajednica za sve ono što ste za nas učinili i s nama pretrpjeli; za sve što ste nam pružili riječju, primjerom i molitvom...

Došli ste među nas kao prijatelj; bili ste među nama prijatelj. Uvjereni smo da ćete nam prijatelj trajno ostati. Budite uvjereni da Vas prati molitva ove Crkve Božje, da Bog po zagovoru Presvete Bogorodice svojim blagoslovom obogaćuje Vaše nesebično služenje Crkvi i čovjeku. Hvala Vam za sve!"

Mons. Cagna odgovarajući na oproštajnu riječ Mons. Kuharića među ostalim je rekao:

"Uskrsnuli Isus Krist dao je Petru i apostolima nalog da naučavaju sve narode ove riječi vječnoga života. Petar u Papi, a apostoli u biskupima nastavljaju ljudima govoriti riječi vječnoga života. Kad se Papa Pavao VI predstavio u Zenevi u Svjetskom vijeću Crkava, reče: "Naše je ime Petar". Tu ne smije biti nikakve dvoznačnosti. Petar je vidljiva glava Crkve na zemlji. To su Rimski biskupi, njegovi nasljednici.

Biskupi sjedinjeni s Papom sačinjavaju crkveno učiteljstvo. S iskrenom vjerom slušajmo što govori Petar, što nas uče biskupi sjedinjeni s Petrom. To će nam pomagati da ljubimo više nego drugi. To će nas učiniti mudrim realistima u životu. Istinom i milošću izgrađuje se novi, bolji čovjek.

Dok ove riječi pozdrava od srca k srcu upućujem svim vjernicima cijele vaše zemlje, posebno želim ohrabriti Crkvu među Hrvatima koja ove godine slavi svoj veliki jubilej... U tom jubileju slavite početak svoga pokršćavanja pred trinaest stoljeća. Kako je velika i blagoslovljena prigoda da još više prođubite svoju pobožnost prema Majci Božjoj, da još više učvrstite svoju vjeru u vašem vjernom, nikada neprekinutom zajedništvu Rimokatoličke Crkve, da vjerom obnovite život kao залог vaše budućnosti... Čestitam vašim biskupima i svima vama, braćo i sestre, vaš jubilej. Molim zajedno s vama za vas i za cijeli vaš narod svjetlost i jakost Duha Svetoga. Neka vam Božja Majka bude uvijek Najvjernija Odvjetnica. Na koncu, molim za cijelu Crkvu u zemlji koju sada ostavljam.

Bog vas blagoslovio i čuvao vas i vaše obitelji, vas, redovnici i redovnice i vaše redovničke zajednice. Posebni Božji blagoslov molim vama, braćo biskupi i svećenici radi vaše velike odgovornosti za Crkvu! Neka vas sve prati Božja ljubav gdje god budete živjeli, radili i trpjeli. Bit ću vam uvijek prijatelj i molit ću za vas noseći uvijek u srcu lijepo sjećanje na vas dobre vjernike, revne svećenike i vjerne biskupe. Srdačna vam hvala za vašu ljubav i poštovanje"

/Prema AKSI, broj 24 /320/76, od
18.VI. 1976./.

8.- Brzojavna čestitka Sv. Ocu Pavlu VI o obljetnici izbora...

Dne 21. lipnja o. g., na dan obljetnice izbora Pape Pavla VI za Rimskog Biskupa i Vrhovnog Poglavarara Katoličke Crkve, dijecezanski je Ordinarij uputio slijedeći telegram Sv. Ocu:

"Sua Santità Paolo Papa Sesto

Vaticano Roma Italia

Anniversarium electionis coronationisque celebrantes Episcopi
clerus fideles Dioecesis Mostar filialem amorem profitentes pro
salute Sanctitatis Vestrae preces Deo offerunt
Episcopus Ciule".

9.- Blagoslov i polaganje temeljnog kamena nove župske crkve u župi Krista Kralja, HUTOVO, mrkanjsko-trebinjska biskupija.

Na 24. lipnja, na blagdan rođenja sv. Ivana Krstitelja, dijecezanski je Ordinarij svečano blagoslovio temelje nove župske crkve i položio temeljni kamen. Čestitamo vjernicima i njihovom aktualnom župniku vlč. Don Bariši, i želimo da rad oko gradnje nove župske crkve što bolje uznapreduje, i da bi je još u toku ove jubilarne Marijanske godine mogli dovesti i pod krov!

x x x x x x x x x x

x x x x x x x x

x x x x

10.- Franjevački General posjetio Biskupe u Mostaru.

Prečasni O. Konstantin Koser, ministar generalis Reda Male Braće boravio je u Hercegovini po drugi puta, u travnju ove godine, od 20. do 23. travnja.

Dne 23. travnja posjetio je naše Biskupe i s njima se zadržao u kraćem razgovoru u vezi provođenja u djelo Dekreta Sv. Stolice "Romanis Pontificibus" od 6. lipnja 1975.

11.- HERCEGOVCI - POBJEDNICI NA VJERONAUCHNOJ OLIMPIJADI MALOG KONCILA

Završavajući ovaj broj Službenog Vjesnika Biskupije saznali smo da je grupa natjecatelja u okviru "Turnir kraljice Jelene" iz naše biskupije, iz župe POSUŠJE na natjecanju u Splitu-Solinu osvojila prvo mjesto u nedjelju dne 20. lipnja 1976.

Pobjednicima iskreno čestitamo kao i svima onima koji su iz naše biskupije sudjelovali u natjecanjima. Posebno čestitamo župniku i kateheti pošt. O. Jozi Zovko, koji je već drugu grupu iz naše biskupije spremio i vodio do pobjede iz vjeronaučne obuke.

Neka sve bude na slavu Božju, duhovno dobro natjecatelja i na poticaj drugima, da i oni što marljivije uče vjeronauk, koji će im služiti kao smjernica u njihovom kršćanskom životu!

12.- Na blagdan Rodjenja sv. Ivana Krstitelja dijecezanski je Ordinarij održao kanonsku vizitaciju i podijelio sv. Potvrdu krizmanicima u župi HUTOVO, a njegov pomoćnik Biskup-Koadjutor služio je pučku sv. Misu u župi UZDOL, vrhbosanske nadbiskupije i tom mu je prigodom aktualni mjesni župnik g. JOSIP LUSIĆ predao za gradnju nove katedralne crkve u Mostaru: 5.000 Austrijskih Šilinga. Toplo zahvaljujemo!

13.- U Zagrebu, od 19. do 22. kolovoza uključivo održat će se u organizaciji Vijeća za obitelj pri BKJ ljetna obiteljska škola. Detaljan program oni koji se interesiraju i žele sudjelovati mogu dobiti na adresi: O. Petar Bulat, D.I. 41001 ZAGREB, Palmotićeva broj 33, pp. 699

14.- Književni oglas: SRCE ISUSOVO I SUVREMENI APOSTOLAT, Zagreb, 1976. Prijevod predavanja Medjunarodnog svećeničkog Kongresa u Paray-le-Monialu i Parizu 13. do 19. rujna 1974, koji je održan pod naslovom: "Štovanje Srca Isusova u svećeničkom životu i pastoralnim potrebama našega vremena".

Najtoplije preporučujemo svećenicima!

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I MRKANJSKO-TREBINJSKE BISKUPIJE

Izdaje, povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru za isključivupotrebu svećenstva navedenih biskupija /Čl. 15 Zakona o štampi/.
Odgovorni urednik: Dr PETAR ČULE, biskup, Mostar, JNA 18.
Umnoženo vlastitim strojevima.

P R I L O G:

SVEĆENICIMA ZA INFORMACIJU I ZA

RAZMIŠLJANJE

JE LI MOGUĆA DEMOKRACIJA U CRKVI?

Mnogi kršćani, osobito među onima koji su zauzetiji u crkvenom životu i djelovanju, uporno zahtijevaju da se Crkva otvori "demokraciji" i poprimi demokratske strukture. Sadašnja Crkva, u njihovim očima, još je previše apsolutistička i autoritarna, a premalo demokratska. U vremenu u kojem je demokracija uvelike priznata kao savršen oblik vladavine i pun poštovanja u odnosu na čovjeka i njegovo dostojanstvo, Crkva koju oni smatraju institucionalno i ideološki autoritarnom ukazuje im se kao sablazan.

"Kršćanin i građanin koji živi u političkoj demokraciji susreće se s jednom Crkvom za koju se čini da je nekako slična apsolutističkoj monarhiji, s uspješnom upravom, ali sa slabim sudjelovanjem građana" /H. Hoefnagels/.

Utoliko više - dodaju - što upute Evandjelja i Novog Zavjeta idu u smislu demokratizacije crkvenog života, a ne autoritarnog apsolutizma i gospodstva uske skupine - hijerarhijske - nad vjerničkim masama.

Stoga sadašnji razvoj demokratske svijesti kao i zrelije i dublje promatranje, u svjetlu Svetog Pisma, naravi Crkve, a osobito naravi crkvenoga autoriteta i njegova vršenja, nalažu, - prema mišljenju mnogih kršćana - demokratizaciju Crkve. Uostalom, ako je demokracija - kako tvrdi H. Bergson - "evandjeoske biti i za pokretača ima ljubav", Crkva ne može ne biti demokratska te za sama demokratska društva uzor u onome što bi ta društva trebala ostvariti.

U Božićnoj poruci 1944. Pijo XII., nakon što je primijetio da "demokratska težnja zahvaća narode i naširoko zadobiva glas i pristanak onih koji idu za tim da uspješnije suradjuju na sudbini pojedinaca i društva", naglasio je:

"Ako će budućnost pripasti demokraciji, bitni će se dio u njezinu ispunjenju ticati religije Krista i Crkve, vjesnice riječi Otkupiteljeve i nastavljalice njegova spasonosnog poslanja. Ona naime naučava i brani istinu, priopćava nadnaravnu snagu milosti da ostvari od Boga određeni red bića i ciljeva, zadnji temelj i upravljačku normu svake demokracije".

"Crkva - dodao je - ima poslanje da svijetu koji je željan boljih i savršenijih oblika demokracije naviješta poruku najvišu i najnužniju, što može postojati: ljudsko dostojanstvo, poziv na Božje sinovstvo" /Discorsi e Radiomessaggi, Roma, 1955, vol. VI, 237-249/.

A s kakvom bi dosljednošću i vjerodostojnošću Crkva mogla naviještati i uzdizati čovjekovo dostojanstvo ako ona sama u svome životu i svojim strukturama ne bi priznavala takvo dostojanstvo?

A kako bi to ona mogla činiti kad ne bi ona sama postala demokratska, odnosno uzor demokracije?

x x x x x x

Ovdje se dakle postavlja pitanje: može li Crkva postati demokratska?

Bilo je u prošlosti onih koji su to nijekali. Benedikt XV izjavio je 16.XII 1920. da je

"zauvijek nemoguće da Sveta Stolica odobri uvođenje demokratskih novotarija u Crkvu što ih neki uporno zahtijevaju" / AAS, 12, /1920/, 587./.

To se izravno odnosilo na pitanje svećeničkog beženstva, ali je njegova tvrdnja imala širi opseg. Prema mnogim teolozima demokratska struktura ne bi bila unutrašnje usvojiva od Crkve, unatoč tome što je ona povijesno usvojila sve druge državne strukture. Piše na pr. C. Bauer:

"Od svršetka starog vijeka Crkva u svoj unutarnji institucionalni organizam preuzima sve političko-državne strukture, proširuje ih i usvaja. Ali struktura ustavno liberalne i demokratske države nije za nju usvojiva ni oponašljiva, odnosno nije spojiva s njezinom unutarnjom biti i s njezinim početom ustrojstva" /Hochland, 48, 1955-56, 526/.

S druge strane, međutim, neki teolozi, tvrdeći da Crkva može i mora biti demokratska, pozivaju se upravo na povijest. Crkva - kažu oni - uvijek se više manje suobličavala načinu postojanja i djelovanja dotičnih vladavina. Za vrijeme svetog rimskog Imperija, Crkva se oblikovala prema carstvu: s Grgurom VII. prihvajila je "suverena prava ne samo nad Crkvom, nego i nad kraljevima i kraljevstvima", a s Bonifacijem VIII ustvrdila je da su i "jedan i drugi mač - materijalni i duhovni - u vlasti Crkve, ali prvi se mora upotrebljavati za Crkvu, drugi od Crkve" / Is quidem pro Ecclesia, ille vero ab Ecclesia exercendus / Denz. 469/.

Stoga, zaključivši Bonifacije, vremenita vlast podložna je duhovnoj vlasti, a vrhovna vlast Pape može se suditi jedino od Boga, a ne od čovjeka. S nastankom modernih država i Papa je također postao renesansni prvak, a zatim, s učvršćivanjem apsolutističkih monarhija božanskog prava i Papa je postao apsolutistički monarh. Ako se, dakle, Crkva suobličavala vladavinama svoga vremena, zašto se danas ne bi mogla prilagoditi sadašnjem demokratskom režimu?

Tako H. Hoefnagels tvrdi:

"Vršenje crkvene vlasti treba odgovarati vršenju vremenite vlasti, tj. njezin se stil treba preoblikovati kad se oblici vremenite vlasti mijenjaju" / Kirche in veränderter Welt, Essen, 1964, 104/.

To je utoliko nužnije, ukoliko je - dodaje se - dolazak demokratskog režima označio korjenit prekid s prošlošću. Dok su naime stari režimi, unatoč svojim razlikama, pripadali jednom jedinom rodu, tj. bili su inačice "hijerarhijskog" i "očinskog" sustava i temeljili su se na nacrtu hijerarhiziranog svijeta kojemu je Pseudo-Dionizije dao moćnu filozofsko-teološku strukturu izvodeći sve iz Jednoga /"odozgor do dolje" i čineći od crkvene hijerarhije savršeni i nepromjenjivi primjerak nebeske hijerarhije, dotle je dolazak demokratske vladavine obilježio kraj hijerarhijskog sustava i preokret "silaznog" sistema - ne više "odozgor prema dolje", nego "odozdol prema gore"/.

Crkva ne može ostati zatvorena sustava koji je, kako se čini, zauvijek umro.

Ima ih, dakle, koji niječu da se Crkva može demokratizirati, oslanjajući se na činjenicu da su demokratske strukture nespojive s naravi Crkve, a ima i onih koji, pozivajući se na evandjeosku bit demokracije i na potrebu da se Crkva prilagodi povijesnom nepovrati-

vom razvitku, smatraju da se Crkva ne samo može nego i mora demokratizirati. Je li moguće povezati ova razilaženja, imajući u vidu razloge i jednih i drugih?

Prije nego što odgovorimo na pitanje, primjećujemo da u korijenju ovog razilaženja postoji različito shvaćanje demokracije.

Općenito govoreći, pod demokracijom se danas razumijeva priziv na onaj određeni tip predstavničkog političkog režima koji je vlastit zapadnim zemljama. Njegove bitne značajke jesu: narodni suverenitet, načelo samoodređenja po volji većine, u slobodi i jednakosti, načelo podjele vlasti, jamstvo temeljnih prava i bitnih slobodina, višestrukost ideologija i građanskih stranaka.

Ali pojam demokracije uzima se u mnogim drugim slučajevima u drugom širem značenju, tj. kao način ponašanja, oblik života, način postojanja i djelovanja.

"Demokracija je danas - nedavno je pisao G. Burdeau - filozofija, način življenja, religija i, gotovo usputno, način vladavine" / La démocratie, Pariz, 1969., 9/.

Imajući u vidu dvoznačnost izraza "demokracija", jasno je da onaj koji smatra da je demokracija bitno oblik političke vladavine utemeljen na narodnoj suverenosti, na većini koja nameće svoju volju manjini, i na kontroli što je narod vrši nad onima kojima je on delegirao vlast uprave, taj mora naravno ustvrditi da demokratizacija Crkve nije moguća jer vlast u Crkvi ne proistječe iz suverenog naroda nego od Krista, i jer bitna uredba Crkve nije podložna narodnoj volji, a njezini zakoni koji se temelje na Evandjelju nisu podvrgnuti raspoloženju većine.

Tko naprotiv smatra da je demokracija, ne neka forma vlasti i političkog režima, nego životna forma / Demokratie als Lebensform! /, koja odjelotvoruje i promiče vrednote ljudskog dostojanstva, solidarnosti, poštovanja slobode, bratstva i jednakosti putem društvenih struktura sudioništva i suodgovornosti, taj naravno osjeća demokratizaciju Crkve ne samo kao potrebu što je nameće demokratski razvoj suvremene svijesti nego i kao evandjeoski zahtjev.

Stoga, u svjetlu ovog razjašnjenja samog pojma demokracije, čini nam se da se problem demokratizacije Crkve može riješiti s dvjema temeljnim tvrdnjama.

Prvo, treba odlučno proglasiti da se Crkva ne može u svojim bitnim strukturama oblikovati točno prema formi demokratskih režima u društveno-političkom smislu;

ipak, drugo, mora se isto tako dopustiti da Crkva ne samo može nego i mora živjeti sve više po "duhu" demokracije, shvaćene u smislu životne forme i načina mišljenja i djelovanja.

X X X X X X

Prvo, dakle, razumijevajući pod "demokracijom" društveno-politički poredak, utemeljen na samoodređenju suverenog naroda koji bira svoje predstavnike, delegirajući im vlast, i opoziva ih po svojoj volji, utemeljen na činjenici da su izaslanici naroda odgovorni samo pred njim, da on vrši nad njima neprestanu kontrolu, napokon na činjenici da narod može donijeti ne samo zakone nego upravo i novi ustav, mora se reći da se ovaj tip demokracije ne može uvesti u Crkvu.

U njoj, naime, autoritet ne dolazi od naroda, iz baze, nego izravno od Krista kojega gospodstvo predstavlja "suverenitet" u Crkvi: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji!" /Mt 28, 18/.

Snagom ovog suvereniteta koji je uvijek nazočan u Crkvi, jer - kako tvrdi II vatikanski Sabor - "sam Krist svoje Tijelo izgrađuje, posvećuje i upravlja" /Presbyterorum Ordinis, 2/, Isus šalje svoje apostole dajući im svoju vlast tako da onaj tko njih sluša, sluša samog Gospodina /Usp. Lk 10,16/. Ovaj apostolski autoritet /exousia/ - koji je sam autoritet Isusa koji izgrađuje svoje Tijelo - utemeljuje i oblikuje crkvenu zajednicu specificirajući se u autoritet posvećivanja, poučavanja i upravljanja.

Stoga apostoli i njihovi nasljednici, pape i biskupi, nisu predstavnici kršćanske zajednice niti od njih primaju svoj auktoritet; oni predstavljaju Krista, Pastira i Glavu, pred zajednicom i od njega primaju putem sakramenta Reda svoj auktoritet. Pa i u slučaju da su oni izabrani ili označeni ili predloženi od zajednice, kao što se događalo u prošlosti, prema pravilu na koje podsjeća sv. Leon Veliki: "Qui praefuturus est omnibus, ab omnibus eligatur" - onaj koji će biti na čelu svima, neka se od svih i izabere - /Ep. 10, 6; PL 54,634/ - auktoritet se ne daje od onoga koji izabire ili označuje, nego od Krista.

Struktura je Crkve "apostolska" i "hijerarhijska" i stoga se ne može poistovjetiti sa strukturom demokratskog tipa: "narod Božji" nije suveren, nego podložen auktoritetu Krista i apostola, prenešenu na papu i biskupe. On zato ne može odrediti ni proširenje vlasti u Crkvi niti način njezina vršenja. Norma apostolske vlasti jest volja Kristova, izražena u Sv. Pismu i u Predaji Crkve: i zato izuzeta ispod kontrole naroda.

Osim toga, ono što bi se moglo nazvati "ustavom - uredbom" Crkve, tj. njezina bitna temeljna struktura - a elementi su joj: objava Isusa Krista koja se prenosi u vjerske istine i čudoredna načela; institucionalni oblik svećeničkog i proročkog naroda Božjega, unutar kojega postoji hijerarhijska služba koja ima trostruku vlast posvećivanja, poučavanja i upravljanja; sakramentalna struktura, vjera, bratska ljubav i eshatološka nada - to je sve božanskog prava /iuris divini!/. Stoga je auktoritet oduzet kršćanskom narodu, koji nema ustavne vlasti. Ne može se naime stvoriti ustav, jer ustav je Crkve dan od Krista Gospodina i nikome nije dopušteno "postaviti drugog temelja, osim onoga koji je postavljen, a taj je Isus Krist" /1 Kor 3, 11/.

Isto tako kršćanski narod ne može promijeniti ustav Crkve, kao što inače "suvereni" narod može ne samo stvoriti ustav nego ga može i promijeniti.

Stoga oni koji bi u Crkvi htjeli promijeniti bilo ustav bilo neke temeljne značajke, stavili bi se izvan Crkve. To se, međutim, ne događa u režimu političke demokracije gdje bi se izvan zakona stavio samo onaj koji bi udario na samu egzistenciju demokratskog režima i htio ga zamijeniti nekim diktatorskim ili autoritativnim režimom, a ne onaj koji bi predložio makar i bitne promjene demokratskog ustava.

To znači da demokratska vladavina nije primjenjiva na Crkvu u njezinim bitnim strukturama.

Ali u Crkvi ne postoje samo strukture božanske ustanove, i prema tome božanskog prava. Uz ius divinum postoji i ius humanum koji se stvara kroz povijest i zato podložen razvoju i promjenama koje odredjuje svijest ljudi u odnosu na sebe i na stav prema svijetu, u stanovitom povijesnom razdoblju. Stoga ništa ne smeta što u nekom periodu, u kojem je demokratska svijest vrlo živa, Crkva uvodi u svoj ius humanum određene ustanove vlastite političkoj demokraciji, a nisu u suprotnosti s božanskom uredbom. Tako, na pr. ustanove koje bolje zajamčuju prava osoba u obrani u slučaju sudskih postupaka;

odredjena decentralizacija zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, proširenje nadležnosti nekih struktura koje već postoje; javne rasprave koje pripremaju i prethode odlukama.

Preostaje teško i osjetljivo pitanje sudjelovanja baze u imenovanju crkvenih pastira. S mnogih se strana danas traži da kršćanski narod izravno sudjeluje u izboru svojih pastira. U vezi s tim poziva se na povijest, podsjećajući na riječi Didaché / 15,1/: "Izaberite biskupe i djakone dostojne Gospodina", i na praksu stare Crkve u kojoj, prema riječima sv. Ciprijana bijahu tri uvjeta za izbor biskupa: glas naroda, pristanak subiskupa i božanski sud /populi suffragium, coepiscoporum consensus et divinum iudicium/.

Ne smije se međjutim zaboraviti da, osim praktičnih poteškoća koje izbor biskupa i svećenika u dušobrižništvu od strane baze nužno sa sobom nosi, na pr. tko bi trebao izabrati kandidata? Svi kršćanici, pa i oni koji ne vjeruju i ne prakticiraju, ili samo prakticiraju, ili samo skupina odabranih osoba, - ali kako - iz baze? Bi li se kandidat trebao sam predstaviti ili biti izabran i, u tom slučaju, od koga? Kakvu spoznaju o njemu mogli bi imati njegovi birači i kako bi mogli stvoriti sud o njegovoj prikladnosti da preuzme biskupsku ili svećeničku službu? Isključujući opće izbore - zbog veličine župa i biskupija - kakvo bi predstavništvo imao uži odbor birača?

Upravo povijest poučava kako su često interesi novca i vlasti imali odlučni udio u izboru biskupa, na veliku štetu Crkve. Težnja da Crkva služi vlastitim interesima i vlastitim planovima drugih uvijek je postojala, a kad je postojao izbor biskupa i svećenika vazda se našlo povlašteno polje za pokušaje da se od Crkve učini instrumentum regni / orudje kraljevstva/.

Ne smije se, napokon, omalovažati opasnost da se u kršćanskom puku stvore razdiobe i stranke u podržavanju jednoga ili drugoga kandidata.

Stoga, točnije poznavanje povijesti i promatranje većeg dobra Crkve trebalo bi nadahnuti veliku razboritost s obzirom na problem sudjelovanja kršćanskog naroda u izboru njegovih pastira. Ne radi se, kao što se nekad misli, o ljubomornom čuvanju apsolutističke vlasti Pape ili Rimske Kurije niti o slabom poštovanju prema kršćanskom puku, nego o većem dobru Crkve, koje bolje osigurava izbor biskupa od strane Pape.

Drugim riječima, u pitanju je libertas Ecclesiae, sloboda Crkve od uvjetovanosti i utjecaja što bi na nju mogle izvršiti vlasti koje su joj strane ili koje su željne da je podvrgnu nereligioznim interesima. To se ne očituje u normalnim vremenima, ali pokazuje se u skrajnjoj bjelodanosti u kritičnim razdobljima za život Crkve: tako, "borba za investituru" koja je oduzela carevima i laičkim vlastima moć da imenuju biskupe bila je borba za slobodu Crkve. Ili, bi li bilo moguće danas imenovati biskupe u zemljama evropskog istoka kad vlast biskupskog imenovanja ne bi bila u rukama Pape? Tko bi mogao imenovati biskupe na spornim područjima između Savezne Republike Njemačke i Poljske, ako ne neki viši auktoritet koji nije uvjetovan nacionalnim i političkim interesima dviju zemalja?

x x x x x x

Ali demokracije nije samo oblik političke vladavine. Ona je takodjer način mišljenja i ponašanja u odnosu na druge. Demokratsko ponašanje i držanje postoji onda kad se poštuju dostojanstvo i sloboda osoba; a antidemokratsko, autoritativno i prisilno ponašanje i držanje jest onda kad se uopće ne uzima u obzir ono što drugi misle, hoće ili žele, kad se nad drugima vrši tajno ili javno nasilje,

kad se spletkari s njihovim sudom ili slobodom sileći ih da misle ili žele ono što služi vlastitim interesima ili jačanju vlastite moći.

Demokracija je takodjer način udruživanja ili upravljanja društvom koje traži i potiče sudjelovanje i suodgovornost svih i brine se da svi imaju glas i da se svi mogu čuti, tražeći na taj način vrednovanje svih prinosa, pa i onih najskromnijih i najčednijih.

Drugim riječima, demokracija je takodjer ethos, duh koji teži za razvitkom osobe, za bratstvom i solidarnošću stvarajući strukture sudionništva, odgovorne suradnje i zajedništva. Stoga, ne uzimajući u obzir političke oblike koje je tijekom povijesti poprimila, demokracija u svojoj dubokoj biti i u svome duhu nije samo visoko ljudska vrijednost nego i kršćanska i evandjeoska vrednota.

U stvari, vrednote koje danas ljudska svijest osjeća kao "demokratske" - poštovanje dostojanstva i slobode svih građana, temeljna jednakost svih u pravima i dužnostima barem s obzirom na polazište, sudjelovanje svih, makar i neizravno, na upravljanju javnog života, prevlast javnog /općeg/ dobra nad privatnim, pojam auktoriteta shvaćen kao služenje zajednici, a ne kao orudje gospodstva i vlasti ili kao sredstvo da se obogate oni sami i njihove mušterije - jesu vrednote proglašene u Evandjelju koje uzdiže dostojanstvo čovjeka i želi ga slobodna i odgovorna, koje uzdiže i proklamira bratstvo i duh zajedništva među svim članovima naroda Božjega i shvaća auktoritet isključivo kao služenje narodu Božjem, a ne kao sredstvo gospodovanja nad njim.

Zato Crkva, ako želi biti vjerna Evandjelju, mora sve više živjeti po demokratskom "duhu". To znači da mora promicati stvaranje struktura koje omogućuju demokratskom duhu da se konkretno utjelovi. Ništa ne smeta što se u stvaranju takvih struktura Crkva može nadahnuti uzorcima građanskog demokratskog društva, iako se uvijek mora imati u vidu ono što se reklo o ne-poistovjećivanju između demokratske strukture države i hijerarhijske strukture Crkve. Dok naime politička demokracija ima bitno juridičku strukturu, ukoliko nosi sa sobom prava i dužnosti zajamčene na juridički način, demokracija u Crkvi, imajući u vidu njezinu narav bratskog zajedništva, imat će svoj temelj i svoje nadahnuće u ljubavi i služenju. Stoga će u svome duhu biti različita od političke demokracije.

U kojem će se smjeru morati razvijati demokratizacija Crkve? Sigurno u smislu bratskog i ozbiljnog dijaloga među različitim sastavnicama Crkve, tako da se drži u vidu zakoniti pluralizam koji u njoj postoji; u smislu širenja načela kolegijaliteta i sinodalnosti, poštujući uvijek hijerarhijsko obilježje Crkve: u smislu sve prisnijega odnosa bratskog zajedništva, na planu mjesne Crkve, između njezinih triju komponenata: zajednice vjernika, svećenstva i biskupa, po uzoru što ga je označio sv. Ciprijan koji je izjavio nekim svojim svećenicima, da on ne želi ništa poduzimati bez njihova savjeta i bez pristanka naroda / nihil sine consilio vestro et sine consensu plebis mea privatim sententia gerere / EP 66,8; CSEL III, 2, 733/; konačno u smislu većeg sudjelovanja i istinske suodgovornosti laika u životu Crkve, oplodjujući posebne darove svakoga i sensus fidelium kršćanskoga puka.

Proces demokratizacije Crkve imao je jak poticaj u II Vat. Saboru. Tako su u ovom pokoncilskom razdoblju nastala mnoga pozitivna iskustva: na planu sveopće Crkve: ustanova Biskupske Sinode, vrednovanje Biskupskih Konferencija; reforma Kurije, stvaranje tajništava, privremenih i stalnih komisija otvorenih svim kategorijama naroda Božjega;

na planu mjesnih Crkava: uspostavljanje svećeničkih i pastoralnih vijeća, često sastavljenih od članova većinom izabranih od baze.

U Crkvi je dakle u toku široka i jaka demokratizacija, iako nije lišena poteškoća koje se često duguju činjenici da promjeni struktura ne odgovara uvijek promjena mentaliteta, koji u nekih ostaje zatvoren i autoritaran kao i u prošlosti.

Ovo nastojanje za demokratizacijom treba ohrabrivati i produbljivati, jer ono daje Crkvi, koja je po svojoj naravi zajedništvo, autentičnije lice i od nje čini proročko i uzorničko mjesto evandjeoskog bratstva i kršćanske slobode.

/ La Civiltà Cattolica, 15.XI.
1975., str. 313-321: E'possibile la democrazia nella Chiesa.

Preveo prof. Dr. R.P./

& & & & & &

UPRAVO IZAŠLO IZ TISKA

Pierre Mauriac: RASTAVLJENA, izdalo Vijeće za obitelj pri Biskupskoj Konferenciji Jugoslavije, Zagreb, Kaptol 31.

Preveo i odgovara: Pavao Žanić, Mostar, JNA 18

Roman "RASTAVLJENA" je u svom prvom izdanju /Naklada ALFA, 1932.- Narodna Prosvjeta, Zagreb/ bio upravo razgrabljen, a onda se tražio, posudjivao i čitao na dušak kao bestseler. On će sigurno opet zgrabiti čitaoce koji će u drami Rastavljena naći duboko doživljena velika pitanja ljudske egzistencije, vjere u Boga, Božje Providnosti, smisla života, rastave braka, žene koja razara i gradi, apostazije i konverzije svećeničkih zvanja.

VZO /Vijeće za obitelj/ pri BKM ovom edicijom želi doprinijeti rješavanju dvaju velikih pitanja našeg vremena, nerazrješivosti braka i svećeničkih zvanja. Eksploziju obitelji uspoređuju po razornoj snazi atomske eksploziji. Rastava braka uvijek znači nečiju tragediju i pogibelj za spas duša. Rastavljeni sklapaju brakove koje Crkva ne može blagosloviti. Nakon bure života dolaze Crkvi da im liječi rane, da ih miri s Bogom i da Crkva popravi ono što se ponajviše ne da popraviti. Zato je bolje spriječiti nego liječiti. Drama Rastavljene ozbiljno će zamisliti mnoge koji dodju u napast razbijanja braka, a duboka čežnja za svećeništvom i potrebna atmosfera mlade mise neka bude poticaj na razmišljanje mladim dušama i poziv da se neki posvete Kristu u duhovnom zvanju.

Biskup Pavao Žanić,

predsjednik VZO

/Predgovor knjizi. Uskoro će se moći dobiti kod Biskupskog Ordinarijata u Mostaru, Šetalište JNA 18, cijena 50,00 ND., str. 271. Može se naručiti i: Pero Bulat, D.I. 41001 ZAGREB, Palmotićeva broj 33, pp. 699 /.

x x x x x x

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 399/1976.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA NA PODRUČJU
MOSTARSKO-DUVANJSKE I MRKANJSKO-TREBINJSKE
B I S K U P I J E

Kršćanska Obiteljska Revija "KANA", koju izdaje "Kršćanska sadašnjost", Zagreb, Marulićev trg broj 14, u svojem lipanjskom broju 6/72 - lipanj 1976. donosi pisma čitalaca, koji nedolično napadaju Mons. Pavla Žanića, pomoćnog biskupa-Koadjutora c.i.s. u Mostaru. Mons. je Žanić u istoj reviji, broj 4/76 napisao članak o ispovijedi, u kojem je upozorio čitaoce KANE na neke čudne i sumnjive tvrdnje, što ih je u toj reviji iznio O. Zvezdan Linić.

Biskupi su po svojoj dužnosti pozvani da brane i tumače nauk vjere, te je bilo potrebno osvrnuti se na neke krive tvrdnje O. Linića, i to baš zbog vjernika koji čitaju reviju KANA. Ako su uredništvo revije ili O. Linić htjeli nešto primijetiti na izlaganje Mons. Žanića, mogli su to učiniti u nekoj stručnoj teološkoj reviji. Skrivanje O. Linića i uredništva revije KANE iza pisama čitalaca neoteologa jest pokušaj da se ušutkaju Biskupi kada brane i naučavaju vjeru, a to je nedopustivo u Crkvi.

Stoga ovim Ordinarijat zabranjuje RASPAČAVANJE obiteljske revije "KANA broj 6/72, lipanj 1976. na području mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije.

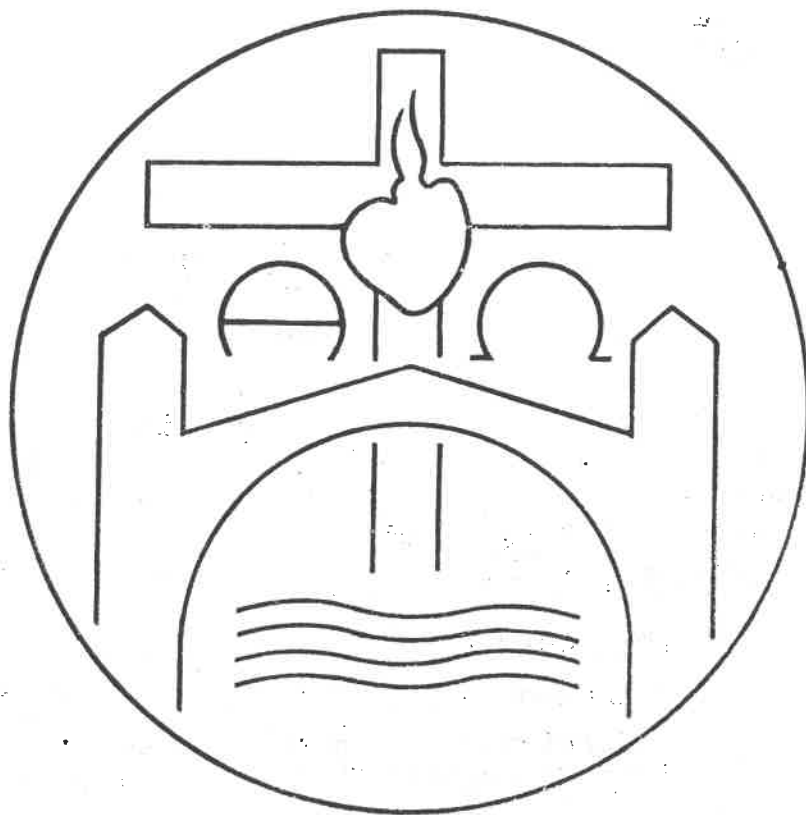
Mostar, dne 25. lipnja 1976.

+ P e t a r, biskup

Ordinorijal u Mostaru

Broj: 391-399/76
26. VI 1976.

Ordinorijal
S. Vj / II / 1976.

SLUŽBENI VJESNIK

**MOSTARSKO-
DUVANJSKE
I TREBINJSKO-
MRKANJSKE
BISKUPIJE**

Mostar

SVJETSKI MISIJSKI DAN

PORUKA SVETOG OCA PAVLA VI.

U okviru glavnih crkvenih slavlja, predviđenih za ovu godinu, posebno mjesto zauzima po svom velikom pastoralnom značenju Svjetski misijski dan, koji je ustanovio prije 50 godina, naš veliki pretšasnik Pijo XI 14. travnja 1926, a slavit će se, kao i uvijek, na pretposljednju nedjelju listopada.

Taj je dan, prihvaćen već od početka s posebnim zanimanjem i žarom od čitavoga Biskupskoga zbora uz plemenito natjecanje klera, redovništva i vjernika, pribavio Crkvi utješne i obilne plodove ne samo za direktni misijski apostolat, nego također za očuvanje i rast vjere kako u crkvama starijeg porijekla, tako i u onim novijeg osnutka.

Prema nakani svoga Pokretača, godišnjim misijskim danom prvenstveno se želi:

- formirati misijsku svijest u čitavom Božjem narodu, kako među pojedincima tako među zajednicama,
- pobrinuti se za misijska zvanja,
- potaknuti postepeni porast duhovne i materijalne suradnje u misijskoj djelatnosti u čitavom njezinom crkvenom opsegu.

I mi sami, već od nastupa na Vrhovni pontifikat, po uzoru naših pretšasnika, nastojali smo svojim auktoritetom, svojim poticajima i svojim savjetima naglasiti značenje toga dana kolikogod je više moguće, uvjereni da time vršimo svetu dužnost.

U ovoj jubilarnoj godini želimo unaprijed donijeti svoju uobičajenu pobudu za proslavu Misijske nedjelje, na sam dan njezina ustanovljenja, a to je bilo 14. travnja.

MISIJSKA UNIVERZALNOST BOŽJEGA NARODA

U Poruci koju smo 1972. uputili gospodinu kardinalu Aleksandru Renard-u, lionskom nadbiskupu, prigodom Misijskog kongresa koji se tamo održavao, već smo podsjetili na potrebu da se pridaje sve veća važnost proslavi ovoga velikoga Dana.

"Ovi Dani dobro pripremljeni, kazali smo, dopuštaju kršćanima da svrnu novi pogled na misije... i da uoče mjesnu evangelizaciju i daleku evangelizaciju kao nešto što je uključeno u jedinstveni misijski pastoral, kojemu je jedini izvor Krist" /AAS, 64, 1972. str. 732/.

Živo želimo da u 1976. godini ova proslava bude posebno istaknuta po produbljenoj i opširnoj katehezi o misijskom univerzalizmu Crkve. Ova veoma važna tema sadrži jedan od glavnih vjeronaučnih motiva cijelog II. Vatikanskog Sabora, kao i zadnje Biskupske Sinode, te naše Apostolske poruke "Evangelii nuntiandi", koje je od Sinode potekla.

Upravo je širenje nauke u čitavom Božjem narodu o misijskoj univerzalnosti prva i najvažnija svrha za čim ide ovaj svjetski Misijski dan, koji je već od početka u jednom javnom dokumentu Svete Stolice bio nazvan "Velikim danom katoličkog univerzalizma" /vidi Pismo kard. Van Rossum-a, prefekta Propagande, biskupima Italije, 1926/.

Taj isti univerzalizam sačinjavao je, isto tako, osnovni motiv svih naših pastoralnih Poruka, koje smo upućivali kršćanskom puku prigodom svakog Svjetskog misijskog dana u listopadu.

Misijski univerzalizam neprestano izvire iz Evandjelja, a to nije ništa čudno kad se zna da je Evandjelje skup čina i riječi Božjega Sina, poslanog od Oca u svijet da ostvari njegov naum o univerzalnom spasenju. Stoga, sve ono što je Krist činio, sve riječi koje je izgovorio, ne mogu ne biti u direktnoj povezanosti s njegovom misijom Otkupitelja svih ljudi.

Na svim stranicama Evandjelja susrećemo uvijek nove poglede, svijetle i duboke vidike o univerzalnoj spasiteljskoj Kristovoj misiji, prenesenoj na Crkvu koju je On ustanovio. Ne smijemo zaboraviti da ova misija mora sačinjavati doktrinalno i dinamično središte svega crkvenoga pastoralna, iako se mijenjaju vremena i povijesne i okolinske prilike. To će reći da baš taj zakon od trajnog i univerzalnog značenja Crkva treba primijeniti u konkretnim prilikama na ljude svakoga pokoljenja.

Moramo, nažalost, ipak priznati, da nakon skoro dvije tisuće godina od osnutka Crkve, sadašnje vjersko stanje čovječanstva ne čini se da odgovara djelotvornosti ove apostolske djelatnosti, kojom se želi odgovoriti na primljeni nalog.

Već se sveti Pavao u svoje vrijeme pitao zašto toliki ljudi ne vjeruju u Isusa Krista. Ali umjesto da krivicu prebacuje na tvrdoglavost pogana ili na njihova lažna vjerovanja, on je okrivljivao kršćane zbog nedostatnog prihvaćanja apostolske obveze:

"Pa kako će vjerovati u Njega /Krista/, ako nisu čuli da se o Njemu govori? I kako će čuti da se o Njemu govori, ako nitko ne propovijeda? A tko će propovijedati, ako nitko ne bude poslan? Vjera, dakle, potječe od slušanja, a slušanje od Kristove riječi" /Rim 10, 14 i dr./.

To je, zaista, jedna od velikih tajni, čiji je sadržaj pridržan Gospodinu. Kad nas je pozvao da budemo u Božjem narodu, i kad je htio da budemo sudionici njegova univerzalnog plana spasenja, On nam je dao neizrecivu čast, ali nam je u isto vrijeme naložio strahovitu odgovornost. Osnovavši Crkvu kao Sakrament spasenja, obdario ju je svim potrebnim sredstvima za potpuno ispunjenje njezine transcendentne misije, ali u svojim neistraživim namjerama, odredio je da ova ista spasonosna sredstva, djelotvorna jer su božanska, zavise na neki način, u svojoj primjeni, o našem manjem ili većem žaru, to jest da budu uvjetovana našom voljom, manje ili više velikodušnom, našom nestalnom poslušnošću, i na kraju, i samim našim grijesima.

Mogli bismo takodjer odgovoriti da bi stanje vjere u modernom svijetu drukčije izgledalo kad bi se više zauzimali za širenje Evandjelja u čitavom svijetu da bi bili vjerni Kristovu naučavanju. Možemo, dakako, na stranicama povijesti naći naroda, koji su se svojevoljno zatvorili Evandjelju, ili koji su žestoko progonili Crkvu koja je već među njima osnovana, ali su takodjer brojna stranice - koje se odnose na sva vremena - koje svjedoče o propustima i o sebičnosti, čime je usporavano ili uvelike dovodjeno u pitanje djelo evangelizacije.

U Našoj spomenutoj Poruci "Evangelii nuntiandi" osobito smo naglasili "podijeljenost među kršćanima koja - prema riječima Drugog Vatikanskog Sabora - nanosi štetu presvetoj stvari propovijedanja Evandjelja svakom stvorenju, i mnogima zatvara vrata vjere" /Dekret "Ad Gentes", 6/.

MISIJSKA ODGOVORNOST CIJELOGA BOŽJEGA NARODA

Svi članovi Crkve bez razlike

"neka imaju živu svijest svoje odgovornosti prema svijetu, neka gaje u sebi pravi katolički duh i neka ulažu svoje sile u djelo evangelizacije" /Dekret "Ad Gentes", 36/.

Misijski duh i katolički duh to je jedno te isto, kako to tvrdi znamenita enciklika "Fidei Donum" Pija XII /AAS, 49, 1957. str. 237/.

"Katolištvo - nastavlja se tamo - tako je značajna oznaka Crkve da kršćanin nikako ne pripada Crkvi i nije s njom povezan, ako u isto vrijeme ne pripada i ne povezuje se s univerzalnošću svih vjernika i ako ne želi živo da ta ista Crkva nikne i cvate u svim krajevima zemlje / ibid./.

Ta dva bitna uvjeta za pravi katolički duh stvarno su vrijedna spomena u pripremi za slijedeći Svjetski misijski dan u listopadu.

U Našoj apostolskoj poslanici "Graves et incrementos" o Papinskoj Misijskoj Zajednici podsjetili smo sve svećenike, redovnike i redovnice u svijetu da je

"njihova vlastita i veoma teška dužnost da pomažu Božji narod da stekne ispravnu i potpunu svijest o Crkvi kao živom tijelu, koje se sastoji od različitih udova koji su međusobno ujedinjeni; da nauče misliti i djelovati kao čestice, kao sinovi i braća te crkvene zajednice; da steknu potpunu svijest o tajni Crkve; i da se tako stvori dinamični misijski duh" /AAS, 58, 1966, str. 753-754/.

Zaista

"ništa od svega što pripada Crkvi nije i ne smije biti tuđe kršćaninu: jer na isti način kako je vjera svakog pojedinca vjera univerzalne Crkve, i njegov nadnaravni život vlastiti život čitave Crkve, tako će isto radost i bol Crkve biti njegova bol i njegova radost; na isti način brige i univerzalni pogledi Crkve u budućnost moraju biti brige i pogledi u budućnost kršćana u njihovu svagdanjem životu" /Fidei Donum, ondje, str. 238/.

Ta misijska odgovornost univerzalne dimenzije jest, s druge strane, u savršenom skladu s univerzalnim misijskim zahtjevima koji proistječu od jedne od glavnih oznaka Crkve, a to je katolištvo: iz Krštenja i iz Potvrde; iz liturgije, i osobito, iz euharistijskog slavlja, iz veoma teške odgovornosti Pape i Biskupa; iz opsežnog, ponavljanog i jasnog papinskog naučavanja o dužnosti suradnje u misijskoj djelatnosti Crkve; i konačno, iz dokumenata II Vat. Sabora.

Ova suradnja univerzalnog značenja nije samo dužnost čitavoga Božjega naroda, nego je prvenstvena dužnost u odnosu na bilo kakav drugi oblik suradnje partikularnog reda, i ona obuhvaća, ne samo pojedine članove Otajstvenog Tijela nego takodjer sve crkvene zajednice i ustanove. To odgovara podjednako na prvenstveni i neuništivi zahtjev svake stanice u živom organizmu: na zahtjev da doprinosi za uzdržavanje, za razvoj i za usavršavanje čitava bića. Samo u tom suradjivanju na punini svega, svaki će član naći garanciju za svoje spasenje, za svoj rast i za svoju savršenost.

Dekret "Ad gentes" govoreći o misijskoj pomoći koju pruža neka partikularna Crkva drugoj Crkvi, odobrava je i preporuča, ali dodaje:

"Bit će veoma korisno, uz uvjet da se ne zanemari sveopće misijsko djelovanje, podržavati vezu s misionarima koji potječu iz same zajednice ili s kojom misijskom župom odnosno biskupijom, da duboka povezanost među zajednicama bude vidljiva i na uzajamnu izgradnju" /br. 37; usp. "Evangelii Nuntiandi", br. 61-64/.

MISIJSKI DAN - IZRAZ TRAJNE EVANGELIZACIJE

Mnogi kršćani vjeruju da je dovoljno prikazivati molitve i milostinju na Misijsku nedjelju i da su time ispunili svoju misijsku dužnost. To bi značilo ne razumjeti dobro pravo značenje toga slavlja, jer se radi o dužnosti koja proizlazi iz same naravi Crkve i trajno obvezuje u našoj savjesti - kao što nas svaki dan u godini obvezuje bratska ljubav - premda je samo jedan dan u godini na poseban način tome posvećen. U Dokumentu "Ecclesiae Sanctae", gdje se odredjuju norme za primjenu nekih saborskih dekreta u pastoralnoj praksi, već smo uključili ovu važnu bilješku koja se odnosi na spomenuti dan:

"Da bi se pojačao misijski duh u kršćanskom narodu, treba preporučivati dnevne molitve i žrtve, tako da godišnja proslava Misijskog dana bude sama po sebi očitovanje toga duha" /III, 3/.

P A P I N S K A M I S I J S K A D J E L A

GLAVNI I TRAJNI IZRAZ MISIJSKE SURADNJE ČITAVOG BOŽJEGA NARODA

Želimo završiti ovu Našu Poruku preporučujući još jedanput MISIJSKA DJELA kao nosioce toga misijskoga univerzalizma, a taj obvezuje - kako smo to već rekli - sve članove Crkve - pojedinačno i zajednički.

Upravo je misijski univerzalizam učinio da se ona odlikuju već od početka, i potaknuo Svetu Stolicu da ih uzdigne na dostojanstvo Papinskih Djela i da budu upravo službeno sredstvo Crkve za misijsku suradnju Božjega Naroda. Sam taj univerzalizam i taj njihov naslov dao je povod II. Vatikanskom Saboru da ih proglasi i učini glavnim sredstvom Biskupa za pastoralno djelovanje koje razvijaju u korist misija.

Stoga Papinska Misijska Djela ne treba pretpostavljati partikularnoj misijskoj suradnji po nekom privilegiju koji bi im Crkva velikodušno dala, nego po tome što im to pripada po samoj njihovoj naravi i po njihovoj specifičnoj svrsi. Radi se o Djelima koja su nastala, primila svoj određeni oblik i razvila se sa točno određenim ciljem, a to je suradnja s cijelom misijskom djelatnošću Crkve u njezinim mnogostrukim potrebama, vodeći brigu o tome na temelju jasnog plana o svim misijskim problemima. Stoga ona imaju potpuno pravo da primaju pomoć od cijeloga Božjega naroda bilo od pojedinih osoba, bilo od različitih ustanova.

"Takav sustav suradnje u misijskoj djelatnosti Crkve obuhvaća sve njezine članove od Pape do zadnjeg vjernika. Svaki biskup, svaki svećenik, svaki vjernik kad ispunja neku djelatnost misijskog apostolata, koji je usmjeren izravno ili neizravno na osobno područje, mora se svojom suradnjom uključiti takodjer u sveopću djelatnost Crkve, t.j. u Papinska Misijska Djela, koja, premda su Papina, ona su čitavoga Episkopata i čitavoga Božjega naroda" /Poruka za Svjetski misijski dan 1968/.

Ova djela brižno nastoje provesti u stvarnost značajnu lozinku jednog od glavnih promicatelja misijskog univerzalizma u XX stoljeću, oca Pavla Manne, koja je utisnuta na njegovoj grobnici: Cijela Crkva za cijeli svijet.

Isti sveopći cilj tih Djela potiče ih takodjer da primijene na djelu sva sredstva koja se pokazu djelotvornim "zaodgoj Božjeg naroda u pravom i sveopćem misijskom duhu, za promicanje misijskih zvanja u njihovoj mnogostrukoj različitosti, za neprestano razvijanje ljubavi u njezinom dvostrukom smjeru, duhovnom i materijalnom, uvijek u znaku sve potpunijeg katoličkog univerzalizma" /Poruka za Svjetski misijski dan 1974./.

Upravo jednom od ovih djela, to jest Djelu za širenje vjere, pripada zasluga što je predložilo Njegovoj Svetosti Papi Piju XI 1926. godine sretnu inicijativu da odredi godišnji dan u korist misijske djelatnosti Crkve. Ono je takodjer prihvatilo tešku dužnost da promiče i organizira - uz sudjelovanje drugih Papinskih Djela i pod upravom odgovornih biskupa - taj Dan, kao i da misijama podjednako dijeli priloge koji se prikupe u toj prigodi od ljubavi katoličkoga svijeta.

Mi živo želimo da u ovoj 50-godišnjici Papinska Misijska Djela što više porastu kako u Crkvama sa starom kršćanskom predajom, tako i u Crkvama koje su nedavno osnovane. Zahvaljujući tim Djelima svaki će biskup postići, na lak i djelotvoran način, da cijela njegova biskupija, "s kojom tvori jednu cjelinu" /Ad gentes", 38/ bude svjesna svoje odgovornosti za suradnju u sveopćoj misiji Crkve; u isto vrijeme, sama Djela postat će sigurno jamstvo duboke obnove kršćanskog života.

U nadi da će Naš nagovor naići na velikodušno razumijevanje sve braće i sinova širom svijeta, izražavamo im već sada svoju očinsku zahvalnost i u znak nebeske naklonosti, podjeljujemo Apostolski blagoslov.

Vatikan, o Pedesetoj godišnjici ustanovljenja Svjetskog misijskog dana, 14. travnja 1976. godine, trinaeste godine Našega Pontifikata.

PAPA PAVAO VI.

NAGOVOR SV. OCA PAVLA VI O SITUACIJI U CRKVI ODRŽAN
NA KONZISTORIJU 24. SVIBNJA 1976.

Časna naša braćo!

Od dana kad smo prije tri godine popunili ispražnjena mjesta Vašeg Svetog Zbora prema utvrdjenom broju Kardinala-izbornika, ovaj je Sveti Zbor, na veliku žalost, izgubio neke od Naše Braće, koje sve s iskrenom žalošću oplakujemo.

S druge pak strane, neki članovi istoga Svetoga Zbora ušli su u puninu životne dobi zakonom dopuštene, radi čega ne mogu više sudjelovati u izboru Rimskoga Prvosvećenika.

Danas smo vas sazvali zato, da imenujemo nove Kardinale, i, u isto vrijeme, kako radi proglašivanja biskupskih imenovanja, tako radi zahtjeva da dadnete konačan svoj sud o predmetu kanonizacije triju blaženika, te napokon, da primimo molbe za palije.

Ovo je uobičajen i dobro poznat predmet svih Konzistorija. Ipak, radi toga nisu oni ništa manje važni kako obzirom na njihovo crkveno značenje i povijesne činjenice na koje podsjećaju, tako i u pogledu velikog zanimanja i ozbiljne pozornosti, kojima mnogi ljudi ovaj događaj rimske Crkve - kadgod se, naime, održava ovakav Konzistorij - promatraju i prate.

A tako, zaista i jest! Konzistorij se smatra naročito važnim i svečanim časom. Uvjereni smo, da ste ove važnosti i Vi svjesni, koji ste ovdje nazočni i koji sudjelujete u ovom Konzistoriju. Zato u prvom redu Vama zahvaljujemo!

I.

Želimo se, međjutim, dulje zadržati na onoj samoj okolnosti, na koju je danas najvećma usmjerena pozornost katoličke zajednice, što više, na koju se svraća opće javno mišljenje - na kreiranje novih Kardinala. Prije svega želimo ustvrditi da smo se na ovo odlučili zato, kako se ne bi dulje čekalo u udovoljavanju Svetog Zbora, napose poslije nedavno proglašene Apostolske Konstitucije, koja počinje riječima "O izboru Rimskog Prvosvećenika". Tom smo, naime, Konstitucijom odredili naročite i odgovorne zadaće Svetog Zbora, među kojima je na prvom mjestu ona o izboru Prvosvećenika. I kad smo, kako rekosmo, odlučili popuniti ona ispražnjena mjesta, držali smo se mjerila i propisa koji su Nama samima najviše pri srcu - da se, naime, Sveti Zbor, koliko je to moguće, popuni članovima iz svih naroda, dobivajući tako prije svega međunarodni značaj.

Ovaj, naime, Zbor želi i mora svemu svijetu jasno predočivati što vjerniju sliku svete katoličke Crkve, sabrane sa svih dijelova zemlje u jedan Kristov ovčinjak / Iv 10, 16/ i otvorene svim narodima i svim kulturama tako, da bi mogla prihvaćati istinske ljudske vrednote i naizmjenično ih prenositi na korist konačne svrhe Evandjelja. A ta svrha jest slava Božja i spas ljudi. I tako - povrh dužnog priznanja zasluga najvjernijih službenika Apostolske Stoliće kod Papinskih Predstavništava i u samoj Rimskoj Kuriji - prije svega i napose mislili smo na rezidencijalna Sjedišta osvrćući se naročito na mlade katoličke Zajednice koje obećavaju svijetlu i plodonosnu budućnost. Jednako tako mislili smo i na Sjedišta /biskupije/ kojih je bliža i daljna prošlost slavna, obilujući svjedočanstvima svetosti i djelima apostolata. I tako svojim mislima, kao jednim sveobuhvatnim pogledom, zagrljujemo sav svijet gdje Crkva živi, nada se, ljubi, trpi i bori se, a da ne isključujemo nikoga, makar on bio s krajnih točaka svijeta i iz najdaljenijih zemalja. Ukoliko se komu čini, da je danas u Svetom Zboru manji broj onih koji predstavljaju Istočne Crkve, ne smije to smatrati znakom Naše manje ljubavi, Našega poštovanja i Naše dobrohotnosti prema onim predjelima zemlje, koji su bili kolijevkom Crkve i koji takodjer i sada s posebnom pomnjom čuvaju predragocjeno blago pobožnosti, liturgije i nauke, te nalaze u svojim Pastirima, Nama predragim Patrijarhima, sjedinjenima s njihovim suradnicima u odredjenom patrijarškom Sinodu, svjetlo, ohrabrenje i snagu skladnosti. Zato Nam je drago iskoristiti i ovu zgodu, da im zasvjedočimo svoju najiskreniju dobrohotnost uvjeravajući ih da na njih mislimo, da ih poštivamo i za njih se molimo.

II.

Kako smo već spomenuli, Konzistorij označuje trenutak, osobito svečan i važan, za život Crkve koji se odvija u vremenu. Zato ne možemo nikako propustiti ovu prigodu u kojoj se nalazimo pred Vama i s Vama, a da ne raspravimo neka pitanja i probleme Crkve koji Nas ozbiljno zabrinjavaju. Smatramo ih veoma važnim priopćujući Vama tako Naše najdublje osjećaje. S jedne strane to su osjećaji zahvalnosti i radosti, a s druge strane osjećaji tjeskobe i žalosti.

1.- Prvom osjećaju izvor je onaj urodjeni "optimizam" koji Mi trajno nosimo u srcu, a koji se temelji na posve sigurnim Kristovim obećanjima / Mt 28, 20; Iv 16, 33/ i na novim, uvijek punim utjehe, pojavama u Crkvi: na životnoj čilosti i mladosti Crkve, za što imade toliko svjedočanstva i dokaza. Njih smo gledali i upravo dodirivali cijele Svete Godine, koja je netom završila i koja Nam još uvijek spasonosno obasjava dušu. Srž je, naime, kršćanskog života u duhovnom životu, t.j. u onom nadnaravnom životu, koji je dar Božji.

Nama je, stoga, bilo od neizrecive utjehe osjećati kako taj život raste i cvijeta kod tolikih plemena i naroda, a za svjedočanstvo vjere, za liturgiju, za produbljivanje ponovno pronalažene i proživljavane molitve, za radost koja proizlazi iz jasnoće duhovnog gledanja i iz čistoće srca

Osim toga vidimo, kako sve više i jače raste među braćom ljubav, koja se ne može odijeliti od ljubavi prema Bogu i koja rasplamćuje žar revnosti mnogih Naših sinova, njihovu iskrenu zauzetost za siromašne, odbačene i nezaštićene.

Razabiremo da temeljne smjernice, koje je dao posljednji Sabor, djelotvorno ravnaju trajan napor oko prianjanja uz Kršćovo Evandjelje podržavanjem uistinu kršćanskog života i izvršivanjem bogoslovske krepости.

S posebnim udivljenjem promatramo kako cvjetaju misionarski pothvati, a po nepobitnim znakovima možemo ustanoviti napredak u stvari od najvećeg značaja, t. j. na području svećeničkih i redovničkih zvanja, koja se bez sumnje bude kod različitih naroda poslije jednog određenog vremenskog zastoja.

Vidimo da po svim kontinentima mnogi mladi stvarno i velikodušno odgovaraju zahtjevima Evandjelja i pokazuju dobru volju za nužnim uskladjivanjem uzvišenoga ideala kršćanskog života i dužnosti provoditi ga u praksi.

Tako, Časna Naša braćo, Duh Sveti stvarno djeluje na svim područjima Crkve! Pa čak i na onima, koja su se nekada pričinjala gotovo neplodonosnima!

2.- No, postoje također uzroci gorčine i tuge, kojih ne možemo ni prikrivati ni umanjivati. Oni uglavnom proizlaze iz jedne očite skrajnosti, gdje kad neizlječive obzirom na neke svoje pretjeranosti koje na različitim područjima pokazuju površinu nezrelosti ili čak tvrdoglavu oporbu. Sve to pak radja žalosnom gluhoćom na sve pobude i poticaje za zdravo ravnovjesje koje pomiruje ozlojeđene duše, a koji su dani /pobude i poticaji/ po uzvišenom učiteljstvu Sabora već više od 10 godina unatrag.

a/ S druge pak strane javljaju se oni koji - očitujući riječima posvemašnju vjernost Crkvi i Učiteljstvu - stvarno otklanjaju i odbijaju samo temeljno naučavanje Sabora, i, dosljedno tomu, njegovu primjenu i obnovu te njegovo postupno ostvarivanje u djelima Apostolske Stolice i Biskupskih Konferencija koje su voljom Kristovom pod Našom vlašću. Zabacuje se auktoritet Crkve u ime Tradicije, kojoj se uostalom samo riječima i izvana potvrđuje vjernost. Vjernike se odvraća od obveze poslušnosti Petrovoj Stolici kao i njihovim zakonitim biskupima. Odbacuje se današnji auktoritet u ime onog jučerašnjeg. I ovo je tim teže i gore, što odbacivanje o kojem govorimo, brane ne samo neki svećenici, nego tim ravna i upravlja biskup, t. j. Marcel Lefebvre, koga mi još uvijek iskreno poštujemo.

Uistinu, s velikim bolom u duši potsjećamo na ovo: tko u ovom načinu djelovanja - bez obzira na ciljeve, kojima ti ljudi teže - ne vidi njihovu stvarnu namjeru da budu neovisni o poslušnosti i o zajedništvu s Petrovim Nasljednikom, a tim i sa samom Crkvom?

Nažalost, ovo zaista slijedi samo od sebe kad se tvrdi, da se mora prije uskratiti poslušnost nego li slušati radi očuvanja netaknutosti vjere i proizvoljnog djelovanja u obranu Katoličke Crkve, dok se Njoj u isto vrijeme stvarno uskraćuje istinska poslušnost!

I to se otvoreno tvrdi! Što više, bez ikakva se dvoumljenja tvrdi, da II Vatikanski Sabor nema obavezatne snage; da je katolička vjera u krizi i to radi nove reforme i posaborskih smjernica; da se ne smije slušati, kad se radi o spašavanju određenih tradicija.

Kojih Tradicija? Ovoj grupi ljudi - a ne ni Rimskom Prvosvećeniku, ni zboru Biskupa, ni Općem Saboru - imalo bi pripasti pravo određivanja, koje se od nebrojenih tradicija imaju smatrati pravilima vjere! Kao što vidite, Časna Naša Braćo, ovakvim načinom djelovanja dovodi se u pitanje ona božanska volja, koja je postavila Petra i Njegove zakonite Nasljednike za Glavu Crkve, da u vjeri utvrđuju braću i pase sve stado / LK 22, 32; IV 21, 15 sl. / i koja ga je odredila jamcem i čuvarom blaga vjere.

Sve je ovo tim teže, kad se rascjep uvodi ondje, gdje nas je u jedno skupila Kristova ljubav, t. j. u liturgiju i u Euharistijsku Žrtvu, uskraćivanjem poslušnosti utvrđenim liturgijskim propisima. Mi, uistinu, u ime Tradicije, tražimo od svih Naših sinova i od svih katoličkih zajednica, da s dostojanstvom i sa žarkom pobožnošću proslavljaju obrede obnovljene Liturgije! Uporaba novog Reda Mise nije nipošto prepuštena samovolji svećenika ili vjernika. Instrukcijom, izdanom 14. VI. 1971. godine predviđeno je služenje Mise starim obredom uz dopuštenje Ordinarija samo starim i nemoćnim svećenicima, koji božansku Žrtvu prinose bez sudjelovanja puka. Poslije zrelog razmišljanja Novi je Red proglašen radi zamjene staroga i radi izvršavanja propisa, koje je II. Vatikanski Sabor izglasao. Upravo zbog sličnog razloga Naš pretšasnik, sv. Pijo V poslije Tridentinskoga Sabora svojim je auktoritetom naložio, da se upotrebljava obnovljeni Misal.

Snagom vrhovnog auktoriteta, koji smo primili od Isusa Krista, jednako spremnu poslušnost tražimo za sve nove zakone, koji se tiču liturgije, na disciplinu, na pastoral, a koji su ovih godina doneseni, kako bi se ostvarivali dekreti Sabora! Bilo koji pothvat, suprotan ovim dekretima, smatramo da ni na koji način ne može biti djelo na korist Crkve, već Njoj nasuprot nanosi veliku štetu!

Više smo puta sami osobno, i po našim suradnicima i drugim prijateljima podsjetili Mons. Lefebvre-a na težinu i ozbiljnost njegova načina djelovanja i njegovih stanovišta: na nezakonitost njegovih temeljnih sadašnjih pothvata; na promašenost i čestoput neispravnost doktrinalnih načela kojima nastoji potkrijepiti bilo svoj način djelovanja bilo svoje pothvate; te konačno na štetu koja odatle proizlazi za svu Crkvu.

S dubokom tjeskobom, ali i s očinskom nadom, obraćamo se takodjer i sada ovom Našem bratu u episkopatu, njegovim suradnicima i svima, koji ih - zavedeni - slijede. Mi smo uvjereni da su mnogi od ovih vjernika bili, barem u prvo vrijeme, u dobroj vjeri. Shvaćamo takodjer njihovu iskrenu ljubav prema uobičajenim oblicima kulta i discipline, iz kojih su dugi niz godina crpili duhovnu snagu i hranu svojih duša. No, takodjer, pouzdajemo se da će svi oni, ne povodeći se ni za kakvim unaprijed sročeni mišljenjima, vedra duha znati razmisliti i htjeti priznati, da se danas potrebna pomoć i hrana može naći u obnovljenim oblicima, koje je Drugi Vatikanski Sabor, i Mi sami,

smatrao nužnim uvesti za dobro Crkve, za njezin napredak u svijetu ovog vremena i za njezino jedinstvo. Mi stoga opet ovu Našu braću i sinove potičemo i molimo, da budu svijesni dubokih rana koje će inače nanijeti Crkvi.

Ponovno ih pozivamo, da razmisle o ozbiljnim Kristovim opomenama u pogledu jedinstva Crkve /usp. Iv 17, 21 sl./ i o poslušnosti zakonitom Pastiru, kojeg je On sam postavio svemu stadiu kao oznaku poslušnosti, koja se duguje Ocu i Sinu /usp. Lk 10, 16/. Mi ih očekujemo otvorena srca i raširenih ruku da ih iskreno zagrlimo; pružajući primjer poniznosti, neka na radost Božjega puka opet krenu putem jedinstva i ljubavi!

b/ S druge strane su oni, koji - zastupajući posve protivno naučavanje i Nama jednako prouzrokujući bol u duši - pogrešno misle da koracaju putem koji je Sabor zacrtao pa, pokretani unaprijed sročehim mišljenjima, oštro nastupaju - gjekad bez ikakve nade u popravak - u donošenju sudova o Crkvi i o njezinim ustanovama.

Zato smo jednakom odlučnošću dužni izjaviti, da se nikako ne može dopustiti način djelovanja svih onih:

- koji drže da im je dopušteno stvarati vlastitu liturgiju svodeći gdjekad Žrtvu Mise i Sakramente na slavljenje vlastitoga života ili vlastite borbe ili kao simbol zajedništva, ili opet izvršuju interkomuniju protiv zakona;

- koji u katehezi umanjuju poklad katoličkoga nauka prilagodjujući ga prigovorima ili zahtjevima ljudi prema mišljenjima, koja kršćansku poruku duboko iskrivljuju, kako smo već utvrdili u Apostolskoj Egzhortaciji pod imenom "Pet je već godina", koja je 8. prosinca 1970., - pet godina poslije svršetka Sabora, - izdana /usp. AAS 63, 1971. str. 99/;

- koji tako postupaju, da otvoreno preziru živu Tradiciju Crkve od Otaca do naučavanja Učiteljstva;

- koji nauk Crkve, samo Evandjelje, duhovne stvarnosti, Kristovo božanstvo, Njegovo uskrsnuće ili Euharistiju u nekom novom smislu tumače tako, da pravi smisao ovih istina stvarno razaraju, stvarajući na ovaj način novu gnozu i u neku ruku uvodeći u Crkvu "slobodno istraživanje". A to je tim opasnije, jer se radi o onima, kojima je povjerena uzvišena i veoma važna zadaća: poučavati sveto bogoslovlje;

- koji umanjuju službu koja je vlastita ministerijalnom svećeništvu;

- koji, što je veoma bolno, krše zakone Crkve ili propise čudorednog života, koje je Ona postavila;

- koji, konačno, tako shvaćaju bogoštovni život, kao da se radi o bilo kakvom zemaljskom društvu. Što više, svode ga na političko djelovanje služeći se u tu svrhu duhom, putevima i načinima djelovanja, koji se protive Evandjelju i tako dolaze da brkaju transcendentnu Kristovu poruku, Njegovo propovijedanje Kraljevstva Božjega, Njegovu zapovijed ljubavi prema ljudima utemeljenu na neizrecivom očinstvu Božjem, s mišljenjima koja tu poruku u njezinoj srži niječu, nadomješčujući je s posve oprečnim joj naukom i zauzimajući se za nemoguće sjedinjenje dvaju shvaćanja ljudskog života.

Shvaćanja, koja se ne mogu nikako uskladiti, kako priznaju sami teoretičari suprotnog nam shvaćanja, o kojem ovdje govorimo.

Kršćana ove vrste doduše nema mnogo, ali veoma bučno rogobore lakoumno držeći, da ispravno tumače potrebe svega kršćanskoga puka i neopozivi tok povijesti. Postupajući ovako, nikako se ne mogu pozivati na auktoritet II Vat. Sabora! Ispravno tumačenje Sabora i njegova primjena nisu ovisni ni o kakvoj samovolji.

Niti se mogu pozivati na potrebe apostolata, da bi se, naime, mogli približiti ljudima bez religije uopće, ili bez kršćanske vjere napose.

Pravi je, naime, apostolat onaj, koji je od Crkve poslan da pruža svjedočanstvo o nauku i životu same Crkve! Kvasac mora prožimati sve tijesto! Ipak, mora ostati trajno evanđeoski kvasac, inače će se zajedno sa svijetom pokvariti i on sam!

Časna Naša Braćo!

Željeli smo Vam priopćiti ova Naša najdublja razmišljanja, jer smo posve svijesni vremenâ, koja predstoje Crkvi. Ona je sada i bit će uvijek znak i uzdignut stijeg među narodima /usp. Iz 5,26; 11,12/, jer joj je zadaća svijetu koji je promatra naviještati, što više, katkada s nekim izazovom proglašivati istinu one vjere koja obasjava posljednju svrhu ljudi, onu nadu koja ne zbunjuje /usp. Rim 5, 5/, onu ljubav koja oslobadja čovjeka od prevelikog egoizma, koji ga u različitim oblicima pokušava obuzeti i nadvladati. Sigurno, ovo nije vrijeme uzmicanja, ni napuštanja, ni popuštanja, a najmanje straha! Kršćani se sada jednostavno pozivaju, da budu kršćani u pravom značenju tog imena! A takvima će uistinu biti utoliko, ukoliko ostanu vjerni Crkvi i Saboru!

Nitko, po Našem mišljenju, ne stavlja u sumnju sve one poticaje i pobude, koje smo Mi ovih godina Našega Pontifikata davali Pastirima i Božjem puku, pa i svemu svijetu. Zahvalni smo onima koji su iz ovih Naših pobuda crpili način djelovanja. Sve smo to, naime, poduzimali podupirani živom nadom i poticani smirenim optimizmom, koji nije ipak isključivao istinsku procjenu same konkretne stvarnosti.

Ako smo se danas dulje zadržali kod nekih negativnih pojava i stavova, učinili smo to zato, što Nas je ova naročita prigoda i Vaše dobrohotno pouzdanje potaklo, da smo to smatrali prikladnim. Stvarno, srž proročke karizme, za koju Nam je Gospodin obećao trajnu pomoć svoga Duha, sastoji se u tomu da bdijemo, da upozoravamo na opasnosti, da otkrivamo znakove zore koja se javlja pod tamnim svodom noći. "Stražaru, koje je doba noći? Stražaru, koje je doba noći?" - riječi Nam ove stavlja u usta sam prorok /Iz 21,11/. Dakle, dok blaga zora ne vrati ljudima radosti svjetla, želimo i dalje nastaviti dizati svoj glas u službi onoga poslanja, koje Nam je povjeren.

Vi pak, prijatelji Naši i najbliži suradnici, možete prije nego svi ostali i bolje od svih drugih ponavljati i razlašavati Našu riječ među tolikom Našom braćom i sinovima.

Dok se pripravljamo na proslavljenje Gospodina Isusa, koji će sa znakovima muke i slavnoga uskrsnuća uzaći o desnu Oca, moramo gledajući otvorena nebesa /DAP 7,56/, ustrajati puni nade, veselja i hrabrosti.

U Ime Gospodnje! U ovom svetom Imenu sve Vas blagosivljamo!

/ Prijevod preuzet iz Sl. Vjesnika Zagrebačke Nadbiskupije, 1976. broj 6 - preveo Stj. Segudović, svećenik/.

x x x x x x

GRADITI ILI RUŠITI CRKUVU - JEDINSTVO ILI RAZDOR

Posljednje srijede u mjesecu kolovozu, u svom nagovoru prigodom generalne audijencije srijede, Sveti je Otac posebno naglasio:

Poslušajte: već smo to bili navijestili našim posjetiocima u prethodnim audijencijama, a sada vama to ponavljamo:

nastupilo je vrijeme u kojemu se svi koji imaju sreću i odgovornost da se nazivaju kršćanima-katolicima moraju osjećati obvezanima da "GRADE CRKUVU"...

Još jedanput ćemo upraviti poziv dobroj vđji onih koji se izdaju za sinove Crkve, da ne podliježu modi sistematske kontestacije, kao da bi taj kritički stav ovlašćivao da se nagriza i rastače ono unutarne jedinstvo koje mora biti značajka jedne dobro gradjene Crkve, to jest zajednice kojoj daje život ljubav /cfr. Filip. 1,9; 1 Sol. 1,3/.

Čitav niz svojih posljednjih govora prilikom generalnih audijencija Sveti je Otac usmjerio je na temu "GRADITI CRKUVU" i "PRESTATI RUŠITI CRKUVU", upozorivši odmah na početku tih govora da želi malo podrobnije razraditi ona upozorenja što ih je, glede te stvari, dao tokom Svete godine.

Papina upozorenja tokom Svete godine:

Prisjetimo se samo jednog ili drugog od tih značajnih upozorenja:

Jedinstvo, jedinstvo je cilj kršćanstva tokom vremena, vrhunac plana spasenja za vječnost. I Crkva nije drugo nego gradjenje toga jedinstva ljudske obitelji, u istoj vjeri i u istoj ljubavi, jedinstva zamišljenog od Oca, gradjenog od Krista snagom Duha * posvetitelja i ujedinitelja.

x x x x

Draga Naša Crkva! Onim još uvijek otvorenim i bolnim ranama i razdiranjima, što ih je uzrokovalo povijesno otcijepljenje velikih i časnih udova Kristova Otajstvenog Tijela, a upravo to je Crkva, kakvom ju je On zamislio i kakvom je On hoće, danas je ona, Katolička Crkva, osjetila kako se dodaju ljute rane, iznutra joj nanošene od nekih njezinih sinova kontestatora, zvali se oni konzervativcima ili inovatorima /progrèsistima/.

Neki su pretvorili pozitivno svjedočenje, što ga je Božji narod od njih očekivao, u arogantnu, samozvanu i drsku funkciju sudaca i kritičara svete Božje Crkve i, kadkada, uzurpirajući sebi vlast slobodnog ispitivanja i ocjenjivanja njezine nauke i njezina života / ili superiornog i sistematskog kritiziranja svega onoga što dolazi od zakonitih Pastira Crkve, Pape i vlastitoga Biskupa/, mirno se svrstali u redove protivnika svojih vlastitih redova. Potom su se, s ogorčenjem a ne s ljubavlju, odalečili govoreći možda da hoće ostati u crkvenoj zajednici, ali ne više da dijele njezine radosti i muke, nego da reformiraju ili točnije da rastaču njezinu cjelovitost i unutaranju kompaktnost.

x x x x

Moramo biti jedno, skroz naskroz jedno, moramo hoditi zajedno. Neka prestane već jedamput unutrašnji razdor u Crkvi, razdorničko i rušilačko tumačenje pluralizma! Neka prestanu već jedamput udarci i rane što ih katolici sami zadaju vlastitoj i dužnoj uzajamnoj povezanosti i vlastitom jedinstvu! Neka prestane već jedamput njihova nepokornost i neposlušnost, koja se kvalificira kao sloboda! Danas više nego ikada valja graditi, a ne rušiti Crkvu, jednu i katoličku!

Sva ova upozorenja, kako je naglasio Papa, jesu samo jeka onoga što je nama, današnjim članovima Crkve, poručio sam Krist preko II. Vatikanskoga Sabora:

NAUKA I UPOZORENJA II. VATIKANSKOGA SABORA:

SVEĆENIČKA SLUŽBA MOŽE SE VRŠITI SAMO U

HIJERARHIJSKOM ZAJEDNIŠTVU CIJELOGA TIJELA:

Medju vrlinama koje su najpotrebnije za svećeničku službu treba spomenuti ono raspoloženje duha po kojem su uvijek spremni da traže ne svoju volju, nego volju onoga koji ih je poslao / usp. Iv 4,34; 5, 30; 6, 38/. Naime, Božje djelo, na čije ostvarenje ih je Duh Sveti pozvao / DAP, 13,2/, premašuje sve ljudske snage i ljudsku mudrost; jer "što je svijetu slabo, izabra Bog da posrami jake" / 1 Kor 1, 27/. Pravi dakle Kristov službenik, svjestan svoje vlastite slabosti, on se trudi u poniznosti, istražuje što je Bogu ugodno / Ef.5,10/ i, kao upregnut Duhom /usp. DAP,20,22/ u svemu se daje voditi od volje onoga koji hoće da se svi ljudi spase. Tu volju može otkrivati i izvršavati u svakidašnjim prilikama, ako u povjerenju mu službi i u mnogocstrukim događajima svoga života ponizno služi svima koje mu je Bog povjerio.

A svećenička služba - jer je služba same Crkve - može se vršiti samo u hijerarhijskom zajedništvu cijelog Tijela

Zato pastoralna ljubav tjera svećenike da svoju volju - djelujući u tom zajedništvu - poslušom posvete službi Boga i braće, primajući i izvršujući u duhu vjere ono Vrhovni Svećenik i vlastiti Biskup te ostali pretpostavljeni nalazu i preporučuju... / P.O. br. 15/

POSLEŠNOSTU SE ČUVA JEDINSTVO

Po poslušnosti svećenici održavaju i učvršćuju nužno jedinstvo sa svojom braćom u službi, a osobito s onima koje je Gospodin postavio da budu vidljivi njegove Crkve i da rade na izgradnji Kristova Tijela koje "raste svakom raščlanjenošću služenja" /usp. Ef, 4, 11-16/. + upravitelji

Ovaj posluh koji vodi do zrelije slobode Božjih sinova po svojoj naravi iziskuje od svećenika da - dok u izvršavanju svojih zadaća, pokretani ljubavlju, razborito traže nove putove za sve veće dobro Crkve - s povjerenjem iznose svoje pothvate i uporno izlažu potrebe stada koje im je povjereño, uvijek spremni da se podvrgnu sudu onih koji u upravljanju Božjom Crkvom vrše vodeću službu.

Ovom poniznošću, odgovornom i dragovoljnom poslušnošću svećenici se upriličuju Kristu - misleći kao i Krist Isus koji je "sama sebe sništio uzevši obličje sluga.... i postao poslušan do smrti" /Fil 2, 7-8/ te je ovom poslušnošću nadvladao i iskupio Adamovu neposlušnost, kako kaže Apostol: "Nepokornošću jednoga čovjeka svi su postali grješnici; tako će i pokornošću jednoga mnogi postati pravednici" /Rim. 5, 19/. - /Presbyterorum Ordinis, 15/.

UPOZORENJE PRVIH KRŠĆANSKIH VJEKOVA DANO PREKO SV. AUGUSTINA

Teneamus ergo unitatem, fratres mei: PRAETER UNITATEM ET QUI FACIT MIRACULA NIHIL EST

/ In Jo. Ev. 13, 17; PB 35, 1501/.

NAŠA JUBILARNA OBNOVA I NAŠ PRAKTIČKI

ODGOVOR NA PAPINA UPOZORENJA

Naša značajna, narodna, katolička, jubilara slavlja, koja su završila u rujnu ove godine, treba da u nama potaknu volju da, kao istinski predvođnici i uzori Božjeg naroda, gradimo dalje zajedno s njime svetu Božju Crkvu u ovom dijelu naše domovine, u koji nas je postavila Božja Providnost.

Naš osobni praktički odgovor na naprijed navedena upozorenja u najvećoj je mjeri presudan za daljnje uspješno vršenje naše odgovorne funkcije...

Ne zavaravajmo sami sebe: tešku bi odgovornost navukao na sebe svaki svećenik, koji bi svojim riječima ili postupcima uzrokovao podvojenost, neslogu, uzajamno nepovjerenje i razdor bilo u međusobnim odnosima braće svećenika, bilo u odnosu svećenika prema biskupu; tešku bi odgovornost navukao na sebe i svaki onaj koji bi takve riječi ili postupke odobravao, pogodovao im i koji ne bi svim silama nastojao da zapriječi njihove negativne učinke; još bi težu odgovornost navukao na sebe onaj koji bi svoje vlastito neraspoloženje i svoje manje dobre osjećaje bilo prema kojemu ili kojima od subraće bilo prema biskupu lakomisljeno prenosio na ostale članove Božjega naroda izvan naših svećeničkih redova.

Ne zavaravajmo sami sebe: Na Kristovim riječima
"da budu jedno..." /Iv 17, 20-23/ i na Kristovoj volji
zasniva se nepromjenjivi principi

ČUVATI I BRANITI UNUTARNJE JEDINSTVO ILI STVARATI RAZDOR
GRADITI ILI RUŠITI CRKVU.

I obnovljena odanost i vjernost Kristovu Namjesniku -
koja bi trebala biti jedan od glavnih plodova naših
jubilarnih slavlja, i u kojoj bismo morali biti istinski
predvođnici i uzori svome narodu - nije li jedan novi
razlog da ne ostanemo gluhi na ona ozbiljna upozorenja
što ih je Kristov Namjesnik davao baš posljednjih tjedana
naše jubilarne Marijanske godine?

/ Prema: Okružnice Bisk. Ordinarijata Dubrovnik,
za 1976. str. 41 + 43/.

X X X X X

BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

28. VII. 1977.

PASTORALNA POUKA

O POMIRENJU ZA VJERNIKE

DRAGI VJERNICI

Zajedništvo života s Bogom započinje u čovjeku prvim
obraćenjem, a izvanjski mu je djelotvorni znak krštenje.
Ono valja da u nama iz dana u dan napreduje. Trajno nas
uistinu Krist poziva: "Kraljevstvo Božje je blizu: obra-
tite se i vjerujte u ovu radosnu vijest" /Mk 1, 15/. I
mi trajno prihvaćamo taj poziv vjerom i novim životom po
uzoru Kristovu.

U tome nismo sami. Po Božjem naumu spasenja združeni
smo u zajednicu naroda Božjega, Crkvu, kojoj je glava
Isus Krist. Ta je zajednica "po svojoj naravi ljudska i
božanska" /SC 2/, "u isti mah sveta i uvijek potrebna čiš-
ćenja" /LG 8/ te stoga trajno na putu obraćenja i pokore.
Svi njeni članovi dionici su punine duhovnih darova kojima
Crkvu daruje Krist, dionici milosnog bogatstva što ga u
pojedinih izabranim članovima Crkve ostvaruje Bog. Ali je
isto tako svima na štetu grijeh svakog uda Kristovog
mističnog tijela, te od njega cijelo tijelo trpi i za nje-
ga čini pokoru.

GRIJEH UVREDA BOGA I BRACE

Činjenica je zaista da čovjek zbog nepostojanosti
svoje volje može grijehom iznevjeriti svoje prvo obraćenje.
Sveto Pismo nas uči da je grijeh najveće zlo, dapače izvor
svih zala. Njime čovjek prekida prijateljstvo s Bogom,
odriče se Boga kao Oca i izvora života. Odbacuje savez
ljubavi što ga je Bog sklopio s čovječanstvom u Isusu
Kristu, te odbija njegov dobrostivi naum spasenja. Zato se
u Svetom Pismu grijeh naziva nevjerom, preljubom,
idolopoklonstvom, rascijepom, čak pokušajem nove osude i
razapinjanja Kristova.

Grijehom čovjek škodi sebi samome, umanjuje samoga sebe, jer se lišava svoje vlastite punine na koju je od Boga pozvan. S te strane grijeh je unutarnje ranjavanje čovjeka, promašaj cilja kojemu čovjek teži, otudjenje od sebe samoga i od drugih.

I grijeh protiv čovjeka u konačnici je protiv Boga. To više što je Bog čovjeka više uza se vezao: kao krunu stvorenja, kao predmet posebne ljubavi po Savezu, a najviše kao Sina u osobnom jedinstvu utjelovljene Riječi Isusa Krista.

Kao što je svaki grijeh uvreda Boga tako je i rana nanesena Crkvi, iznutra je slabi jer pruža sablazan malenima i usporava njezin rast prema eshatološkom savršenstvu Božjega naroda, obećanom i predodređenom u slici "nebeskog Jeruzalema". A izvana prijeći da se pokaže kao "znak uzdignut među narodima", kao izvanjsko očitovanje svetosti Božje.

Božja objava i njeno shvaćanje kroz svu povijest Crkve nedvojbeno nas uči da ima čina i propusta kojima čovjek svjesno i slobodno odbacuje ponude i zahtjeve Božje ljubavi i time se odjeljuje od svoga Stvoritelja i Otkupljenja. Tako već Novi Zavjet posebno kao teške grijehe označuje otpad od vjere, idolopoklonstvo, ubojstvo i preljub. Oni isključuju iz zajedništva s Bogom i braćom i priječe sudjelovanje u Euharistiji.

Dakako, da se teški grijesi ne svode samo na gornja četiri. Svako razdoblje ljudske povijesti, pa i ovo naše, nameće i mnoga druga opredjeljenja, koja valja prosudjivati u svjetlu Božje riječi i nauke crkvenog Učiteljstva.

Kod toga valja voditi računa ne samo o objektivnoj težini čina nego i o stupnju spoznaje i slobode samoga čovjeka. Isus nas doista uči: "Ono što izlazi iz čovjeka, to onečisti čovjeka, jer iz nutrine, iz ljudskog srca, izlaze: zle misli, razne vrsta bluda, kradje, umorstva, preljuba, lakomstva, opaćine, lukavstvo, razuzdanost, zavist, psovka, oholost, bezumlje. Sva ta zla izlaze iznutra i onečiste čovjeka" /Mk 7, 20-23/.

Zato će pojedinačno o težini grijeha svakom čovjeku progovoriti i njegova savjest. Za nju II Vat. Sabor kaže: "U dubini savjesti čovjek otkriva zakon koji on sam sebi ne daje ali kojemu se mora pokoravati. Taj glas što ga uvijek poziva da ljubi i čini dobro a izbjegava zlo, kad zatreba jasno odzvanja u intimnosti našega srca: čini ovo, a izbjegavaj ono. Čovjek naime ima u srcu zakon što nam ga je Bog upisao" /GS 16/.

Da bi kršćanin u svojoj savjesti donio ispravan moralni sud, mora ona biti prosvijetljena Božjom riječi, kako je naviješta i uči Crkva. Odgoj i trajno uskladjivanje savjesti s riječju Božjom i naukom Crkve stoga je dužnost svakoga vjernika.

BOŽJI POZIV NA OBRAĆENJE PO CRKVI

Kako god teškim grijehom nastaje radikalna i ljudskim silama nepopravljiv raskid s Bogom, nije njime spriječena Božja milosrdna ljubav da ponovno pozove čovjeka k sebi. Sv. Ivan piše: "U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je On ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grijehe" /1 Iv 4, 10/. Što je Bog jednom učinio, to uvijek čini. U svojoj utjelovljenoj Riječi Isusu Kristu trajno poziva ljude na obraćenje. I to najprije grešnike, jer "ne treba zdravima liječnik nego bolesnima" /Lk 5, 31/. Njegov glas odjekuje u Crkvi, koja "nikada ne propušta pozivati ljude od grijeha k obraćenju" /OP 1/. A obraćenje stoji u tome da čovjek prijedje obrnutim smjerom onaj duhovni put kojim je od Boga odlutao: kao što je teškim grijehom prezreo Boga a prionuo uz stvorenja, tako sada valja da napusti stvorenja, a iznad svega uzljubi Boga. Bog na obraćenje ne samo da poziva, nego ga on svojom božanskom snagom i ostvaruje u čovjeku koji posluša i prihvati glas njegova poziva. On mu daje novo srce, iznutra ga obnavlja snagom svoga Duha te zaista opet postaje novo stvorenje, spreman da slijedi Gospodina, koji je "Put, Istina i Život" /Iv 14,6/.

ZNAKOVI OBRAĆENJA

Svoje obraćenje očituje čovjek u svom cjelokupnom životu: osobnom molitvom, kojom osobito moli da Bog oprost grešnicima; dragovoljnim prihvaćanjem trpljenja u zajedništvu s patnjama Kristovim; savjesnim vršenjem svojih ljudskih, obiteljskih, kršćanskih obveza; opraštanjem uvreda i nepravdi, spremnim pomirenjem s braćom, strpljivim podnošenjem tuđjih slabosti; djelima ljubavi; postom, milostinjom i svakim odricanjem kojim se trga od zemaljskih dobara a prijanja Bogu, uskraćuje sebi a daje potrebnima.

I u bogoslužju se proživljava obraćenje: slušanjem Božje riječi, koja poziva na obraćenje, obećava i jamči oprost; pokorničkim dijelovima Mise, kojima se narod Božji duhovno sprema za susret s Gospodinom, a ujedno izražuje svoju vjeru u sakrament Kristove žrtve za oprost nje grijeha; posebnim pokorničkim slavljenjima, kojima se kršćanska zajednica priznaje grešnom te moli Boga i braću za oprost.

Vrhovni izraz obraćenja jest sam sakrament pomirenja. Krist Gospodin je za svog zemaljskog života opraštao grijehe i izričito uklonio svaku sumnju u svoju vlast opraštanja: "Sin Čovječji ima vlast na zemlji opraštati grijehe" /Mt 9, 6/. On je umro za naše grijehe i uskrsnuo radi našeg opravdanja. Uoči svoje muke ustanovio je žrtvu Novog Saveza u svojoj krvi za otpuštanje grijeha. A poslije uskrsnuća rekao je svojim apostolima: "Primiti Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprosteni su im, kojima zadržite, zadržani su im" /Iv 20, 22-23/. Posebno Petru a zatim i svim apostolima rekao je: "Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima" /Mt 16, 19; 18, 18/. Poslao ih je da u njegovo ime propovijedaju obraćenje i otpuštanje grijeha svim narodima.

Apostoli su Isusove riječi razumjeli i smisao je njihova naviještanja ovaj: "Obratite se... i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi" /DAP 2,38/. Crkva od apostolskih vremena ustrajno propovijeda obraćenje za oprostjenje grijeha u ime Isusovo. Osim krštenja i euharistije za oprostjenje grijeha ona slavi i Sakramenat pomirenja. To je redovit i nuždan put spasenja za sve koji su poslije krštenja teško sagriješili, ali su se po milosti Božjoj ponovno vratili Bogu. Njihov put obraćenja i pokore dosiže u ovom sakramentu svoj vrhunac. Zato su ga Sveti Oci nazivali "drugim krštenjem". A budući da čovjeka nakon raskida grijehom ponovno združuje s Bogom i s Crkvom, nazivao se i "pomirenjem", "mirom", "zajedništvom". Danas ga mnogi zovu "ispovijed", a tako se također u starini. Ne samo zato što čovjek u njemu priznaje svoje grijeha, nego prije svega što Crkva njime slavi milosti Božje, ispovijeda, tj. u svrhu hvale proglašuje milosrdna djela Božja. Tako je taj sakramenat najprije čin štovanja Boga, kojim Crkva priznaje njegovu neizmjernu dobrotu, što se u svakom oprostjenju ponovno očituje.

Svako pomirenje na otajstven način obnavlja vazmeno otajstvo smrti i uskrsnuća Gospodnjega. Ono je naime naj-savršeniji čin štovanja Boga što se u svakom bogoslužnom činu ponavlja. Ono je najveće otajstveno sjedinjenje Boga i čovjeka u savršenom skladu jedne ljubavi. Iz njega je proistekao dar Duha Svetoga, koji potiče na obraćenje i pomirenje i k njemu dovodi. Kristov dakle čin savršene ljubavi prema Ocu i braći, izražen tako uvjerljivo smrću na križu po volji Očevoj i Očevo odobravanje, izraženo u daru uskrsnuća i slave, predstavlja uzor i počelo pomirenja.

Čovjek u pomirenju nije sam, nego u zajednici Crkve. Ona mu je djelotvorno sredstvo pomirenja, jer ga na tom putu prati ljubavlju, primjerom i molitvom, naviještanjem Božje riječi i vršenjem vlasti opraštanja, što je povjerenje na apostolima i njihovim nasljednicima.

Crkva u pomirenju ima ulogu i znaka: s Bogom se ne možemo pomiriti mimo Crkve. Ona je upravo znak pripadnosti Bogu. Tko potpuno pripada Crkvi - tako da sudjeluje u vrhovnom njezinu ostvarenju, u Euharistiji, - taj pripada Bogu. Naprotiv, tko je isključen iz zajednice blagovanja Tijela Kristova, taj nije u miru s Bogom. Zato ova dva pomirenja, s Bogom i Crkvom, idu uvijek zajedno.

ČIMBENICI SAKRAMENTA POMIRENJA

Premda je sakramenat pomirenja kroz povijest donekle mijenjao svoj oblik, predaja i nauka Crkve utvrdila je u njemu četiri čina, koji tvore povezani slijed: kajanje, ispovijed, zadovoljštinu i odriješenje.

KAJANJE je najvažniji čin sakramenta pomirenja. Ono je "bol i žaljenje za počinjeni grijeh s odlukom ne griješiti više". Dakako, ne iz zemaljskih interesa nego iz motiva vjere. Ono nije čin samoga čovjeka nego je dar Božji za koji treba moliti. Bog snagom svoga Duha izvodi u čovjeku onu unutarnju promjenu, "metanoju", po kojoj prihvaća Kristov način prosudjivanja i djelovanja. Bit obraćenja jest KAJANJE.

ISPOVIJED je očitovanje kajanja i pouzdanja u Božje milosrdje. Čovjek koji je u svjetlu vjere spoznao veličinu Božje ljubavi i težinu svojih grijeha, očituje to priznanjem svojih grijeha.

Dužan je, naime, "po rasporedbi Božjega milosrdja ispovijediti svećeniku sve i pojedine teške grijehe kojih se nakon ispita savjesti sjeća" /OP/. Lakih grijeha ne mora ispovijedati, ali je i njihovo ispovijedanje dopušteno i korisno.

ZADOVOLJŠTINA je takodjer u djelo provedeno obraćenje: njome se djelotvorno povlači uvreda nanescna Bogu, popravlja život, ispravlja sablazan i nadoknadjuje šteta što ju je prouzročio grijeh. Djela zadovoljštine valja zato da budu prilagodjena svakome pokorniku, osobito u vidu lijeka, tj. pomoći da on ponovno ne upadne u stare grijehe. U njihovu odredjivanju trebao bi uz ispovjednika sudjelovati i pokornik, kako bi zaista odgovarala njegovim prilikama, potrebama i mogućnostima.

ODRIJEŠENJE je vrhunac sakramenta pomirenja. Njime Crkva, nakon što je iz gornjih čina utvrdila iskrenost obraćenja, podjeljuje pokorniku u ime Božje oproštenje grijeha, pomirenje s Bogom i zajednicom braće. Time se pomirenje dovršuje: "Otac prima sina što mu se vratio, Krist izgublenu ovcu na svojim ramenima donosi opet u ovčinjak, a Duh Sveti nanovo posvećuje svoj hram ili se potpunije u njemu nastanjuje. To se naročito očituje u ponovnom ili revnijem sudjelovanju kod Stola Gospodnjega, gdje se gozdom Crkve Božje slavi velika radost što se sin izdaleka vratio" /OP/.

SLAVLJENJE POMIRENJA SAMO ZA LAKE GRIJEHE

Iako je sakramenat pomirenja nuždan samo za one koji su se poslije krštenja teškim grijehom odijelili od Boga i Crkve, on je koristan i za one koji ga slave samo za lake grijehe. Njime oni očituju svoje trajno nastojanje oko što savršenijega obraćenja, usavršuju krsnu milost, iz dana u dan suoblikuju se Kristu te cijeli svoj život podvrgavaju nadahnuću i vodstvu Duha Svetoga.

U oba slučaja, uostalom, "slavljenje ovog sakramenta je čin kojim Crkva obznanjuje svoju vjeru, zahvaljuje Bogu na slobodi kojom nas je Krist oslobodio i sav svoj život prinosi kao duhovnu žrtvu na hvalu slave Božje, hiteći u susret Kristu" /OP, 7/.

TRI OBLIKA SLAVLJENJA

Pomirenje se može slaviti na tri načina:

Ako ima dovoljno ispovjednika, a okupio se toliki broj pokornika da oni tvore zajednicu sposobnu za zajedničko slavlje, uzet će se RED POMIRENJA VIŠE POKORNIKA S POJEDINACNOM ISPOVIJEDI I ODRIJEŠENJEM. On u sebi objedinjuje sve predajom naslijeđene čimbenike pomirenja s potrebom zajedničkoga slavljenja, koje je u naše vrijeme opet u velikoj cijeni, a II Vat. Sabor ga za sve liturgijske čine preporučuje, dapače u nekim slučajevima naređuje.

Sastoji se u ovom:

- okupljeni za slavljenje pomirenja ostvaruju međusobni susret i izrazuju to zajedničkom pjesmom, pozdravom i molitvom;
 - tako pripravljeni slušaju Riječ Božju u čitanjima Svetog Pisma, i homiliji, te u svjetlu riječi ispituju svoju savjest;
 - općom ispovijedi, litanijskom molitvom i osobito molitvom Gospodnjom priznaju svoju grešnost pred zajednicom braće, izrazuju kajanje i odluku da promijene život, međusobno se pomiruju u vidu pomirenja s Bogom te svi zajednički mole od Boga oproštenje;
 - svaki pojedinačno pristupa svećeniku i u tajnoj ispovijedi priznaje svoje grijehe, prihvaća zadovoljštinu i prima odriješenje;
 - napokon svi hvale Boga pjesmom ili molitvom za dar pomirenja te ujedno bratski dijele radost što je darom Duha Svetoga u njih ulivena.
- Ako je s obzirom na vrijeme moguće, dobro je odmah iza pojedinačne ispovijedi i odrješenja slaviti Euharistiju, na koju nas pomirenje pripravlja. Euharistija će tada biti najljepša zahvala Bogu za dar pomirenja, i najljepši izraz zajedničke radosti.

Ako nema uvjeta za zajedničko slavljenje, uzima se RED POMIRENJA POJEDINIH POKORNIKA.

On se uglavnom poklapa s dosadašnjim redom ovoga sakramenta. Ipak je bitno obogaćen slušanjem Riječi Božje i hvalenjem Boga.

"RIJEČ BOŽJA prosvjetljuje vjernika da upozna svoje grijehe, ona ga poziva na obraćenje i potiče na pouzdanje u Božje milosrđe"/OP 17/. Ako nije moguće naviještanje Božje riječi u samom obredu pomirenja, nakon pozdrava i možebitnog upoznavanja sa svećenikom, neka svaki pokornik u svojoj pripravi na pomirenje uz molitvu čita i razmišlja Sveto Pismo.

HVALJENJE BOGA poslije odriješenja izraz je radosti pokornika i radosti cijele Crkve nad pomirenjem s Bogom i braćom, a može se izraziti na različite načine. Najkraće: Svećenik: "Hvalite Gospodina jer je dobar" Pokornik: "Vječna je ljubav njegova". S tim raspoloženjem radosti i hvale neka svaki pokornik podje u novi život.

Oba ova načina pomirenja sadrže pojedinačnu ispovijed i odriješenje, jer "pojedinačna i cjelovita ispovijed i odriješenje jedini su redoviti način kojim se vjernici pomiruju s Bogom i Crkvom, osim ako fizička ili moralna nemogućnost ispričavaju od takve ispovijedi" /OP 31/.

U slučajevima pak kad nije moguće obaviti takvu pojedinačnu i cjelovitu ispovijed, a nužno je pomirenje, ono se tada slavi tako da pokornici obave samo OPĆENITU ISPOVIJED TE IM SE ODMAH PODIJELI ZAJEDNIČKO ODRIJEŠENJE. To osobito vrijedi za slučaj smrtno opasnosti, kad nema vremena za pojedinačnu ispovijed, iako bi za nju bilo dosta svećenika.

Ali i za slučaj velike nužde, kad je toliki broj pokornika da se ispovjednicima koji stoje na raspolaganju ne mogu u prikladnom roku pojedinačno ispovijediti, a s druge strane, takve su okolnosti, da bi ti pokornici morali dugo čekati na slijedeću mogućnost pomirenja i pričesti, što bi im bilo na duhovnu štetu. Radi se, dakle, o krajevima gdje je velik nedostatak svećenika. Sud o tome, postoje li takve izvanredne prilike, donosi biskup, a on se o tome savjetuje s drugim biskupima unutar Biskupske konferencije.

U nas, po sudu naših biskupa, nisu zasada prilike u tome tako teške, da svaki vjernik ne bi mogao u kratkom roku doći do svećenika i obaviti pomirenje na redovan način. O tome su naši biskupi rekli slijedeće na svome plenarnom zasjedanju 13. listopada 1972.:

"Obzirom na 'Norme za podjeljivanje zajedničkog odrješenja' koje je izdala Sv. Stolica, BK smatra da u nas ne postoje zasada uvjeti iz t. 3. spomenutog dokumenta, pa prema tome nema mjesta za podjeljivanje zajedničkog odrješenja.

U našim prilikama, naime, vjerniku ne treba dugo vremena da bi došao do svećenika i obavio individualnu ispovijed. Obaveza je individualne ispovijedi, po nauci Tridentinskog Sabora, kako se ističe u ovom dokumentu, iuris divini /božanskog prava/, a pripravnost svećenika da bude na raspolaganje svojoj braći koja se žele ispovijediti spada na bitnost svećeničkog služenja. Sakrament pokore, kako se administrira u Katoličkoj Crkvi, veliki je Božji dar. Njime se ostvaruje plodnost Kristova otkupljenja, te on ostaje trajno i neophodno sredstvo kršćanskog života.

Podjeljivanje zajedničkoga odrješenja u našim prilikama urodilo bi zanemarivanjem individualne ispovijedi kod vjernika, a možda bi oslabilo i svijest velike dužnosti ispovijedanja kod svećenika, te otvorilo vrata moralnom laksizmu, a upravo tomu se želi suprotstaviti ovaj dokument Sv. Stolice, kako to stoji izričito u njegovoj preambuli.

Mjerodavan i konačan sud o ovom donosi, kako stoji u ovom dokumentu, svaki mjesni ordinarij za svoje područje" / Zapisnik o jesenskom zasjedanju BK, 1972. str. 25-26/.

Novi Red pokore, kojim se obnavlja cjelokupna pokornička disciplina u Crkvi, propisivanjem mogućnosti zajedničkog odrješenja, odražuje pastoralnu brigu Crkve za svoje vjernike u svim prilikama.

Ako bilo zbog jednog, bilo zbog drugog razloga, vjernici dodju u priliku kada će na taj način slaviti pomirenje, valja da drže na pameti slijedeće:

Da bi mogli primiti sakramentalno odrješenje koje se skupno podjeljuje, treba da budu pravilno raspoloženi. To jest treba da se svaki pojedinac od njih pokaje za svoje grijeha, da odluči grijeha se ubuduće čuvati, a možebitnu nanesenu sablazan ili štetu nadoknaditi. Ujedno mora imati nakanu da u odredjenom, od Crkve propisanom roku / na koji će ga upozoriti svećenik / pojedinačno ispovijedi teške grijeha, koje sada tako ne može ispovijediti.

Odredjeni rok jest godinu dana, ili svakako, prije nego nanovo pristupi skupnom odrješenju. Ta raspoloženja i ti uvjeti traže se za valjanost skupno podjeljivanog odrješenja / v. Red Pokore, 33,60,64,66/.

Eto, dragi vjernici, izložili smo vam nauku o sakramentu pomirenja koji Crkva trajno smatra velikim Božjim darom te plodom Isusove smrti i uskrsnuća.

Prihvaćajmo taj Božji dar i služimo se njime za što dosljednije sazrijevanje u kršćanskom životu u kojemu se ima odražavati život Isusa Krista.

KATOLIČKI BISKUPI JUGOSLAVIJE

PISMO VJERNICIMA O SABIRANJU DAROVA ZA KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU

Dragi vjernici!

Proučavanje Svetoga Pisma i teološko istraživanje od goleme je važnosti za život Crkve u svakom narodu i za navješćivanje Evandjelja svakom čovjeku. Da bi se to moglo plodonosno i pod budnim okom Crkvenog Učiteljstva sustavno razvijati, organizirali su se tijekom povijesti bogoslovni fakulteti. Za kulturno područje hrvatskog jezika Katolička Crkva ima samo jedan bogoslovni fakultet. To je Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, koji je do g. 1952. bio u sastavu Sveučilišta u Zagrebu, a poslije toga djeluje kao samostalan crkveni fakultet, te je g. 1969. proslavio tristotu obljetnicu svoga djelovanja. Katolička Crkva u Jugoslaviji ima još jedan bogoslovni fakultet za slovensko jezično područje u Ljubljani.

Bogoslovni fakultet u Zagrebu ima takodjer zadatak da istražuje kršćansku prošlost i sadašnjost u našem narodu, te se tako - kao najviša znanstvena crkvena ustanova u hrvatskom narodu - brine za trajno nastavljanje žive kršćanske misli izrasle iz vjere u Krista umrloga i uskrsnuloga na ovom zemljopisnom prostoru. A najosobitiji je njegov zadatak da se na njemu može postizavati osposobljenje profesora za Visoke bogoslovne škole na kojima se školuju katolički svećenici. Kada je to moguće, naši se bogoslovni profesori školuju i u stranim zemljama, ali je na svaki način potrebno da za hrvatsko jezično područje imamo Fakultet, na kojem se mogu školovati profesori i kod kuće. Ujedno na našem Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu uvijek stječe svoju naobrazbu velik broj našeg hrvatskog svećenstva, a u posljednje se vrijeme javlja i sve više laika koji bi htjeli postići temeljitu bogoslovnu naobrazbu. Fakultet pruža takodjer razne usluge za doknadno naobrazavanje i za stalno popunjavanje bogoslovong znanja. Godine 1974. dobio je od Svete Stolicе potvrdu svoga novoga Statuta, po kojemu bi trebao da razvije svoju djelatnost u skladu s novim zahtjevima što ih pred takve znanstvenonastavne ustanove postavlja sadašnje stanje Crkve u svijetu i posebno kod nas.

Od godine 1952., kada je Bogoslovni fakultet u Zagrebu aktom državnih vlasti isključen iz sastava Sveučilišta, on ne dobiva nikakve pomoći od države, nego se izdržava isključivo dobrovoljnim darovima crkvenih poglavara i dobrovoljnim radom profesora, koji još uvijek nemaju redovite plaće ili nagrade za svoj rad. Fakultet nema svojih vlastitih prostorija, nego djeluje u prostorijama koje mu je ustupilo zagrebačko Nadbiskupsko sjemenište, ali su te prostorije veoma skućene i ne omogućuju pravi razvitak potrebnog rada. Također ima veliku potrebu za razvijanjem svoje knjižnice, bez koje je nemoguć pravi razvitak, i za nabavljanjem drugih neophodno potrebnih pomagala.

Uslijed toga smo se mi, biskupi hrvatskog jezičnog područja, kao i oni koji osjećaju potrebu opstanka i razvitka zagrebačkog Bogoslovnog fakulteta, odlučili, da u ime Božje i s povjerenjem u velikodušnost naših vjernika pokucamo na srca svih kršćanskih vjernika u našim biskupijama. Znamo da će se naći značajan broj vjernih kršćanskih obitelji i pojedinih katolika koji će uvidjeti važnost i potrebu te najviše naše znanstvene ustanove i biti spremni da svojim darom priteknu u pomoć.

Veliko će i Bogu ugodno djelo učiniti svaki onaj koji pruži makar i mali prilog, otkidajući samome sebi za opću dobrobit, kako bi se jedini naš Bogoslovni fakultet mogao održati i razviti kako zahtijevaju današnje potrebe. U tu svrhu smo na saboru Biskupske konferencije u Zagrebu od 11. do 14. svibnja 1976. odredili da se u svim biskupijama hrvatskog jezičnog područja na drugu nedjelju u mjesecu rujnu održava godišnja kolekta za potrebe te najviše crkvene znanstvene ustanove. Ove godine će to biti u nedjelju, 12. rujna.

Ovo naše pismo neka se vjernicima tom prilikom pročita, prije nego se pristupi k sakupljanju njihovih darova. A vjernici neka budu uvjereni da im nijedan dinar neće ostati nenaplaćen od Boga Oca našega koji je na nebesima.

Dano u Zagrebu, na blagdan Tijelova u Hrvatskoj marijanskoj godini, 17. lipnja 1976.

U ime biskupa hrvatskog jezičnog područja:
+ FRANJO KUHARIĆ,
Nadbiskup zagrebački, Veliki kancelar
Fakulteta,
Predsjednik Biskupske Konferencije.

X X X X X X X X

KNJIŽEVNI OGLAS: Uz proslavu Svjetskog Dana za misije posebno i toplo preporučujemo knjižicu: Ante Gabrić, U POTRAZI ZA DUŠAMA, Zagreb, 1976. Pisma O. Gabrića, misionara, u kojima on opisuje svoj rad za spasenje neumrlih duša u novoj misijskoj postaji "Maria Polly", koju će čim bude organizirana i izgrađena crkva predati domaćem kleru, kao što je učinio i sa misijskom župom BASANTI.

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 591/1976.

PROSLAVA SVJETSKOG MISIJSKOG DANA

U predzadnju nedjelju mjeseca listopada, na 24.X. ove godine, pada proslava Svjetskog dana za misije, ili Misijske nedjelje.

Ove godine navršava se 50 godina, otkako je Papa PijoXI dne 14. travnja 1926. godine ustanovio Svjetski misijski dan. Na spomen toga Pavao VI upravio je baš 14. travnja o. g. svoju poruku za Svjetski misijski dan.

Taj zlatni jubilej postojanja i rada Svjetskog misijskog dana, traži i od nas, da se i mi, kao dijeceza u Hercegovini, uključimo u tu proslavu.

Misijska centrala u Sarajevu izradila je prikladan plakat za proslavu Svjetskog misijskog dana. Svim župama u biskupiji dostavili smo barem po 2 primjerka toga plakata, i pozivamo sve župnike da ga na vrijeme i na prikladno mjesto izvjesi na uvid vjernicima.

Ujedno ovim molimo da se svi naši svećenici i župnici u biskupiji što bolje pripreme, kako bi što bolje proslavili sa svojim vjernicima Svjetski misijski dan. Neka se vjernicima unaprijed najavi Svjetski misijski dan, i neka ih se pozove, da se na taj dan pripreme molitvom i da budu velikodušniji u svojim darovima za misije.

Sve što se god skupi na Misijsku nedjelju, bilo pod sv. Misama, bilo na oltarima, bilo kao posebni prilozima za misije u župskom uredu, sve to ide u kolektu misijske nedjelje, i to treba što prije dostaviti Ordinarijatu, a najkasnije do konca siječnja slijedeće za proteklu godinu. Ne smije nijedan župnik slati ono što se skupi na misijsku nedjelju bilo kojem misionaru, nego sve se to ima dostaviti Ordinarijatu, koji će sve to proslijediti misijskoj centrali, a ova nadležnom središnjem uredu u Rim.

Prošle smo godine uz svjetski misijski dan donijeli prikaz koliko pojedine župe u biskupiji skupljaju za misije, pa je to neke župnike potaklo i oni su se više angažirali, i vjernički su se doprinosi vidno povećali. Ipak ima nekih župnika koji se, čini se, ni najmanje ne zalažu za skupljanje za misije, pa je u njihovim župama upravo bijedna i vrlo siromašna kolekta za misije. Ne navodimo imena tih župnika, ali oni znaju kojih se to tiče, i molimo ih, da se istinski založe za tu kolektu i potaknu svoje vjernike da taj dan budu što više velikodušni i dadnu svoj prilog za misije. Ima nekih župnika koji i kroz godinu organiziraju skupljanje za misije, i u toj stvari angažiraju i djecu bilo u korizmi bilo u adventu, što im služi na pohvalu i Ordinarijat im rado odaje priznanje. Samo ih upozorava da sve što se preko godine u župi skupi za misije, neka to sve šalju samo preko Ordinarijata centralnoj misijskoj upravi u našoj zemlji.

Sa žalošću moramo i to spomenuti da ima nekih župnika, koji godinama nisu ni dinara dali od misijske kolekte.

Kad bi se svi naši župnici zaista istinski založili u prikupljanju vjerničkih priloga za misije, naša bi Hercegovina mogla biti među prvim biskupijama hrvatskog jezičnog područja po priložima za misije.

Vjernici će se toliko angažirati, koliko ih znadne župnik oduševiti za misijsku ideju, a držimo, da su svi svećenici svjesni svoje dužnosti da uz obavezu molitve i žrtve za misije, i materijalno pomažu misionare.

Pozivamo, stoga, sve župnike da na vrijeme na to misle, i da se što bolje sprema za proslavu Svjetskog Misijskog dana u ovoj jubilarnoj godini - 50. godišnjici opstanka i rada ustanove Misijske nedjelje na predzadnju nedjelju u mjesecu listopadu.

Mostar, dne 30. rujna 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 592/1976.

SKUPLJANJE ZA BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU

U ovom broju Sl. Vjesnika donosimo pismo zagrebačkog Nadbiskupa i Predsjednika BKJ, Mons. Franje Kuharića, upravljeno na sve vjernike u biskupijama hrvatskog jezičnog područja o skupljanju za Bogoslovni fakultet u Zagrebu.

Skupljanje je određeno na drugu nedjelju u rujnu. Neki su župnici na temelju onoga što su pročitali u GK i drugdje, skupljali te nedjelje za Fakultet u Zagrebu, tako na pr. župa Rotimlja u trebinjskoj biskupiji skupila je tog dana 303 tisuće SD, a i neke su se druge župe lijepo odazvale na poziv župnika. Oni pak svećenici, koji nisu ni čitali s oltara vjernicima tu poruku zagrebačkog Nadbiskupa niti su skupljali u svojim župama, neka to učine u jednu nedjelju tokom mjeseca studenoga, samo ne u prvu nedjelju, neka organiziraju posebno skupljanje bilo u vidu IV. milostinje, ili na koji drugi prikladan način, za Bogoslovni fakultet u Zagrebu. Po sebi se razumije, da će te nedjelje vjernicima pročitati pismo zagrebačkog Nadbiskupa, a dobro će biti da to najave tjedan dana ranije, i pozovu vjernike da velikodušno učestvuju u toj nacionalnoj akciji pomaganja Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu.

Oni pak koji su već skupljali, kao i oni koji će skupljati u mjesecu studenom, neka to što prije dostave Ordinarijatu, a najkasnije do konca siječnja slijedeće za proteklu godinu.

Mostar, dne 30. rujna 1976.

+ P e t a r, biskup

Broj: 593/1976.

RESKRIPT SV. KONGREGACIJE ZA SAKRAMENTE, KOJIM SE
DEKLARIRA NEVALJANOST KRIZME U GRUDAMA, DNE 28.VII. 1974.

Budući da među nekim župnicima u biskupiji Mostar-Duvno još uvijek vlada uvjerenje, da je krizma što ju je podijelio o. fra R.J. Romić, dalmatinski franjevac u župi Grude bez ikakve ovlasti u nedjelju dne 28. srpnja 1974. bila samo nedozvoljena, a ne i nevaljana, ovdje donosimo u cijelosti Rekskript S.C. de Sacramentis kojim se deklarira da je ta krizma bila ne samo nedopuštena nego i nevaljana.

Reskript objavljujemo za informaciju svim našim svećenicima uz izričitu zabranu, da se ne smije u javnosti umnažavati ili prepisivati bez izričite dozvole ovoga Ordinarijata. Reskript objavljujemo u Službenom Vjesniku jedino za informaciju župnicima i svećenicima jedne i druge biskupije u Hercegovini.

Mostar, dne 30. rujna 1976.

+ P e t a r, biskup

SACRA CONGREGATIO

Romae, die 21 Junii 1975.-

DE SACRAMENTIS

Prot. N° 547/74.

Excellentissime ac Reverendissime Domine,
Die 25 Octobris 1974, litteris datis sub N° 970/74, Excellentia Tua Reverendissima Sanctam Sedem certiozem reddebāt de Sacramento Confirmationis a R.P. Jakobo Raphaele Romić O.F. M. die 28 Julii eiusdem anni in paroecia Grude istius Dioecesis, "sine ulla commissione Summi Pontificis centenis pueris administrato".

Re diffuse exposita, Excellentia Tua quaerebat utrum Confirmatio in recensitis adiunctis, nimirum a simplici presbytero collata sine indulto Pontificio et sine ulla facultate ex lege, non solum illicita, sed etiam invalida sit habenda; et, quatenus affirmative, utrum fideles ita irriti in paroecia Grude confirmati, iterum confirmandi sint; utrum denique, quatenus affirmative ad primum et negative ad secundum, iidem fideles, si postea ad sacros ordines ascendere vellent, necessario ante Sacram Ordinationem confirmari debeant.

Excellentissimo ac Reverendissimo Domino
D.no P E T A R C U L E,
Episcopo MANDETRIEN.- DUMNEN.

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- REDJENJE I MLADE MISE OVOGODIŠNJIH DIJECEZANSKIH
REDJENIKA

Na Blagdan Apostolskih Prvaka Sv. Petra i Pavla u župi JARE k/Mostara obavio je dijecezanski Ordinarij redjenje trojice dijecezanskih klerika-djakona, i to: vlč. gosp. BARIŠIĆ IVAN, iz župe Drinovci, vlč. gosp. JOSIP BEŠLIĆ iz župe Vir kod Posušja, i vlč. gosp. ZDRAVKO PETKOVIĆ, iz župe Studenci kod Ljubuškog.

Za redjenike, njihovu užu rodbinu, prisutne Biskupe i svećenike priredio je ručak mjesni župnik sa svojim župljanima.

Mladomisnici su služili svoje primicije: Vlč. Don Ivan Barišić, u Drinovcima, dne 1. kolovoza 1976., vlč. Don Josip Bešlić u Viru dne 25. srpnja 1976. i vlč. Don Zdravko Petković u Studencima, 8. kolovoza 1976.

Svim mladim Misama prisustvovao je veliki broj vjernika, i svećenika iz Hercegovine, i izvan njezinih granica.

Mladomisnicima i njihovim roditeljima i njihovim župama iskreno čestitamo i želimo da budu u svom budućem svećeničkom životu i radu svećenici po Srcu Sina Božjega.

2.- DIJECEZANSKO HODOČAŠĆE U SOLIN

Održano je u nedjelju, dne 25. srpnja t. g. pod vodstvom pomoćnog Biskupa-Koadjutora Mons. Pavla Zanića. O tom je hodočašću izvijestio GK, broj 16/1976. od 8. kolovoza o.g. na str. 13.

3.- II HERCEGOVAČKO HODOČAŠĆE U RIM I LOURDES

Dne 12. srpnja 1976. pošlo je pod vodstvom i u organizaciji pomoćnog Biskupa-Koadjutora Mons. Zanića drugo hercegovačko hodočašće u Rim i Lourdes. Kraći izvještaj o tome hodočašću objavljen je u GK broj 16/76 od 8. kolovoza o. g., stoga ovdje to samo registriramo, a eventualni osvrt objavit ćemo u jednom od narednih brojeva Sl. Vjesnika. Hodočašće je trajalo 12 dana uz cijenu od 270.000 Starih Dinara.

4.- ZAVJETOVANJE U SAMOSTANU ŠKOLSKIH SESTARA III.

REDA SV. FRANJE U BIJELOM POLJU KOD MOSTARA

Dne 11. kolovoza 1976. primio je O. Koadjutor vječne zavjete u samostanu školskih Sestara III Reda Sv. Franje pod sv. Misom uz prigodnu homiliju. Položio je vječne zavjete 8 Sestara. A drugi je dan također 8 Sestara položilo privremene zavjete. Sv. Misu i prigodnu homiliju održao je O. Koadjutor.

Provinciji školskih Sestara u Hercegovini čestitamo, a onima koje su polagale bilo vječne bilo privremene zavjete želimo ustrajnost na započetak putu, i želimo da njihov život bude apostolski plodan za našu biskupiju i Hercegovinu.

Ad rem haec Sacra Congregatio de disciplina Sacramentorum sive de factorum veritate - non modo nimirum consideratis litteris Excellentiae Tuae sed prae oculis habitis etiam tum scriptis explicationibus ipsius P. Romić, tum eiusdem responsionibus coram Curia Generalitia FF. MM. datis - sive de principiorum doctrinalium ad casum applicatione, diligens studium instituit, et quod sequitur protulit iudicium: Sacramentum Confirmationis in casu de quo agitur invalide a P. Jakobo Raphaele Romić O.F.M. esse collatum, ac consequenter illos qui ita ritum Confirmationis suscepērunt, iterum per se confirmandos esse, admiratione ac scandalo vitatis. Si autem in concretis loci et temporum adiunctis, incommodum aliquod suboriturum praevideatur, res definiatur pro pastoralis prudentia. Quod attinet vero ad alia consecratoria, conferratur can. 974, I, 1 C.J.C.

Hoc autem iudicium, iuxta constantem quidem suam praxim prolatum, haec Sacra Congregatio cum Excellentia Tua Reverendissima approbante Summo Pontifice communicat.

Relata porro responsio, cum sit authentica et officialis cumque rem respiciat natura sua publicam, cum iis quorum interest de se communicari potest. Remittitur autem prudenti iudicio Excellentiae Tuae decernere utrum et quomodo, nunc saltem, publici iuris illa fieri expediat.

Interim occasionem nanciscor omni quo par est obsequio me profitendi

Excellentiae Tuae Reverendissimae
addictissimum

L.S.

J. Card. Knox, Praef.

+ A. Innocenti, Secr.

Broj: 594/1976.

TEMA ZA JENENSKI KORONSKI SASTANAK

Neka sav sastanak bude posvećen temi: OBNOVLJENI RED POKORE.

Neka O. Dekan unaprijed odredi dvojicu svećenika-župnika iz dekanata, koji će pismeno obraditi tu temu, a drugi nisu dužni ovog puta ništa pisati, ali su dužni sami dobro proučiti obnovljeni Red Pokore, te onu uputu naših Biskupa svećenicima i vjernicima. Datum stupanja na snagu obnovljenoga Reda Pokore odredit će BKJ za sve biskupije na jednom od svojih narednih sabora.

Mostar, dne 30. rujna 1976.

+ P e t a r, biskup

5.- ZAJEDNIČKA DUHOVNA OBNOVA ZA MJESEC KOLOVOZ U SOLINU

Na inicijativu pomoćnog biskupa-Koadjutora dijecezanski svećenici iz obiju biskupija obavili su zajednički svoju duhovnu obnovu u Solinu, u svetištu Gospe od Otoka, i to iskoristili kao svoje posebno hodočašće u okviru hrvatske jubilarne marijanske godine. Koncelebriranu sv. Misu predvodio je i održao prigodni nagovor svećenicima O. Koadjutor, a poslije ručka zajednički smo razledali starine u Solinu. Duhovna je obnova održana 17. kolovoza t. g. I o ovom hodočašću izvijestio je GK u svojem broju od 5. rujna 1976. str. 16.

6.- GRUPA HODOČASNIKA IZ SUBOTIČKE BISKUPIJE SVRATILA SE U MOSTAR DA VIDE KAKO NAPREDUJU RADOVI NA GRADNJI NOVE KATEDRALNE CRKVE.

U subotu, dne 7. kolovoza 1976. jedna grupa hodočasnika s dva autobusa svratili su se u Mostar, posjetili gradilište nove katedralne crkve i tom prigodom dali svoj prilog za gradnju u iznosu od 538.000 SD i 100 DM.

Posjetiocima je gradilište pokazao i rastumačio plan nove katedralne crkve i kancelarijsko-stambenog objekta O. Koadjutor Mons. Žanić. Hodočasnici su usput posjetili i vrelo Bune, što ih potsjeća na njihovu nekadašnju postojbinu.

Hvala organizatorima toga posjeta i svima onima koji su dali svoj doprinos za gradnju nove katedralne crkve u Mostaru.

7.- GRADNJA NOVE KATEDRALNE CRKVE U MOSTARU

U proteklim je mjesecima gradnja vrlo dobro napredovala, iako se nije radilo tako intenzivno kao na pr. u mjesecima prošle jeseni. Gradjevinsko poduzeće "Hercegovina" iz Mostara, koje je izvodilo gradjevinske radove završava svoj dio poslova, a poduzeće Rudarsko-metalurškog Kombinata Zenica, Tvornica za obradu metala, iz Gornjeg Vakufa ovih će dana početi s montiranjem čelične nosive krovne konstrukcije. Kad oni završe svoj posao, onda će nastupiti poduzeće "Palilula" iz Beograda, koje će izvesti oblaganje krovne čelične konstrukcije aluminijskim limom. S tim je poduzećem Biskupija zaključila ugovor o radovima. Da li će se pokrivanje krova crkve izvesti u toku ove godine, ovisi o vremenu i o financijskim sredstvima. U ovom broju Vjesnika ne objavljujemo imena darovatelja od prošlog broja Vjesnika, ali pozivamo sve župnike, da se što više angažiraju među svojim vjernicima da velikodušno pomognu gradnju nove katedralne crkve u Mostaru.

Kad je govor o gradnji katedralne crkve u Mostaru, ovdje želimo spomenuti, da je naša Biskupija teško pogodjena iznenadnom smrću kardinala J. Döpfner-a, koji je bio najavio svoj dolazak u Solin i posjet u Mostar, da vidi i pregleda radove na gradnji nove katedralne crkve u Mostaru. Kardinal J. Döpfner bio je obećao kao Predsjednik BK Njemačke da će pomoći gradnju nove katedralne crkve u Mostaru, ali, eto, prerana smrt ga je spriječila da nije mogao izvršiti svoje obećanje i svoj dolazak u Mostar. Neka mu Gospodin bude milostiv i blag sudac, a njegovu dušu preporučujemo u molitve svih naših svećenika i župnika.

8.- NOVI PRONUNCIJ U BEOGRADU

Nakon premještanja Mons. Maria Cagne za Nuncija u Beč, na njegovo mjesto Apostolskog Pronuncija u Beogradu imenovan je naslovni nadbiskup Mons. MICHELE CECCHINI, dosadašnji pronuncij na Madagaskaru. Mons. CECCHINI ima 56 godina, već je 25 godina u diplomatskoj službi Sv. Stolice, a u vrijeme potpisivanja Protokola između Sv. Stolice i SFRJ Mons. Cecchini bio je pročelnik Vijeća za izvanredne crkvene poslove za Srednju i Istočnu Evropu.

Mons. Cecchini najavio je svoj dolazak na slijedeće plenarno zasjedanje BKJ, gdje će se predstaviti i upoznati sa svima prisutnima našim Biskupima!

9.- KRIZMA U 1976. GODINI

Obavljena je prema najavljenom rasporedu u prošlom broju Sl. Vjesnika / Okružnice Ordinarijata, broj 395/1976. od 15. lipnja 1976. / u župama Trebinjsko-mrkanjske biskupije, izuzev župe DRACEVO i CELJEVO / jer se u tim župama drži sv. Krizma skupa sa župama Neretvanske kotline/, te u župama Duvanjskog dekanata, te u župama Mostar, Buhovo. Trebalo bi u ovoj godini obaviti kanonsku vizitaciju i sv. krizmu u župi STJEPAN KRST, ali kako ta župa nalazi se u toku izgradnje crkvenih objekata, sv. Krizma je odgođena do daljnjega.

Prigodom kanonskog dočeka Biskupa uobičajilo se da netko od krizmanika pozdravi Biskupa i mjesni župnik. Obično su to recitacije iz kojeg priručnika za takvu zgodu. Međutim, u župi STOLAC odstupilo se od te prakse. Mjesto župnika pozdravio je Biskupa-Krizmatelja jedan otac krizmanika, a od krizmanika izrekao je Biskupu kratki ali topli pozdrav svojim riječima K. B.

Radi sadržaja donosimo jedan i drugi pozdrav u ovom broju Sl. Vjesnika:

a/ Pozdravna riječ roditelja krizmanika:

Preuzvišeni i dragi naš Biskupe!

Vi ste navikli da Vas u ovakvim zgodama pozdrave djeca-krizmanici.

Dozvolite da i mi, roditelji, pokažemo svoju radost zbog Vašeg dolaska i da Vam izjavimo svoju zahvalnost.

Ja sam jedan od onih 1.100 krizmanika koje ste Vi ovdje krizmali, kad ste među nas prvi put došli kao biskup 1947. Tada jedan od mnoge djece, a danas jedan od mnogih roditelja, koji su ovdje doveli svoju djecu da ih Vi potvrdite u sv. vjeri.

Od dana naše krizme proteklo je 29 godina. Kroz te dana naše je uho svega čulo, naše je oko svega vidjelo, naše se srce susrelo sa mnogim napastima, ali snaga svete krizme i milost Duha Svetoga koga smo preko Vas primili, održala nas je u vjeri. Ostali smo vjerni Bogu i njegovoj ljubavi. Da je milost Duha Svetoga bila u nama i uz nas, evo Vam jasnog dokaza: danas smo Vam predveli 153 djece, koje smo uza sve nevolje i nezgode odgajali u vjeri. I mi Vas, roditelji, molimo da ih danas utvrdite u svetoj vjeri, a Duha Svetoga molimo, da im dadne snage i jakosti da mogu svoju vjeru priznavati i po njoj živjeti, da ih svojom snagom pomaže u svim godinama koje su pred njima i u svim prilikama kroz koje ih život pronese.

Mi se roditelji mučimo i kod kuće i po svijetu, i u domovini i po tuđini da djecu podignemo i uvedemo u život. Ali uz te materijalne brige ne zaboravljamo i onu brigu da ih odgojimo kao ljude i kršćane. Imamo oči pa vidimo da nam u toj brizi naša Crkva Katolička pruža snažnu pomoć. Crkva nam pomaže, da djecu očuvamo od izopačenosti i neljudskih nastranosti, pomaže nam da se u njima učvrsti poštenje i da se nama roditeljima sačuva ljubav i odanost djece. Ispred svih roditelja neka je hvala Crkvi i Vama kao predstavniku Crkve.

Uz ovu zahvalnost želimo Vas uvjeriti o svojoj ljubavi. Mi katolici ovoga dijela Hercegovine nikad nismo bili uzdržani u svojoj ljubavi i odanosti prema Biskupu, jer ste Vi uvijek u našim očima i nasljednik Apostola i glava Crkve u Hercegovini. I što god se dogodilo, računajte na našu ljubav i odanost.

Preuzvišeni, dobro nam došli!

b/ Pozdrav krizmanika Biskupu:

Divnog dana, Bože mio!
Svijet se ovdje sakupio,
a ima ga iz svih sela
stolačkoga kraja cijela

Sabrala se masa ova
Od Udore do Hodova
Od Zegulje pa do Sevać Njiva
Od jutra se svijet ovdje sliva

Sad čekaju i mali i veći
Šta će Krešo svom Biskupu reći?

Preuzvišeni!

Reći ću Vam što svi osjećaju
Što svi žele - ama dušom cijelom:
Dobro došo ovom našem kraju,
Dobro došo našem Stocu bijelom!

Ovu kitu svježih ruža
preko mojih malih ruku
cijeli Vam narod pruža!

Sad ću pozvat naše krizmanike
I pozvat ću male i velike
Neka vikne za mnoom narod cio:
Živio nam naš Biskup, Ž i v i o!

10.- SUDJELOVANJE NAŠIH BISKUPA U ZAVRŠNIM PROSLAVAMA U SOLINU OD 8. DO 12. RUJNA 1976.

O završnim proslavama u Solinu u rujnu ove godine pisalo se je opširno po našim katoličkim listovima, novinama, časopisima, a vjerujemo da će se još pisati i u raznim zbornicima, pa nas to dispencira da se na te završne proslave posebno osvrćemo u našem Sl. Vjesniku. Jedino želimo ovdje konstatirati, da su i naši Biskupi zajedno sa drugim Biskupima sudjelovali u završnim svečanostima proslava u Splitu i Solinu. Tako je pomoćni Biskup-Koadjutor sudjelovao za sva tri dana u raznim splitskim župama u Marijanskom Kongresu sa propovijedju, dok je Biskup-Ordinarij kao najstariji biskup crkvene pokrajine BiH, izuzev Mons. Alaupovića, koji nije sudjelovao u tim proslavama, sudjelovao u ekumenskoj molitvi koja je održana u splitskoj katedrali dne 11. rujna 1976. u 18 sati.

Predavanja mariološkog kongresa sa temom "BOGORODICA U HRVATA" bit će objavljena u posebnom zborniku, koji već sada toplo preporučujemo župnicima i svećenicima!

11.- FRANJEVAČKI GENERAL U HERCEGOVINI

Prečasni O. KONSTANTIN KOSER, General O.F. M. u toku ove godine do sad je dvaput boravio u Hercegovini u vezi s izvršenjem Dekreta "Romanis Pontificibus" od 6. lipnja 1975., jer je u tom Dekretu i on imenovan kao Izvršitelj Dekreta u ime franjevačkog Reda.

Prviput ove godine O. Koser došao je u Hercegovinu i zadržao se samo nekoliko dana u tjednu između Velikog i Malog Uskrsa. Tom je prigodom uz ostalo posjetio i Biskupe Hercegovine, predao im fotokopije nekih najnovijih dokumenata Svete Stolice, kojima se urgira početak izvršivanja odredaba Dekreta "R.P.". Tom zgodom predao je O. General Starješinstvu hercegovačke franjevačke provincije Dekret, kojim on, t. j. General u ime Sv. Stolice da Starješinstvo u roku od 20 dana pošalje svoju izjavu, kojom ono bezuvjetno prihvaća Dekret "R.P.". U pozitivnom slučaju, produžuje se sadašnjem Starješinstvu mandat upravljanja provincijom do 14. rujna t. g., a ukoliko slučajno Starješinstvo ne bi prihvatilo Dekreta, onda bi imale uslijediti primjena najavljenih kanonskih sankcija.

Nakon što su nadležni u Rimu primili negativan odgovor Starješinstva provincije, prišlo se primjeni najavljenih kanonskih sankcija, te je O. General kao izvršitelj zaključka Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda i Sv. Kongregacije za redovnike i svjetovne Institute svojim Dekretom od 5. lipnja 1976. lišio službe uprave provincije te oduzeo aktivno i pasivno prava glasa svim članovima Starješinstva na čelu s O. Šilićem kao provincijalom, a k tomu O. Oreča lišio je službe odgojitelja novaka u provinciji. O. General je povjerio O. A. Bonni-ju, kao generalnom Definitoru za ovdašnju cirkumskripciju da izvrši njegov Dekret, što je O. A. Bonni učinio dne 10. lipnja o. g., a O. General imenovao je O. A. Bonni-ja izvanrednim delegatom Generala za franjevačku provinciju u Hercegovini.

O. General ponovno je boravio u Hercegovini od 1. do 11. kolovoza t. g., i tom je prigodom posjetio naše Biskupe i s njima razgovarao o pripravama za početak izvršavanja odredaba Dekreta "R.P.". Na koncu svog boravaka u Hercegovini ponovno je O. General posjetio biskupiju, i O. Koadjutoru, u odsutnosti Biskupa-Ordinarija, saopćio neke mjere koje je on poduzeo u svrhu početka izvršavanja odredaba Dekreta "R.P.". Pomoćni Biskup-Koadjutor u pratnji Tajnika uzvratilo je posjetu O. Generalu u mjesnom franjevačkom samostanu dne 10. kolovoza o. g. uoči povratka O. Generala u Rim.

12.- BLAGOSLOV TEMELJA NOVE CRKVE NA ALADINIČKOM BRDU, ŽUPE PRENJ-DUBRAVE, U TREBINJSKO-MRKANJSKOJ BISKUPIJI.

Biskup-Ordinarij dne 29. kolovoza 1976. svečano je blagoslovio temelje nove crkve i stambenog objekta i postavio temeljni kamen nove crkve na čast Sviju Svetih na Aladiničkom Brdu, župe Prenj-Dubrave, stolački dekanat, trebinjsko-mrkanjske biskupije. Na temeljima crkve služio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed Biskup-Koadjutor. Poslije sv. Mise bio je priredjen veoma bogat banket za domaćine župe, uzvanike i gostae sa strane. Među gostima nalazilo se lijep broj muslimana, pravoslavaca. Uzvanici su svojim prilogom pomogli gradnju nove crkve i budućeg stambenog objekta. U nadi je da se tu utemelji nova župa ili prenese sjedište župe iz Prenja na ovo mjesto, gdje se podiže nova crkva.

13.- POMOĆNI BISKUP-KOAJDUTOR AKTIVNO SUDJELOVAO
U TEČAJU ZA SVEĆENIČKU DUHOVNOST I NA TEČAJU ZA OBITELJ.

Početkom kolovoza o. g. u Splitu održan je trodnevni tečaj za svećeničku duhovnost. Jednoga dana aktivno je sudjelovao u predavanjima u Solinu sudjelovao pomoćni Biskup-Koadjutor, a u drugoj polovici kolovoza ponovno je aktivno sudjelovao u Zagrebu u obiteljskoj školi, koju svake godine organizira Vijeće za Obitelj pri našoj BK.

14.- BISKUP-ORDINARIJ PREDVODIO KONCELEBRACIJU NA
15. KOLOVOZA O.G. U GOSPINU PROŠTENIŠTU KONDŽILO.

Na molbu upravitelja Gospina prošteništa KONDŽILO, u župi Komušina, usorski Dekanat, vrhbosanske nadbiskupije Biskup je Ordinarij, koji se nalazio u Tesliću u prvoj polovici mjeseca kolovoza, predvodio je svečanu koncelebraciju i održao prigodnu propovijed na blagdan Uznesenja Marijina na nebo, dne 15. kolovoza o. g. u KONDŽILU.

Po povratku iz Teslića Biskup je Ordinarij sudjelovao u duhovnim vježbama za svećenike u Sarajevu, u centralnom bogoslovskom sjemeništu. Uz Biskupa-Ordinarija sudjelovali su u tim duhovnim vježbama župnik iz Grljevića i Dr. Srećko Bošnjak iz Drežnice.

Neki su drugi svećenici obavili svoje godišnje duhovne vježbe na drugim mjestima, ali samo župnik Vira i njegov kapelan dostavili su urednu potvrdu o obavljenim duhovnim vježbama. Držimo da ne treba posebno napominjati svećenicima, koji su obavili duhovne vježbe u toku godine, Ordinarijat o tome obavijeste ili pošalju potvrdu o tome, da su obavili duhovne vježbe.

15.- MADJARSKI BISKUP Mons. Dr. JOSIP UDVARDY, biskup Csanad-Szeged, na povratku s Otoka sv. Jurja, Perast, gdje je proveo nekoliko dana odmora, navratio se je u Mostar, posjetio biskupiju, razgledao gradnju nove katedralne crkve i zadržao se u kraćem razgovoru s Mjesnim Ordinarijem

16.- GODIŠNJI PREMJEŠTAJI KAPELANA

Vlč. Don ANTE IVANČIĆ, ml. premješten je iz župe Domanovići u župu Sutin, Don MATE PULJIĆ-VIDIĆ premješten je iz župe Grljevići u župu Donje Hrasno; vlč. Don IVICA PULJIĆ premješten je iz župe Dračevo u župu Grljeviće, dok je Don JOSIP SERDARUŠIĆ premješten iz župe Donje Hrasno u župu Dračevo. Svršeni mladomisnik vlč. Don RADOSLAV ZOVKO imenovan je kapelanom u Domanovićima.

Iz Splita, vlč. Don VLADO LOZIĆ razriješen je službe knjižničara, te je imenovan kapelanom u Prisoju, a ANTE IVANČIĆ, dosadašnji kapelan u Prisoju, stavljen je na raspolaganje zadarskom nadbiskupu, kao i vlč. Don DRAGO ĆURIĆ, drugi kapelan u župi Prenj-Dubrave.

Dosadašnji kapelan na Ledincu, vlč. Don STIPE IVANČIĆ, razriješen je dužnosti kapelana, te je na vlastitu molbu dobio dozvolu da može poći u Torino, da se sprema na odlazak u afričke misije za vlč. Bevandom i vlč. Obradovićem.

To je treći dijecezanski svećenik, koji se zadnjih godina javlja za misionara u poganskim zemljama!

Cestitamo, radujemo se i molimo od Gospodina blagoslov u radu i ustrajnost u misionarskom zvanju!

17.- OPETOVNI ISPITI ZA JURISDIKCIJU

Održani su dne 22. rujna 1976. u zgradi biskupske rezidencije u Mostaru.

Ispitu je pristupilo 14 dijecezanskih svećenika. Nakon završenog ispita dvojici od njih podijeljena je jurisdikcija "usque ad revocationem", drugima produžena je jurisdikcija u trajanju od četiri do dvije godine.

Trienalni ispiti biskupijskih svećenika održat će se, prema najavljenom rasporedu, t. j. za III. i II. godinu dne 20. X. 1976., a za I. godinu 17.XI. 1976.

18.- POPUNJAVANJE ŽUPE RUŽIĆI

Nakon što je obolio O. DRAGO ŠKROBO, koji je bio Dekretom Ordinarijata od 18.VI. 1974. imenovan upravite-
ljem župe Ružići kod Ljubuškog, a kojeg je Ordinarijat zbog nediscipline 8. X. 1974. lišio službe upravitelja župe i tražio njegov premještaj sa župe, O. Fra Viktor Nuić, kao tajnik provincije i sustitut izvanrednog delegata O. Generala za hercegovačku franjevačku provinciju predložio je 6. rujna 1976. O. Fra Ivana Bebeke za župsku službu u Ružićima.

Premda Ordinarijatu nije poznato, kakve u tom pogledu ima nadležnosti O. Nuić, ipak radi dobra vjernika župe Ružići Ordinarijat je bio spreman imenovati O. Bebeke upravite-
ljem župe Ružići, ali je od O. Bebeke Ordinarij tražio obećanje, da neće zalaziti na teritorij susjedne župe Raskrižje i tamo obavljati pastoralne funkcije. Budući da O. Bebek nije htio dati traženo obećanje, nego je čak naprotiv izjavio pred Ordinarijem, da će on nastaviti zalaziti na teritorij susjedne župe Raskrižje i tamo obavljati pastoralne usluge kao i njegovi prethodnici, radi toga Ordinarij nije mu podijelio kanonsku misiju i instituciju za župu Ružiće, niti mu je produžio jurisdikciju, jer mu je ova vremenski istekla.

Prema tome O. Bebek, ukoliko je otišao i preuzeo upravu župe Ružići, bez kanonske institucije, on po propisu kan. 2394 CIC upada u sankcije predviđene tim kanonom, kao i u one sankcije koje je odredila S. C. Concilii 29. VII. 1950, a budući da nema ispovjedne jurisdikcije, a ukoliko bi ispovijedao vjernike izuzev slučaja smrtne pogibelji / can. 882 CIC/, on po odredbi kan. 2366 CZ upada u one sankcije koje su tim kanonom predviđene. Vjenčanja, kojima bi se on usudio asistirati, bila bi po kan. 1095 CZ nevaljana.

Ovo treba da zna ne samo O. Bebek nego svi župnici i svećenici na području obiju naših biskupija.

19.- P r e p o r u č u j e m o u m o l i t v e

Dne 22. srpnja 1976. umro je JOSIP VULETIĆ, otac dijecezanskog svećenika Don Petra Vuletića, zvanog ŠJOR, koji se nalazi kao misionar među našim narodom u Austriji, te zbog udaljenosti nije mogao doći na pogreb svoga Oca. Sprovod je dne 23.VII. o. g. vodio dijecezanski Ordinarij u Donjem Gracu. Sprovodu je prisustvovalo mnogo svećenika iz obiju biskupija.

P o č i v a o u m i r u !

SVEĆENICIMA ZA INFORMACIJU I NA RAZMIŠLJANJE

1.- SVEĆENIČKA NOŠNJA

/Okružnica Nadbiskupskog Ordinarijata, Split,
broj 1888/76. od 12.VII. 1976./.

1/ Sveta Kongregacija za biskupe poslala je svim biskupima na svijetu pismo, dne 27.I. o. g. broj 669/72, koje radi o svećeničkoj i redovničkoj nošnji. To nije predmet, koji spada ni na dogmatske ni na moralne istine, bilo objavljenog, bilo naravnog reda. To spada u crkvenu disciplinu.

Disciplina je krepost, koja uređuje naše vanjsko ponašanje, da bude u skladu s nutarnjim čovjekovim životom i da vanjsko ponašanje pomaže održanju i promicanju toga života. Bez reda i discipline nema ni osobnog ni društvenog napretka. Pogotovo to vrijedi za božanski i crkveni čovjekov osobni i društveni život. Dok je čovjek na ovoj zemlji, red i disciplina su potrebni, kao što je potreban auktoritet i zakon za održanje i promicanje ljubavi. Stvarati ovdje čisto karizmatičko društvo nije moguće; to je prava utopija. Kao što ne može duša na zemlji živjeti bez tijela, tako ne može postojati na zemlji krepostan život bez zakona i bez discipline.

Disciplina je, dakle, krepost, koja nam je potrebna, da održimo i unaprijedimo kraljevstvo Božje u nama, u Crkvi i u svijetu.

2/ Vatikanski Sabor nazvao je Crkvu "općim sakramentom spasenja" /LG, 48/. Ona je to i po svojoj vanjštini, po svojoj vidljivoj organizaciji, po svojim sakramentima, osobito po svojoj Euharistiji. Vidljivost Crkve je i u njezinu svećeništvu.

Ta vidljivost mora imati svoju znakovitost. Znakovitost Crkve, pa i samih sakramenata nije bila uvijek ista; to se mijenjalo prema vremenima i kulturama.

I naše vrijeme sa svojom novom urbano-industrijskom kulturom traži takve promjene. Crkva u tom želi ići skupa s vremenom, pa donosi potrebne reforme u svojim obredima. U te reforme spada i reforma liturgijskog i izvanliturgijskog odijela crkvenih službenika.

U tim reformama ići će se naprijed, uvijek u skladu s vremenom i s božanskim poslanjem Crkve. Crkva naime ima božansko-ljudsku narav, pa njezina znakovitost u ovom svijetu mora imati tu dvostruku oznaku i u vanjskom držanju njezinih službenika. Nipošto se ne može odobriti radikalna sekularizacija i anonimnost u odijevanju, liturgijskom i izvanliturgijskom, svećenika, redovnika i redovnica, jer ako u ikome, to u svojim svećenicima, redovnicima i redovnicama Crkva želi sačuvati jasnu vidljivu znakovitost u ovom svijetu kao opći sakrament spasenja.

3/ Mi smo o svemu tome raspravljali na sjednici našeg Svećeničkoga Vijeća, dne 30.VI. 1976.

Neki su željeli da bi Rim ili barem naša BK odredili jednako odijelo za sve svećenike.

Taj zahtjev je za sadašnji trenutak neizvediv, pa je na pr. posljednji franjevački generalni kapitul odredio, da to pitanje svaka franjevačka provincija rješava za sebe.

Mislim, da je to rješenje u ovom trenutku razborito.

Naša je provincija Presv. Otkupitelja odredila, na nedavno održanom kapitolu, da svi njezini članovi moraju nositi u samostanu, u svojim župama i u svim službenim pastoralnim poslovima habit, a izvan tih mjesta i služba da mogu nositi svećenički klergyman.

Ta je odredba veoma dobra i razborita, pa se i mi u nju moramo ugledati.

4/ Na temelju svega, što je gore rečeno odredjujem:

a.- Mi, vanjski svećenici, nosit ćemo naš crni talar, kada dijelimo sakramente, na pr. kada ispovijedamo, krštavamo izvan mise i slično, osim ako smo obukli albu, koja služi namjesto talara. Oblačiti kotu bez talara najstrože je zabranjeno, jer je nedolično.

b.- Dok vrši bilo koju pastoralnu službu, kao što su predavanja vjeronaučne obuke, vjerskih konferencija, predavanja u katoličkim školama, na pr. u sjemenišnim gimnazijama i teologijama, svećenik treba da nosi svećenički klergyman.

c.- Svećenički klergyman je redovito svećeničko odijelo, koje svećenik mora nositi uvijek, kada traži građanska uljudnost od svjetovnjaka da nosi svoje potpuno građansko odijelo s kravatom. U ostalim prigodama, zbog športa ili drugih opravdanih razloga, a ti mogu biti i pastoralni, svećenik može biti oslobođen da nosi klergyman.

d.- Svećenički klergyman se sastoji od građanskog odijela tamnije boje, crne prsnice, koja pokriva košulju, i kolara, koji stoji iznad prsnice.

Nadbiskup:

Dr. Frane Franić, s. r.

2.- STRAH OD SEKSA ILI OBRANA ČOVJEKA?

Crkva i seksualnost

Nedavna Izjava Kongregacije za nauk vjere o nekim pitanjima seksualne etike /Persona Humana, od 29. prosinca 1975/, nije naišla na dobar primitak sa strane većine talijanskog tiska i nekih područja javnog mnijenja.

Crkva je optužena: da je stara i da se ne zna prilagoditi "seksualnoj revoluciji" koja je ovih godina duboko izmijenila ponašanje ljudi našega vremena, osobito mladeži, koja se u odnosu na seks posve "raspustila"; da želi očuvati stare zabrane nad kojima je, navodno, znanstveni napredak već izrekao pravdu pokazujući njihovu lažnost; da je bolesna od straha pred spolnošću i da u seksualnosti vidi ne izvor radosti i vedrine, nego samo opasnost od grijeha, na čiju upotrebu stoga treba gledati sa sumnjičavošću i ograničiti je samo na živodajne funkcije;

da je kazniteljica života i radosti, te stoga da je uzrok nesreće za milijune osoba; da je previše zabrinuta za grijehe sa seksualnog područja, kao da bi oni bili jedini grijeh, a da naprotiv zaboravlja mnogo teže grijehe protiv pravde i dostojanstva ljudske osobe, "socijalni grijeh", koji je izvor siromaštva, tlačenja i nepravde.

X X X X

Nasuprot ovoj masi optužaba ostaje se začudjeno i zaprepašteno. Tko, naime, čita IZJAVU ozbiljno i mirno i bez predrasuda, uvjerit će se da su sve optužbe neutemeljene i nepravedne.

Istina je, da Crkva izjavljuje o nekim pitanjima seksualne etike ono što je ona uvijek u prošlosti naučavala, ali je se ne može zato optuživati da je stara i prevladana; ona je samo vjerna samoj sebi, ili bolje, Istini, koja, jer je upravo takva, nije podložna povijesnim promjenama. S druge strane, ako se Crkva ne prilagođuje shvaćanjima i ponašanjima mnogih naših suvremenika na seksualnom polju, to je zato što ona smatra da takva poimanja i držanja ne predstavljaju napredak, nego nazadak; ne uzdižu čovjeka i ne služe dostojanstvu ljudske osobe, nego "protivni su istinskom ćudoredju i zahtijevima ljudskog bića, štoviše dotle su došli da širom otvaraju vrata neobuzdanom hedonizmu" /Izjava, broj 1/.

Glupo je govoriti o ćudorednim zakonima na seksualnom polju kao o tabuima /zabranama/ za koje je znanost dokazala da su lažne. Iako se znanost i ćudoredje postavljaju na različite planove, tako da se iz znanosti ne može izvući neka ćudoredna norma, ipak se može ustvrditi da znanost ne samo ne protuslovi nego podupire i potvrđuje nauku Crkve na seksualnom području, kao što to prigodno ističe sama Izjava.

Kako se, s druge strane, može govoriti o strahu pred seksom /seksofobiji/ Crkve? Sigurno, u njezinoj dvotisućnoj povijesti nisu manjkale teoretske i praktične težnje protivne seksualnosti; radilo se ipak o procjedjevinama u kršćansku duhovnost onih nauka koje su nadahnute gnostičkim i manihejskim dualizmom, što ga je Crkva uvijek osuđivala, ili janzenističkim i puritanskim rigorizmom, koji Crkva nikada nije službeno odobrila. Iako uz znatne napore, Crkva se malo pomalo oslobađala i čistila od ovih negativnih smjerova i sve je više isticala pozitivne vrednote seksualnosti, shvaćajući sve bolje nauku, koju o tome daje Sveto Pismo. Tako, tko čita ono što su o seksualnosti rekli Oci II Vatikanskog Sabora i Pavao VI u "Humanae vitae", ne nalazi tragova seksomrženje, nego poštovanje visokih vrednota seksualnosti. IZJAVA sv. Kongregacije za nauk vjere često se poziva i duhom i slovom na te dokumente, stavljajući se na njihovu misaonu crtu, makar želila da upozori na neka teoretska i praktična vjerska zastranjenja.

Sigurno, Crkva se uvijek pazila i danas se čuva "prekomjernog uzdizanja seksa", kojemu se prepušta odredjeni naivni optimizam, koji od pune seksualne slobode stvara izvor sreće, a svaku ćudorednu normu na tome području smatra kaznenom /represivnom/.

Ona zna, u stvari - i ljudske su joj znanosti još jednom dale za pravo - da je seksualnost, doduše, pozitivna snaga koja može mnogo doprinijeti čovjekovoj sreći i savršenstvu, ali u sebi ima strašan razorni naboj, koji je sama psihoanaliza istaknula u odnosu između EROSA /Ljubavi/ i THANATOSA /Smrti/. Zna zato da, ako je seksualni poriv prepušten samome sebi i nije pomoću čudoredne norme ugrađen u cjelinu ljudske osobe, ponizuje i razara čovjeka te je za njega uzrok nesreće. Crkva još zna da "divlja" seksualnost teži za odvojenjem od ljubavi, koja seksualnosti daje značenje i vrijednost, te da postaje čisti tjelesni dodir ili ponižavajuća trgovina seksom. Stoga se odlučno drži načela da se seksualnost može upotrebljavati samo u okviru nepromjenjive ljubavi, to jest u braku. Crkva konačno zna da je ljudska narav ranjena istočnim grijehom i da je, prema tome, i na seksualnom području podvrgnuta neredu, koji s milošću Božjom i kreposnom vježbom čistoće treba suzbijati i pobijediti, da se iz "starog" čovjeka može roditi "novi" čovjek, stvoren na sliku Kristovu.

Jasno je, dakle, da Crkva, ako proglašava na seksualnom području neku normu koja može izgledati stroga, ne čini to iz mržnje prema životu ili u duhu kazne, nego više da bi pomogla čovjeku da se služi seksualnošću za svoje oslobodjenje i za svoju radost. Možda se nigdje kao u ovom slučaju Crkva ne pokazuje prijateljom čovjeku, željna da doprinese njegovoj sreći. Ona se bori za seksualnost koja je oslobodjena ropstva nagonu, a ne koja je lažno slobodna.

Što se tiče pritužbe tvrdoće i nedostatka ljubavi i razumijevanja, koju joj upućuju i neki katolici, ne vidimo kako se to može ozbiljno podržavati, osim ako se ljubav zamijeni slabošću, a razumijevanje pristajanjem uza zlo. U stvari, Crkva u malo kojem drugom dokumentu kao u ovoj IZJAVI pokazuje toliko razumijevanja i ljubavi za osobe i situacije u kojima se one mogu naći.

Pogledajmo što kaže o homoseksualcima:

"Homoseksualni čini po sebi su neuredni i ni u kojem slučaju ne mogu se odobriti". Ali pravi homoseksualci, to jest "takvi u neku ruku po urođenom nagonu ili psihološkom ustrojstvu koje se smatra neizlječivim" moraju se "prihvatiti s razumijevanjem i poduprijeti u nadi da nadvladaju svoje osobne poteškoće i svoju društvenu neprilagodjenost". Božji zakon osuđuje homoseksualnost, ali "ovaj sud Svetoga Pisma ne dopušta zaključak da su svi oni koji trpe od ove anomalije doista odgovorni za to".

U pogledu masturbacije IZJAVA se poziva na modernu psihologiju "da formulira pravičniji sud o čudorednoj odgovornosti". "Ona - veli IZJAVA - pomaže da se vidi kako mladenačka nezrelost koja se katkada može produžiti mimo ove dobi, psihička neuravnoteženost ili stečena navika mogu utjecati na ponašanje, umanjujući slobodni značaj čina, i učiniti tako da, subjektivno, ne bude uvijek teškog grijeha" /Izjava, broj 9/. Općenito se tvrdi "da se kod grijeha na području spolnosti, gledamo li njihovu vrstu i uzroke, vrlo lako dogodi da nema potpuno slobodna pristanka što upozorava na razboritost i oprez pri prosudjivanju osobne odgovornosti" /Izjava, broj 10/.

Očito je da ovo razumijevanje ne može ni "učiniti ispraznim Božje zapovijedi, niti svesti preko mjere osobnu odgovornost". To ne bi bio čin ljubavi, nego čin izdaje čovjeka. Čovjeka nikada ne ljubimo toliko kao kad ga pozivamo na obdržavanje čudorednog zakona, jer ovaj koji je u isto vrijeme Božji zakon, jest ljudski zakon, jest uvjet da on postane potpun čovjek. IZJAVA u tom pogledu potsjeća na odlomak iz HUMANAE VITAE:

"Najizvrsniji je oblik ljubavi prema dušama ako se ni u čemu ne krnji Kristova spasonosna nauka. To, međutim, uvijek mora biti popraćeno strpljivošću i dobrotom, o čemu je sam Gospodin dao primjer svojim pristupom ljudima. Došavši ne da sudi već da spasi, on je zacijelo bio nepomirljiv sa zlom, ali pun milosrdja prema ljudima" /HV, broj 29/.

Konačno, nema smisla govoriti da bi Crkva, umjesto da izdaje IZJAVU o seksualnim grijesima, bolje učinila da proglasi izjavu o društvenim grijesima. Ovakav način prosudjivanja otkriva pogrešno poimanje po kojem je jedini pravi grijeh ono što se čini protiv drugoga, odnosno nepravda.

Ovo ograničeno poimanje grijeha korjenito se sukobljava s Kristovom i crkvenom naukom. Grijeh je bitno protiv Boga, protiv njegove ljubavi i volje, protiv zakona koji je on stavio u ljudsko srce i protiv reda koji je on postavio u svoje stvaranju. Grijeh je prije svega uvreda Boga, jer je odbacivanje njegove ljubavi i kršenje njegova zakona. Sigurno, grijeh je i uvreda čovjeka, nepravda; ali to je zbog toga što je čovjek slika Božja. Kad se tlači i gazi čovjeka, gazi se i tlači samog Boga; zbog toga Crkva se ne susteže da osudi i društveni grijeh, i sve grijehe protiv čovjeka. Ali moralna se norma ne može ograničiti samo na njih. I spolni grijesi koji u čovjeku, članu Tijela Kristova i hramu Duha Svetoga, vrijeđaju Boga, kako naučava sv. Pavao /1 Kor 6, 12-20/, tvore objektivno težak nered:

"Ostalom, suprotno krćanskoj predaji, a i spoznaju zdrava razuma, čudoredni seksualni poređak odnosi se na tako uzvišene vrednote ljudskoga života da je svako izravno kršenje toga početka objektivno teške naravi" /Izjava, broj 10/.

S druge strane, među različitim područjima moralnog reda postoji takva povezanost i međujednosnost da se čudoredni prekršaji na jednom polju ne mogu ne odraziti negativno na svima drugima.

X X X X X

Ako su optužbe, podignute protiv IZJAVE, očito bez temelja, kako se može črpa shvatiti onaj loš primitak u nekim sredinama, pa i u katoličkim? Ne mogu se sigurno sasvim isključiti zlonamjernost i predrasuda. Za to su dali - među ostalima - sjajan primjer prof. U. Eco u "Esspresso" /25.I. 1976/ i R. Cigliu u "Messaggero" istoga dana s člancina koji su kulturno sirovi i namjerno pogrđni i ocrnjivački /žao nam je zbog dostojanstva "laičke" kulture!/.

Ipak, čini nam se, da glavni motiv treba tražiti u "moralnoj seksualnoj revoluciji", to jest u dubokoj promjeni koja se s obzirom na seksualnost dogodila u mentalitetu i u običaju ljudi našega vremena u svim zemljama zapadnog svijeta ovih zadnjih godina. Naime, nastao je nakon svršetka II svjetskog rata: "novi moral", koji se ravna po načelima: odbijanje svake objektivne moralne norme, koju se smatra "potiskivačkom", a koja se protivi slobodnom rascvatu osobnosti i koju se smatra orudjem tlačenja u rukama vlasti; apsolutna "dopustivost" tj. apsolutna sloboda da se čini ono što se hoće, s jedinim ograničenjem da se ne priječi vršenje slobode drugih; traženje užitka na svakom području, kao izvora sreće i sredstva samoostvarenja; uobičajeno ponašanje /onako kako se svi ponašaju/ kao norma koju i zakon mora sankcionirati: privatizacija svega što se tiče seksualnosti, što se mora isključivo prepustiti osobnoj odluci.

Ovaj "novi moral", poput slobode i ne-potiskivanja, našao je svoj najpuniji izraz u "seksualnom prevratu". "Slobodni seks" vidjen kao znak posvemašnjeg oslobodjenja čovjeka od svih oblika ropstva i pritiska.

Odavde, s jedne strane: neumjereno uzvisivanje seksa sa širenjem pornografije u tisku i predstavama, s povećanjem ženske i muške prostitucije, homoseksualnosti, sadizma i drugih oblika seksualne izopačenosti; s druge strane: pozakonjenje rastave, preljuba, kontracepcije i pobačaja. Ovo se sve ne samo podnosi i pripušta kao manje i neizbježno zlo nego se prihvaća i dopušta u javnom mnijenju kao izraz slobode ili barem kao cijena da se očuva veliko dobro slobode!

Na taj smo način ušli u razdoblje u kojem je dopustljivost apsolutna i više ne postoje kočnice za neobuzdanost seksa, pa ni u onim svojim najnižim i najrazornijim oblicima, tako da su ugledali svjetlo čak užasne nemani izazvane strahovitom maštom "božanskog" Markeza u zatvoru u Vincennesu u Bastiji!

U sličnoj /takvoj/ klimi IZJAVA sv. Kongregacije za nauk vjere i nije mogla biti drugačije primljena.

Ali ako nas reakcija odbacivanja, koja je tako silovito i oštro prsnula, ne smije začudjivati, ne može nas ipak ne potaknuti da ne razmišljamo. Ona, naime, pokazuje koliko je ovih zadnjih godina uznapredovao proces dekristijanizacije i sekularizacije naše zemlje: nakon što je pregazio polje vjere i vjerske prakse, on je sada silovito zahvatio moralno područje izazivajući gubljenje osjećaja za grijeh kao uvredu Boga. Tako je nastao prilično dubok rascjep između Crkve i širokih slojeva talijanskog pučanstva koji odbija njezino moralno naučavanje.

Iz ovoga moramo biti svijesni, a da nas ne pregaze obmana i obeshrabrenje: nije ovo prvi put da Crkva, iznoseći zahtjeve Evandjelja, dolazi u sukob sa svijetom, a niti će biti to posljednji put. Ali zbog ovoga Crkva ne smije šutjeti: svaki put kad su u pitanju kršćanske vrednote - koje su u isto vrijeme najviše i najplemenitije vrednote ljudskoga života - ona se mora založiti za njihovu obranu, mora ih iznosa izložiti, makar zna da je mnogi neće slušati, čak da će je neki omalovažavati.

Kao prosuditeljska savjest čovječanstva, ona ima dužnost da govori u obranu čovjeka i vrednota koje daju smisao i puninu života, kad ljudi podju putem koji ih vodi u propast; kao navjestiteljica, tumačiteljica i čuvarica čudorednog zakona što ga naučava Evandjelje i što je upisan u ljudsku narav, ona ne može šutjeti kad se on niječe ili osporava, a da ne izda svoje poslanje. Dapače, mora govoriti to jače što se u našem svijetu više umanjio i izgubio osjećaj za grijeh i zlo. Stoga nedavnom IZJAVOM Crkva je hrabro ispunila svoju odredjenu dužnost. Potrebno je, međjutim, da na ohrabrenje, koje je pokazalo Učiteljstvo, odgovori u svim kršćanima hrabrost, da se životom svjedoče vrednote, koje Crkva brani i naučava.

Možemo primijeniti na talijansku situaciju ono što je nedavno tvrdio strasburški biskup Mons. I. A. Elchinger:

"Sada kad su državni zakoni zauzeli prilično veliko odstojanje od kršćanskog morala /protuzačeće, pobačaj, rastava/, Crkva je sama i, ako želi nastaviti i izvršiti svoju zadaću, mora zauzeti odlučan stav i pozvati svoje članove na neku vrstu duhovnog protunapada /.../. Kršćani su već "osudjeni" da svjedoče skupa svoju radost što vjeruju i ljube ili da postupno nestanu".

Dodao je kard. Fr. Marty, pariški nadbiskup:

"Izazov upućen današnjim kršćanima jest u tome da skupno očituju posebnost svoje vjere. Treba iznova naučiti da budemo različiti, da živimo ne samo mi u stanju duhovne napetosti, nego s drugima u stanju bratskog sukoba" / Le Supplément, n. 115, XI, 1975. str. 388-389/.

X X X X X

Nažalost, neki kršćani, umjesto da se razlikuju od drugih, i da misle i da se ponašaju prema vlastitosti svoje vjere, završili su prihvatanjem načela "novog morala" na seksualnom području.

Na prvom se mjestu niječe opstojnost normi apsolutne i nepromjenjive vrijednosti u pitanju seksa. Takve bi norme ovisile o tipu kulture u kojoj su nastale, stoga bi one bile "povijesne" i mijenjale bi se s mijenjanjem kulture koja im je dala izvor. Odavde zaključak: seksualne se norme moraju prilagoditi tipu kulture u kojoj živimo i ne mogu a da ne uzmu u obzir seksualno ponašanje današnjih ljudi. Ako, dakle, kao što pokazuju statistike, većina mladih danas ima spolne odnose već prije braka - prema anketi koju je 1970. objavio J. Israel, proizlazi da je u Stokholmu 68% mladića i 62% djevojaka do 18 godina imalo seksualne odnose, a do 23 godine učestalost takvih odnosa raste - za mladiće 93%, a za djevojke 95% - moralna norma koja zabranjuje predbračne seksualne odnose nema više vrijednosti.

Na drugom mjestu, kritizira se pojam "naravi" i "naravnog zakona" zbog svog apsolutizma i nepromjenjivosti.

"Ljudska narav nije dana kao svršena i gotova stvarnost / kao 'entelecheia' /, nego je podložna temeljnim procesima pojedinačnog razvoja i povijesnog razvitka. To vrijedi i za seksualnost čovjeka /.../ ne samo u smislu da se razvija spoznaja koju čovjek ima o seksualnosti i njezinim značenjima nego u dubljem smislu da se sama seksualnost razvija,

prema različitim procesima nestajanja ili usvajanja vrednota koje ljudska spoznaja od vremena do vremena hvata, izabire i izlaže" / A. Valsecchi, Sessualità, u: Dizionario Enciclopedico di Teologia Morale, Roma, Ed. Paoline, 1973. str. 922/.

Niti bi one norme seksualne etike u Svetom Pismu imale apsolutnu vrijednost: ono što je bitno i stalno u biblijskoj objavi. tvrdi se - jest samo etičko zalaganje obuhvaćeno dvočlanom: vjera - ljubav /Ondje, str. 923-924/.

Na trećem mjestu, kritizira se tradicionalno naučavanje Crkve na seksualnom području tvrdeći da ono potječe iz različitih utjecaja običaja i kulture:

"Najhitnije pitanje tiče se utjecaja koji su na seksualnu etiku Crkve imale određene epohe ili određene sredine" /Ondje, str. 924/.

Na ove kritike u odnosu na stav Crkve nije mogla ne uslijediti predložena alternativa "novih putova" seksualne etike. Najsmioniju je zastupao ex-dominikanac, S. Pfürtner, Svicarac. Protiv "etičkog legalizma" koji danas vlada u Crkvi, koja izdaje zapovijedi kao "nepovredive Božje zakone" i zahtijeva da ih čovjek obdržava dotle da žrtvuje svoju sreću i život kako bi održao zakon - ali čovjek je važniji od zakona? - on tvrdi da postoji samo jedan odlučni čudoredni princip: razumna ljubav.

"Nema nego jedan nepovredivi moralni zakon koji, dosljedno, treba vladati vazda i svuda: ljubav ujedinjena s razumom" /S. Pfürtner, Qu'est ce qui reste valable aujourd'hui. Considerations à propos de la morale sexuelle, u: Choisir, ožujak, 1972, Doc br. 1,6/:

"Sve materijalne norme, i na polju spolnog čudoredja, proistječu iz čovjeka i iz njegova nastojanja da uspostavi razuman red u svome životu. Iz toga slijedi da svaki put kad zapovijed prestaje biti u svojoj primjeni razumna i služiti pojedinačnom i društvenom dobru čovjeka, prestaje, u istom trenutku svoje primjene, biti moralna zapovijed" /Ondje, str. 8/.

Odatle nova "načela seksualnog morala za budućnost":

1. Sve su zapovijedi i ustanove u vidu čovjeka. One nisu svrha u samima sebi. Čovjek i njegova sreća ne smiju se žrtvovati njima.
2. Svi ljudi imaju pravo na sreću. Pravo na seksualnu sreću jest dio ovog temeljnog ljudskog prava. Dobrota seksualnog ponašanja i određenog seksualnog morala jest funkcija njihova prinosa ljudskoj sreći osobe. Ako seksualno ponašanje ide protiv sreće dugotrajnog života, ono je nemoralno. Ako određene moralne zapovijedi priječe takvu sreću, gube svoju vrijednost. Vrhovna moralna zapovijed jest omogućiti da vlada ljubav i razum" /Ibid. 9/.

Primjenjujući ta načela na masturbaciju, S. Pfürtner tvrdi da "gdje nema nikakve štete ni za pojedinca ni za društvo, ne vidi se zašto bi trebalo uvesti moralnu zabranu". A "masturbacija nema štetne posljedice po zdravlje", dapače vjerojatno "predstavlja jedan od mogućih stadija u oblikovanju sposobnosti za orgazam". Osim toga, "zabrana predbračnih odnosa ne može biti ni apsolutna ni sveta".

Ona ovisi o povijesnom razvitku, a ne o božanskoj zapovijedi. Štoviše, "budući da ustanove moraju služiti čovjeku", mora se "ozbiljno misliti na ustanovu 'pripremnog prostora', ili 'predvorja' braka, u kojem su mladi u stanju vršiti svoje odnose i razvijati ih na ljudski način, te tako, u isto vrijeme, rasti u svojoj ljubavi i u obostranom zalaganju" /Ondje, 10-12/.

X X X X X

Ove su se ideje širile stvarajući ozbiljnu pomutnju duhova među pastirima duša, ispovjednicima i vjernicima. Bilo je stoga potrebno da Crkva izrekne svoju misao, pobijajući ih jednu po jednu.

To je ono što je učinila nedavna **DEKLARACIJA** izjavljujući, prije svega, da na moralnom seksualnom polju postoje "nepromjenjivi zakoni, upisani unutar elemenata koji tvore ljudsku narav," koje Crkva smatra kao one koji "imaju apsolutnu i nepromjenjivu vrijednost" /Izjava, broj 4/.

"Ta načela i ta pravila zaista nisu plod jedne određene kulture, već proistječu iz spoznaje božanskog zakona i ljudske naravi. Stoga ih se ne može smatrati preživjelima ili ih dovoditi u pitanje zbog novonastalih kulturalnih prilika"

/Izjava, broj 5/; Izjava tvrdi na drugom mjestu, da poštovanje **svrhe** seksualnog čina jamči njegovu čestitost, i da stoga "upotreba seksualne sposobnosti nalazi svoj pravi smisao i svoju moralnu ispravnost samo u zakonitom braku" /Ibid. br. 5/.

Stoga imaju krivo oni koji drže da ne postoji druga moralna nepromjenjiva i apsolutna norma, "osim norme koja se izražava kao opći zakon ljubavi i poštivanja ljudske osobe" /Izjava, broj 4/.

IZJAVA, polazeći od ovih načela, odvažno pristupa rješavanju nekih posebnih problema.

Što se tiče predbračnih odnosa, proglašava zabranu tvrdeći da "tjelesno sjedinjenje nije zakonito ako između muškarca i žene nije sklopljena definitivna zajednica života" /Br. 7/.

Isključuje, zatim, u svakom slučaju, istospolne odnose kao "čine nemoralne u sebi" /intrinsece/ - Izjava, br 8/.

U pogledu masturbacije tvrdi da ona jest i ostaje "čin u sebi neuređan", jer "svojevoljno upotrebljavanje spolne sposobnosti izvan normalnog spolnog općenja bitno se kosi s njenom svrhom", makar sud o subjektivnoj krivnji mora paziti na neke okolnosti koje, umanjujući svojevoljni značaj čina, mogu učiniti da onaj koji to polini, ne upada u teški grijeh" /Izjava, broj 9/.

Konačno, odbacuje kao pogrešnu današnju težnju da se što više umanji "dapače da se potom i sasvim zaniječe - stvarnost teškoga grijeha", tvrdeći da, makar je potrebna razboritost u prosudjivanju subjektivne težine pojedinačnog grješnog čina, "to nipošto ne znači da valja polaziti od pretpostavke kako se na području seksualnosti ne mogu počinuti smrtni grijesi" /Izjava, broj 10/

Ali, spuštajući se u tako posebne norme, zar Crkva ne riskira da padne u kazuiistiku i u legalizam "dopuštenog" i "zabranjenog" i da ne ostavi prostora vršenju osobne odgovornosti, te prema tome i sazrijevanju osobe?

Na ovaj zadnji prigovor može se odgovoriti da se posebne norme seksualne etike, koje je Crkva predložila, - obuhvaćene u svojoj pravoj vrijednosti pozitivnoj a ne legalističkoj, - moraju se promatrati u svjetlu sjajnog čovjekova plana, na koji Crkva čovjeka poziva da ostvari "novog" čovjeka u Kristu. Naime, "je li tko u Kristu, nov je stvor" / 2 Kor 5, 17/. U ustrojstvu ovog novog stvorenja, kako naučava Pavao, kršćanska čistoća zauzima svoje posebno, bitno mjesto.

Stoga, kad Crkva potvrđuje posebne norme seksualne etike - kao što je to učinila u nedavnoj IZJAVI, - primjenjuje na konkretan život - a koji se sastoji od pojedinačnih čina, - veliki plan novog čovjeka u Kristu pozivajući kršćane da ga odgovorno i slobodno ostvaruju, ne u strahu, nego u radosti. Jer, za kršćanina ne radi se toliko da izjegava zlo, koliko da čini dobro. Kršćanska je čistoća bitno pozitivna vrednota: ne ograničuje se da izbjegava grijehe, nego "Ona takodjer podrazumijeva pozitivne i više vrednote" /Izjava, broj 11/. Naime, radja se iz ljubavi i vodi k ljubavi Boga i ljudi: stoga "Ta krepost ističe dostojanstvo čovjeka te ga osposobljava za pravu, nesebičnu i velikodušnu ljubav u poštivanju drugih ljudi" /Izjava, broj 12/.

Tako, kršćanska čistoća sačinjava jedan od stupova koji nose onu, kako je Pavao VI voli definirati, "uljudnost ljubavi - civiltà dell'amore".

Ne pokreće, dakle, Crkvu strah pred seksom nego obrana čovjaka i ljudskih vrednota u svrhu izgradnje svijeta u kojem treba da vlada ljubav.

/La civiltà Cattolica, 7.II. 1976.
str. 209-217, preveo Dr R.P. prof./

X X X X X X

IZ KANCELARIJE ORDINARIJATA:

1/ Za sve župske urede na području Biskupije naručili smo po jedan primjerak UPUTE O POMIRENJU ZA SVEĆENIKE. Ako dobijemo na vrijeme, dostavit ćemo zajedno s ovim brojem Sl. Vj. Pojedinom primjerku cijena je 12,00 ND, i može se isplatiti iz crkvene blagajne, samo onda to treba ostaviti za župski ured, a ne svećenik sa sobom odnijeti, kad podje na drugu župu; ako ne dobijemo na vrijeme, onda će se svećenicima dostaviti preko O. Dekana ili na drugi pogodan način.

2/ P r e p o r u č u j e m o :

a/ NAŠI MISIONARI S MARIJOM U SOLINU / 1976 - 1976/, izdao Dr. Z. Baotić, Sarajevo, 1976. Naručuje se kod Uredništva "Radosne Vijesti", cijena 50,00 ND. Popis, adrese, poruke naših misionara i svećenika koji djeluju u drugim zemljama.

b/ Dr. Janko Penić, SABRANA DJELA, I. Prilog kulturnoj povijesti Zagrebačke Nadbiskupije i Hrvatskog Naroda, Zagreb, 1976. Naručuje se kod pisca: Zagreb, Kaptol broj 19.

D o d a t a k:

MOLITVA VJERNIKA NA MISIJSKU NEDJELJU

Svećenik:

Braćo, na ovaj misijski dan, koji poziva sav narod Božji na suradnju u Evangelizaciji svijeta, najvećem i najsvetijem poslu Crkve, uzdignimo našu molitvu Ocu svih:

- Za Katoličku Crkvu - da u svom životu pokaže misijsku sposobnost i sveopću snagu, koju joj je podijelio njezin osnivač, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za Papu, biskupe, svećenike, redovnike i sve ostale vjernike, - da nalog Kristov za brzo širenje Evandjelja po cijelom svijetu rasplamsa njihovu misijsku revnost, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za čitav narod Božji, - da u svakom euharistijskom slavlju sudjeluje u općim misijskim težnjama, koje izviru iz Srca Isusova, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za sve naše crkvene zajednice, - da u svom pastoralnom djelovanju održavaju katoličanstvo, glavnu oznaku Crkve, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za svu našu nekrštenu braću - da kroz istinu i dobro otkriju putove Providnosti, koji će ih dovesti do istine Crkve, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za naše kršćanske obitelji, za naša katolička društva - da se u njihovoj sredini umnože svećenička, redovnička i laička misijska zvanja, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

- Za sve nas koji sudjelujemo u ovom zboru - da na ovaj Misijski dan shvatimo da je odgovornost za misijsku suradnju sastavni dio našeg unutrašnjeg kršćanskog života i da ovaj dan pretvorimo u izraz naše trajne duhovne i materijalne suradnje na korist misija, molimo Gospodina,

Vjernici: Gospodine, usliši nas!

Svećenik:

Primi, molimo Gospodine, blagonaklono molitve naše, neka podsjećanje na našu misijsku odgovornost pred Tobom olakša djelovanje Tvoga Duha u nama, da se Tvoja Crkva svijesna da je Vjesnica Tvoje riječi svim ljudima i znak ljubavi pred svima narodima, u očekivanju konačnog dolaska Tvog kraljevstva, djelotvorno založi za širenje Tvoje poruke spasenja svim narodima. Po Kristu Gospodinu našem!

Vjernici: A m e n!

Župnici i svećenici: Širite li među svojim župljanima Papinska misijska djela? Članovi tih Papinskih misijskih djela svojom članarinom / odrasli 50,00 ND a djeca 5,00 ND godišnje/ pomažu misijsku aktivnost Crkve!

Ministère de l'Éducation et des Sciences

Broj: 591-594/76

Datum: 12. X. 1976.

a/a.

Ordinonjat

SP. 14/14/76.